

ČESKÉ

2/2011

čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci

VĚZEŇSTVÍ

Programy zacházení O čem a k čemu jsou

Rozhovor s náměstkem
ministra spravedlnosti

str. 2

Jak se cvičí Systema

str. 4

Autobusy jako nové

str. 23

rozhovor	str. 2
reportáž	str. 4
krátce	str. 6
téma	str. 12
prevence	str. 24
resocializace	str. 26
vězeňská služba	str. 29
věznice ČR	str. 30
historie	str. 33
zahraničí	str. 38
duchovní služba	str. 41
sport	str. 45

Uctění památky bojovníků proti fašismu

Cvičení v Opavě podle skutečné události

Zahraniční mírová mise EUJUST LEX Irák

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ č. 2/2011. Časopis vychází čtyřikrát ročně.
Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423
Editor: Robert Káčer, Robert Blanda
Grafická úprava: Karel Neuvirt
Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce
Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4
<http://www.vscr.cz>; redakce-cv@grvs.justice.cz
telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072
Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:
Martina Redlichová, tel.: 244 024 407, fax: 244 024 403, e-mail: mredlichova@grvs.justice.cz
Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha – Pankrác
Publikování údajů a článků z Českého vězeňství není dovoleno bez souhlasu redakce.
© Vězeňská služba České republiky, Praha 2011, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Vážené kolegyně a kolegové,

...byl přelom roku 2008 a 2009, kdy jsem se vám v časopise České vězeňství představovala jako nová tisková mluvčí Vězeňské služby ČR. V tu dobu jsem byla na této pozici několik měsíců, plná ideálů a s hlavou plnou myšlenek, co udělat pro to, aby veřejnost začala na vězeňskou službu jakožto organizaci nahlížet z trochu jiného úhlu, než jak tomu do té doby bylo. Píše se rok 2011, ideály pomalu odcházejí a jejich místo postupně zaujímá méně příjemná realita. Média jsou mocná a bohužel jsou si toho i vědoma. Mnohdy nepodávají pouze informace zkreslené, ale přímo lživé a uměle vykonstruované. Na tom všem je nejsmutnější fakt, že proti tomu není obrana.

Po natáčení s televizním štábem jakékoli zdejší televizní stanice netrpělivě čekám na večerní zprávy, protože ačkoli vím, jaké informace jsem danému reportérovi poskytla, věřte tomu, že i pro mne bývá občas velkým překvapením, co se od sebe v televizi dozvídám. Bohužel to samé platí i o novinách, internetu, časopisech...

Novinářská pravda je prostě jiná než realita. V případě organizace, jako je vězeňská služba, je to mnohdy nepříjemnější už proto, že od nás se očekávají pouze negativa. A když už náhodou je proč o vězeňské službě mluvit pozitivně, média mlčí. To by totiž českého diváka či posluchače prý nezaujalo...

Bohužel nikdo už si neuvědomuje to, jak destruktivně toto jednání médií ovlivňuje samotné zaměstnance vězeňské služby. Kritizovat je velmi snadné, ale jsem přesvědčena o tom, že ani mizivé procento těchto verbálních záškodníků by nebylo ochotno překročit bránu věznice, natož si alespoň na den vyzkoušet práci těch, kteří jsou v každodenním kontaktu s vězni. A naprosto nepochopitelné je i to, že média – jako tomu bylo například v kauze sebevraždy obviněného O.T. – dopředu diktují dané věznicí i možné personální změny, navrhuji stavební úpravy cel, dokonce předkládají i návrhy na změnu ve vystrojování vězňů.

Mediální pojetí vězeňské služby u nás je plné paradoxů. Pokud věznice prezentuje, co všechno s vězni dělá, je to špatně. Za mřížemi jsou přece zločinci, mají dostat suchý chléb a vodu a jinak nic. Pokud se vězeňská služba ozve, že počty vězňů rostou neúměrně k počtu nových ubytovacích míst, a není proto možné dodržovat stanovené metry čtvereční na osobu, hned se zase ozvou média, že česká vězeňská služba potlačuje práva vězňů, že lidé za mřížemi u nás trpí a vrchol všeho je ta strava, co ti chudáci dostávají. Dělat mluvčí Vězeňské služby ČR je tedy boj s větrnými mlýny, je to neustálé obrušování hrotů mezi již zmíněnou mediální a objektivní pravdou, ale přesto jsem přesvědčena o tom, že tato práce má smysl a význam.

Kpt. Bc. Markéta Prunerová, DiS,
tisková mluvčí VS ČR

Nový první náměstek
ministra spravedlnosti Daniel Volák říká:

Šokovalo mě, když jsem zjistil, jak je vězeňská služba podfinancovaná

Markéta Prunerová

Kde se zrodila myšlenka, že se starosta Litvínova bude zabývat problematikou Vězeňské služby ČR?

Původně to byl nápad mého předchůdce, magistra Kubaty. Oba jsme z jednoho regionu a oba se už mnoho let známe. Když se tedy Honza přesuoval do sněmovny, byl jsem první, koho oslovil, a já jsem tu nabídku přijal.

A dneska jste rád, že jste tady?

No, rozhodně si nestěžuji, ta práce mě baví, ale musím říct, že jsem netušil, kolik starostí trápí vězeňskou službu. A to jsem jako právník a advokát mnohdy s vězeňskou službou přicházel do styku! Musím říct, že moje zkušenosti byly všechny pozitivní. Nikdy jsem se jako obhájce nesetkal s ničím, co bych ve vězeňské službě označil za negativní.

V jakém směru? Máte na mysli přístup personálu?

Jednak v profesionálním přístupu příslušníků, chovali se vždycky seriózně, profesionálně, nikdy jsem nebyl svěd-

kem žádného šikanování ani odsouzených, ani obviněných. Také technické zabezpečení vždycky fungovalo. A musím říct, že jako obhájci si mi nikdy nikdo nestěžoval na vězeňskou službu. Vězni si stěžovali na policii, jak s nimi zacházeli, a že byli nespravedlivě odsouzeni, ale na vězeňskou službu jsem nikdy žádnou stížnost nezaznamenal. Takže já jsem žil v domněnku, že je tady všechno v pořádku. A ono ani zdaleka není.

Takže jste vlastně nastupoval do instituce, o které jste měl poměrně ideální představu. Co je pro vás tedy největší šok, zklamání, co myslíte, že nefunguje?

Pozorovat to zvenčí je úplně jiné než znát realitu uvnitř. Nemůžu říct, že něco nefunguje. Ono to funguje, ale s obrovským vypětím všech sil pracovníků vězeňské služby. Největší zklamání a šok je pro mě ten, že vězeňská služba je upozaděná v zájmu kompetentních osob. Dlouhodobě je investičně poddimenzovaná, dlouhodobě se do vězeňské služby neinvestovalo, neobnovoval

se vozový park, neinvestovalo se do stavebně technického stavu, do spojovací techniky. Toho jsem si už vědom a stále mě to překvapuje, protože jsem byl přesvědčen, že vězeňská služba je na tom alespoň stejně jako policie nebo hasiči, kde právě ta technika je průběžně obnovovaná. I jako starosta jsem se o to snažil. Litvínovští strážníci měli pravidelně to nejmodernější vybavení, tu nejlepší spojovací techniku, ať to byly vysílačky nebo operační střediska, automobily, hasiči totéž. Tady jsem doslova v šoku, že takovou péči nikdo neposkytoval vězeňské službě. Jako starosta jsem se snažil o to, aby elementárním složkám, jako je záchranný systém, byla věnována pozornost. Vězeňská služba je přece také určitý pilíř bezpečnostní politiky.

Když to vezmeme z reálného pohledu doby finanční krize, jsou nějaké vyhlídky na zlepšení v brzké době, a ne ve výhledu desetiletí?

Začali jsme na tom, aby vůbec byly vyhlídky pracovat. V realu to znamená, že předkládáme spolu s vězeňskou službou různé materiály do vlády, jako je návrh změny systemizace, navýšení platových objemů, prostředků na služební příjmy. Určitě se budeme snažit také o to, aby přišly do VS další posily a aby také na to byly peníze. Víím, že to nebude jednoduché, ale každopádně už můj předchůdce rozpoutal debatu o vězeňské službě, o tom, že je na tom špatně a že je potřeba jí pomoci. Bohužel mám pocit, a jako by se o vězeňství dříve vůbec nemluvilo, jako by bylo ve stínu jiných zájmů a to se týká i ministerstva. Mojí ambicí je alespoň toto napravit, pokud k tomu budu mít čas a prostředky.

Stále se bavíme o záchraně našeho vězeňství, ale zatím nepadlo ani slovo o rozvoji vězeňství, o nějaké koncepci...

Sice už byla zpracována nová osnova koncepce českého vězeňství, nicméně v tuto chvíli opravdu nevnímám jako prioritu dramaticky dlouhodobé plánování, nýbrž způsob, jak českému vězeňství v tuto chvíli pomoci. Pereme se s akutním nedostatkem finančních prostředků a přitom je potřeba plnit úkoly i zákonné povinnosti. Nejpalčivější je v současné chvíli přeplněnost věznic. Je třeba říct, že ministerstvo aktuálně uvolní na řešení přeplněnosti 20 – 30 milionů. Víím,

že to není částka závratná, ale lepší než žádná. Předpokládám, že za tuto menší částku dokážeme nějakým způsobem alespoň částečně řešit tu přeplněnost.

Problémem vězeňství není ale jenom přeplněnost. Realita je taková, že počty vězňů rychle rostou, naopak počty personálu z dlouhodobého hlediska stále klesají.

To je další z bodů materiálu, který mám tady před sebou na stole a který má teď jít do vlády. Týká se změny počtu příslušníků, respektive navýšení počtu příslušníků a navýšení počtu občanských zaměstnanců. Už je tam i navýšení na rok 2012, který stanoví objem prostředků na služební příjmy. Mohu slíbit to, že uděláme maximum, aby návrh prošel. Přechodné to je, ale samozřejmě všechno zase souvisí s penězi.

Myslím, že máte prostor pro vybudování nových vazeb, nové spolupráce, protože vaše funkce je nová. Cítíte snahu i od lidí ve vládě ke kvalitní spolupráci?

Rozhodně necítím žádný odpor. Pro ně je to také nové a v mnohých ohledech překvapivé. A na druhé straně také ministerstvo potřebuje najít nový postoj a svoji roli ve vztahu k vězeňské službě. Dlouhodobě vidím, že vázla komunikace, to je třeba napravit. Ale už v minulém období se podařilo nějaký standard nastavit a já bych chtěl pokračovat v tom, aby spolupráce byla otevřená. Mým úkolem je být také styčným důstojníkem mezi vězeňskou službou a ministerstvem. Čili oboustranně rychleji přenášet informace či požadavky.

Vzájemná komunikace nás dvou se výrazně zvýšila hlavně kvůli mediálním kauzám v posledních týdnech. O mnohých z nich si troufám říct, že byly z velké části uměle vykonstruovány, také máte takový pocit?

Ano, mám stejný pocit, věčně v těch kauzách nespátuji nic, z čeho bychom se měli všichni hroutit a nebo by se měl hroutit systém vězeňské služby. Na jednu stranu jsou to mediální objednávky, na druhou stranu ale nelze popřít, že naším šetřením jsme dospěli k tomu, že v některých případech služební předpisy a povinnosti porušeny byly. Každopádně ale to, co se odehrávalo mediálně, považuji za přefouklou bublinu. Věřím tomu, že nedostatky budou odstraněny a že už nebude příležitost, aby nás média takto atakovala.

To je hodně optimistický pohled. Myslím, že kdo příležitost hledá, tak ji najde. Jako starosta Litvínova jste se s takovými atakami ne setkával?

Setkával, ale nikdy nešlo o takovou soustavnost a neustálé vytrhování drobností z kontextů a jejich pře-

fukování. Nikdy to nebylo takové až hrané intenzity. Práce s novináři v Praze jsou také výrazně vypjatější než v krajích. Ale boj s novináři není to, kam bych chtěl investovat energii, ohlížet se za nepřesné interpretovanými výroky a hádat se o slovíčka.

Nejste už mediálně unavený? Nedávno jste se nechal slyšet, že jste se na ministerstvo nešel zmedializovat, ale začít se vážně zabývat prací vězeňské služby. Místo toho stále něco vysvětluje na obrazovkách českých televizí.

Nevím, jestli lze mluvit o popularitě, nebylo to mým cílem a není ani do budoucna. Nestojím o další mediální období, protože toho jsem si jako starosta užil dostatečně. Opravdu bych se raději soustředil na vězeňská systémová opatření do budoucna. V tuto chvíli si s ohledem na nedostatek finančních prostředků a na některé tyto kauzy připadám jako hasič, protože každou chvíli musím hasit nějaký problém. Tak snad na tu koncepci také přijde čas a bude trochu klidu.

S vězeňskou službou jste začal komunikovat jako optimista, teď už máte ten náhled trochu pesimističtější, je také něco, co vás mile překvapilo?

Určitě personál vězeňské služby. Z většiny lidí, se kterými se u vás setkám, cítím, že tu práci dělat chtějí. Je mezi nimi mnoho zkušených a ta práce je bezesporu baví. Na druhou stranu ale také vnímám, že jsou ze současné situace znechuceni, doléhají na ně neustálá restriktivní opatření. Mrzí mě to a na mnohých to zklamání vidím.

Už jsme probrali minulost, současnost, ale ještě jsme mnoho nemluvili o budoucnosti našeho vězeňství. Jaké máte plány?

Jak jsem říkal, na stole mám připravený materiál do vlády. Zapravě návrh na změnu systemizace, tj. posílení vězeňské služby jak lidmi, tak současně i penězi. Z druhé navýšení finančních prostředků a zatřetí za-

jištění nezbytně nutných finančních prostředků pro provoz vězeňské služby do konce roku. Následně bych pak rád navštívil české a moravské věznice, abych se seznámil s řediteli a současně abych si také vyslechl jejich místní problémy, které mají při řízení organizačních jednotek. A také bych se rád soustředil na prosazení určitých právních prostředků k tomu, aby se snížila přeplněnost. Ať už jsou to nástroje jako přerušení výkonu trestu, snížení čtyř typů věznic na dva, současně aby se uskutečnily určité prověrky ohledně ukládání alternativních trestů, ohledně podmíněných propuštění, protože tam jsou nesporně disproporce v soudních krajích. Co se týká institutu domácího vězení, tak probační a mediační služba je připravena i na několikanásobné navýšení ukládání tohoto trestu i bez elektronického zabezpečení. Podle informací ředitele Šterna je PMS připravena úzce spolupracovat s vězeňskou službou právě na dohledech, vytipování a shromažďování podkladů pro kladné rozhodování soudů. A tady také vidím určitou naději, kdy by se nám do budoucna

mohlo podařit trest domácího vězení uvádět v život.

Probační a mediační služba je bezesporu na tresty domácího vězení připravena. V mnohých střediscích jsem také osobně byla, ale drtivá většina pracovníků PMS se shodla na tom, že soudy odmítají tento trest udělovat. Odůvodňují to tím, že u nás zatím nefunguje elektronický monitoring ani nejsou potřebné zkušenosti.

Jsem přesvědčen o tom, že je toto potřeba řádně vysvětlit, motivovat kompletně celou justici. Ona to není otázka čistě jenom soudců. Předně ten trest domácího vězení musí někdo navrhnout. Takže začínáme u státního zástupce. Někdo ho potom ukládá, ale jiný zase musí říct, že ty podmínky pro výkon domácího vězení jsou vhodné. Čili je to otázka všech složek justice. Je třeba je koordinovat a přesvědčit, že jde o trest účelný, že nám pomůže snížit celkové náklady a také že to je trest moderní.

Jak se cvičí

Robert Káčer

Systema

Práce ve vězeňské službě zahrnuje množství velmi rozličných činností. Od střežení přes eskorty, plnění programů zacházení a zdravotní péči až po logistické zajištění chodu věznic. A to uvádíme pouze namátkou vybrané činnosti, protože pro jejich úplný výčet ani nemáme místo. Každá práce má ve vězeňství opodstatnění. V tomto čísle bychom vám rádi představili, jak vypadá kurz instruktorů sebeobranu, nebo spíše kurz taktické přípravy v institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem.

V dřívějších dobách převládala ve vězeňské službě tendence poněkud upozadňovat prezentaci činností spojených s přípravou na zvládání konfliktních a kritických situací ve věznicích, což se samozřejmě odráželo i v redakční linii časopisu České vězeňství. Přitom podobné situace mohou kdykoli nastat a některé dozajista dříve či později nastanou. Argumentem takovýchto postojů bylo tvrzení, že bychom tak ukazovali příliš militantní tvář. Podle našeho názoru je ale taktická příprava nezbytnou a zásadní součástí zajištění bezpečnosti věznic, která by měla být základem činnosti vězeňské služby. A nejde

přece o to chřestit zbraněmi a ukazovat ramena, ale o to ukázat celou šíři působnosti vězeňského personálu.

V rondelu institutu vzdělávání česká dvacítká příslušníků ze všech koutů republiky. Přichází všem dobře známý kapitán Milan Takáč v doprovodu muže v bílé mikině s nápisem Systema na zádech. Představuje se jako David Sýkora, instruktor ruského sebeobraného stylu. Jde se na věc, začíná rozcvička. Účastníci mají zkušenosti z různých úpolových sportů, úvodní rozehrávání je ale poněkud odlišné, během chvíle má většina lidí pocit, že jim upadnou ruce.

Po protažení začíná nácvik technik. „Nesnažte se protivníka urvat. Nechte ho projít, pomozte mu,“ říká David s mírnou nadsázkou. Účastníci uznávají, že to funguje. Vynaložit minimum energie, minimum pohybů, omezit příliš destruktivní techniky. Zkouší se leccos, třeba oddělení útočníka od oběti, jeho zpacifikování. Ze všech se jen leje. David i Milan vysvětlují, proč, co a jak dělat a opravují chyby. Přestávka na oběd - a pak znovu až do večera.

V modelové cele

V následujících dnech přicházejí na řadu další nácviky, především v oblíbené modelové cele. Kontrola cely, výzva osazenstvu, co má dělat. Správné zajištění dveří, aby je ani stokilový rozeběhlý pořez při otevírání nerozrazil. Vše se děje pod bedlivým dohledem instruktorů. Každý má možnost si na vlastní kůži vyzkoušet, kde udělal chybu, a poznat, co by ho taková chyba v reálné situaci stála. Nejnáročnější částí je vstup do místnosti a vyvedení jejího zdivočelého obyvatele. Beru štít, za mnou se připravují kolegové. Jdeme pro figuranta. Rychlá akce, střet a... Chyba. Říkali nám přece, že štít musí ihned po znehybnění figuranta dolů, aby kolegové mohli úspěšně dokončit zásah s minimální způsobenou újmou. Dost jsem jim zkomplikoval práci. Příště to bude lepší. Určitě.

Vynalézavost figurantů je velká. Minimálně tak velká, jak to umožňují stísněné prostory modelové cely. Zkoušejí klást odpor různě. Zatarasit cestu nábytkem, zaklínit se uvnitř palandy. Nakonec je ale i sverepý odpor překonán. Po každém simulovaném zákroku následuje rozbor postupu. Ti, kdo se účastní kurzu, tak budou předávat své zkušenosti dalším. Na závěr přichází celkové vyhodnocení. V dalších dnech přichází jedna z nejožehavějších modelových situací. Nácvik eskorty do zdravotního střediska. Po taktickém brífinku se účastníci rozdělují do skupin. Část vede chodbou eskortovaného do ordinace a část představuje veřejnost. Pro eskortu jsou připravena různá překvapení. Začíná se od těch relativně méně náročných, ale zato velmi čas-

tých, až po opravdu kritické.

Cvičí se všechno, co může eskortu potkat. Pacienti čekající na vyšetření, kteří nejsou ochotni spolupracovat a uposlechnout výzvy vězeňské služby, aby neblokovali průchod. Přátelé a známí, kteří se snaží figurantovi předat nedovolený předmět, agresivní jedinci trpící pocitem ukřivdění. Během těchto nácviků se klade velký důraz na komunikaci, verbální i neverbální. Je potřeba, pokud to jde, zabránit otevřenému konfliktu.

Ozbrojený přepad eskorty

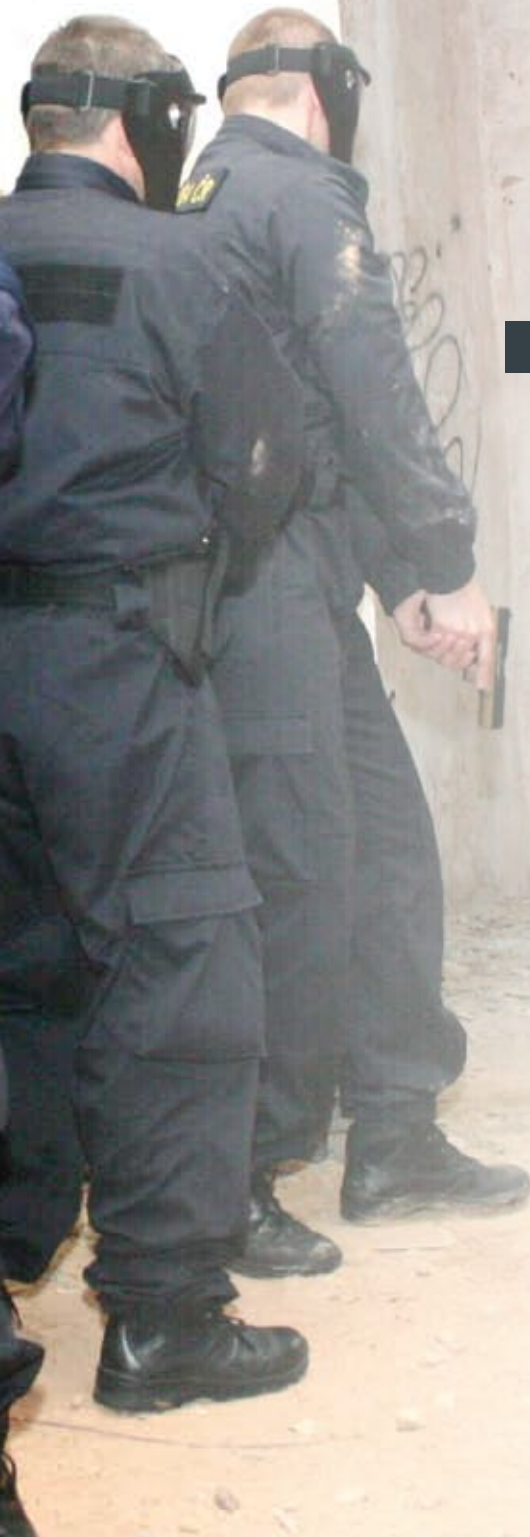
V této části se hodně ukazuje význam vyrovnaného, ale ostražitého přístupu příslušníků. Pohyb v čekárně plné lidí, často nervózních z dlouhého čekání.

Pokračuje se složitější a nebezpečnější situací – ozbrojeným přepadem eskorty. Trénuje se rozestavení příslušníků, kontrola prostoru, postup v případě napadení. Útok přichází znenadání, nikdo netuší, odkud se vynoří pachatel. Občas se rozrazí dveře a z nich vyjde pouze vyjevený pacient. Vyžaduje to hodně chladnou hlavu a dokonalou souhru týmu.

Klíčové je zabránit vzniku situace, která by mohla ohrozit nezúčastněné osoby.

Poslední den kurzu se cvičí se značkovými zbraněmi v opuštěném objektu po sovětské armádě. Tentokrát jde o krajní řešení, když už není jiná možnost. Rozpoznat, kdo je útočník, zda a jak je ozbrojen, eliminovat útok. To vše v pohybu, ve stresu a při změnách modelové situace.

Takto nějak vypadá ve zkratce výcvik instruktorů pro řešení situací, které se zkrátka stávají a kterým nelze při sebelepší vůli předem zabránit. Vězeňství je z podstaty věci velice náročné a výbušné prostředí a jen díky kvalitní přípravě personálu lze omezit důsledky potenciálně nebezpečných situací. Protože štěstí přeje připraveným. Personální a finanční podhodnocení vězeňské služby je takřka zoufalé a určitě by bylo vhodné podstatným způsobem zlepšit podmínky práce zaměstnanců včetně jejich přípravy. Přesto IVVS i v těchto nelehkých dobách dělá pro přípravu personálu maximum možného. Z velké části díky obětavosti a osobnímu nasazení zaměstnanců.

Petra Bělíková

Věznice Kynšperk nad Ohří se 6. května zúčastnila oslav 66. výročí osvobození města Kynšperk nad Ohří, kde uctila památku obětí fašismu a vzdala hold vojákům americké armády, kteří město dne 6. května 1945 osvobodili. Krátce před 15. hodinou se účastníci oslav sešli před budovou starého městského úřadu, odkud se vydali na pochod městem k pomníku obětem války v Chebské ulici. Průvod se pak vydal na náměstí 5. května a zastavil se v parku u pomníku vojákům americké armády. Věznice pak k oběma památníkům společně s dalšími účastníky položila květiny. Ani letos nechyběla dechová hudba, stará vojenská vozidla a vystoupení malých mažoretek.

Této slavnostní chvíli využil ředitel věznice Vlastimil Kříž k předání resortních vyznamenání, která na základě jeho návrhu udělil generální ředitel Vězeňské služby ČR Jiří Tregler.

Medaili Vězeňské služby České republiky III. stupně:

Martin Klapper, první zástupce ředitele věznice, jako ocenění příkladného plnění služebních povinností.

Dušan Gregorka, z pov. zástupce vedoucího oddělení výkonu trestu, jako ocenění příkladného plnění služebních povinností.

Vlastimil Blažek, z pov. vedoucí oddělení výkonu trestu, jako ocenění příkladného plnění služebních povinností.

Medaili Vězeňské služby České republiky

„Za věrnou službu“ III. stupně:

Karel Bayer, vrchní inspektor strážní služby, za příkladné plnění služebních povinností ve spojení s dobou trvání služebního poměru v délce 19 let.

Plaketu Vězeňské služby České republiky II. stupně:

Petr Macháček, vedoucí Územního odboru PCR Sokolov, za aktivní účast při jednání mezi bezpečnostními sbory vedoucí k posílení bezpečnosti a prevence páchaní trestné činnosti osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

Pavel Růžička, ředitel Územního odboru Hasičského záchranného sboru Karlovarského kraje - Sokolov, za aktivní účast při řešení otázek zásahu integrovaného záchranného systému s cílem ochrany života a zdraví vězněných osob a minimalizace škod na státním majetku.

Tomáš Svoboda, starosta města Kynšperk nad Ohří, za aktivní přístup při jednání poradního sboru ředitele věznice a řešení otázek problematiky vězeňství v regionu.

Uctění památky bojovníků proti fašismu

PRAHA 5. května (VS ČR) U příležitosti výročí Pražského povstání uspořádala dnes Vězeňská služba ČR pietní akt k uctění památky všech, kteří položili životy v boji proti fašismu.

Kladení kytic a věnců u pamětních desek se zúčastnil první náměstek ministra spravedlnosti Daniel Volák, představitelé generálního ředitelství Vězeňské služby ČR, ředitel Vazební věznice Praha-Pankrác, předseda vrchního soudu v Praze, ředitel rejstříku trestů a představitelé jednotlivých sdružení bojovníků za svobodu a zástupkyně starosty Prahy 4. Slavnostní akt byl zahájen na rohu budovy vrchního soudu v Praze. Poté následovalo položení kytic a věnců u pamětních desek na zadní straně budovy soudu a u pšího vchodu do Vazební věznice Praha Pankrác. Slavnost vyvrcholila v prostorách tzv. pankrácké sekyrárny, kde byli za okupace popravováni českoslovenští občané.

Zákonodárci v olomoucké věznici

V dubnu navštívil Vazební věznici Olomouc hejtman Olomouckého kraje a senátor Martin Tesařík spolu s členem výboru pro obranu a bezpečnost a členem podvýboru pro vězeňství, poslancem Romanem Váňou. Téma jejich jednání s ředitelem věznice Jiřím Ruprechtem se týkalo především současné a budoucí spolupráce věznice a Olomouckého kraje. Hovořilo se také o aktuálních problémech, se kterými

se momentálně vězeňská služba potýká. Oba hosté se rovněž seznámili s účelem a situací Vazební věznice v Olomouci, prohlédli si část jejich prostor, včetně standardního oddělení vazby i oddělení vazby se zmírněným režimem a oddělení pro výkon

trestu odsouzených mužů v dozoru. V rámci této návštěvy se uskutečnilo také setkání hejtmana a poslance s vedoucími jednotlivých oddělení a samostatných referátů vazební věznice.

maz

Talent měsíce

Na oddělení TOXI se pravidelně vyhláší talent měsíce. Tentokrát si odsouzení připravovali své výtvarné, literární, hudební a vědomostní příspěvky do soutěže v březnu. Ukončení přípravy bylo 30. 3. 2011. Každý odsouzený měl možnost si zvolit jakoukoli činnost, ve které se soutěže účastní. Zapojilo se celé oddělení TOXI, což bylo 22 soutěžících. Vyhodnocení, které si sestavila komunita, bylo následující:

Výtvarná činnost:

1. místo obraz psa
2. místo obraz slunečnice
3. místo obraz pavouka

Keramické výrobky z hlíny:

1. místo domeček
2. místo soška faraona
3. místo soška tibetského bůžka

V oblasti literární tvorby byly vybrány dvě básničky odsouzených a v oblasti zábavného žánru bylo první místo obsazeno hrou na kytaru a umístil se i vypracovaný všeobecný test pro celou komunitu. Samostatné hodnocení pak sestavili specialisté oddělení. Jejich hodnocení se od názorů komunity příliš nerozcházel. I specialisté dali první místo obrazu psa, druhé místo obrazu slunečnice a umístil se také výrobek z keramické hlíny – domeček. Nejlepší účastníci soutěže obdrželi diplom a pochvalu.

luk

Televizní dokument o Věznici Všehrdu

Režisérka a kameramanka Olga Špátová, produkční Adam Polák a zvukař Petr Provazník, to je celý televizní štáb, který letos v únoru 2011 natáčel ve Věznici Všehrdu s mladistvými odsouzenými část třetího cyklu celovečerního dokumentárního filmu s názvem Největší přání. Tímto filmem završí dcera režiséra Jana Špáty a Olgy Sommerové trilogii o touhách a snech mladého člověka na počátku jeho životní cesty. Tématem filmů jsou hodnoty a sny mladých lidí různých sociálních vrstev. Jan Špáta zmapoval dvě předchozí generace v historicky zlomových okamžicích. Své filmy natočil v letech 1964 a 1989. Premiéra celovečerního filmu, který bude obrazem nejen současné generace, ale i motivací k hledání smyslu života, je plánována na jaro roku 2012.

brv

Návštěva

Bronislava Vetešníková

partnerské věznice na Slovensku

Ve dnech 11. až 13.5.2011 navštívili zástupci Věznice Všechny (ředitel věznice, vedoucí oddělení výkonu trestu, tisková mluvčí, speciální pedagožka a vedoucí referátu dopravy) partnerskou věznici v Sučanech u Martina. Pracovní návštěva se uskutečnila na základě uzavřené dílčí dohody o spolupráci mezi oběma věznicemi.

Obě vězeňská zařízení jsou profilována jako věznice pro mladistvé odsouzené a v oblasti problematiky mladistvých odsouzených si jsou velmi blízká. Po oficiálním přivítání

ředitelkou a zástupci vedení věznice jsme si za jejich doprovodu po ústavu pro mladistvé postupně prohlédli ubytovací prostory odsouzených, vybraná pracoviště odsouzených

a další prostory využívané při zajišťování práv odsouzených. Věznice disponuje velkými vnějšími prostory využívanými jak na vycházky odsouzených, tak i pro sportovní činnost, lze „závidět“ sportoviště, jehož součástí je fotbalové hřiště standardních rozměrů s atletickými dráhami kolem něj. Uvedené sportoviště je hojně využíváno při pravidelných sportovních olympiádách odsouzených a věznice se pyšní i solidními sportovními rekordy. Velmi působivá byla ukázka výcviku všestranných a protidrogových psů, kteří jsou v ústavu využíváni pro zvýšení bezpečnosti věznic a vyhledávání návykových látek. Přínosná byla diskuse, v rámci které jsme si vyměnili zkušenosti z oblasti přímé práce s odsouzenými, plnění programů zacházení a zajištění naplňování základní školní výuky. Trestní odpovědnost občanů byla ve Slovenské republice uzákoněna od 14 let věku a věznice zajišťuje povinnou základní školní výuku prostřednictvím učitelů základních škol, na základě školského zákona. Věznice je obklopena nádhernou přírodou, jejíž dominantou je pohoří Malé a Velké Fatry.

Součástí připraveného programu, byla také návštěva města Martin kde jsme byli přijati místoprimátorem Milanem Malíkem. Dále v doprovodu průvodkyně následovala prohlídka historické části města, včetně budovy Matice slovenské. Příjemným překvapením byla i prohlídka Národního domu, ve kterém sídlí Slovenské komorní divadlo. Režisér divadla nás seznámil s rekonstrukcí a modernizací vnitřních prostor a umožnil nám nahlédnout i do zákulisí. Naši hostitelé nám připravili překvapení v podobě prohlídky Gazdovského dvora, kde jsme ochutnali přírodní ovčí sýry a další produkty této ekofarmy.

Cvičení v Opavě

podle skutečné události

Scénářem dubnového cvičení v opavské věznici byl případ, který se stal v jedné z polských věznic, kdy příslušník oddělení vězeňské a justiční stráže po návratu z eskorty chtěl v eskortní místnosti spáchat sebevraždu a při pokusu o odebrání zbraně nechtěně postřelil kolegu a vězně. V krizové situaci se odmítal vzdát a dále vyhrožoval sebevraždou.

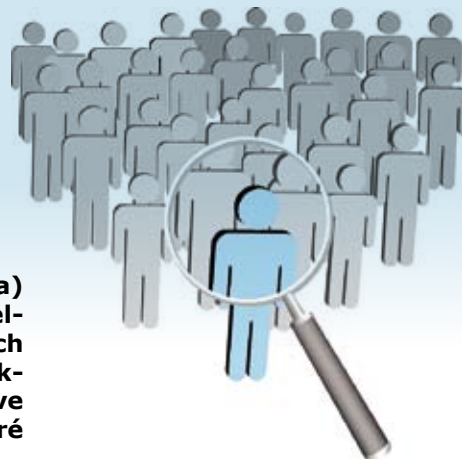
Řešení této události bylo součástí praktického nácviku činnosti pracoviště krizového řízení, který se konal v rámci služební a profesní přípravy členů tohoto pracoviště. Členy tohoto pracoviště jsou ředitel, jeho zástupci, vedoucí oddělení, vyjednávači a zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže pro služební přípravu. Cvičení se zúčastnili i kolegové z Věznice Heřmanice a Věznice Karviná. Na vlastním zákroku proti pachateli incidentu spolupracovali příslušníci a vyjednávači VS ČR se zásahovou jednotkou a s vyjednávači policie. Jako lektor byl pozván vyjednávač ze zásahové jednotky Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje Ostrava.

Celá akce se konala za plného provozu věznice, pouze v prostorách garáží v objektu Krnovská, kde byl nácvik proveden, byl provoz omezen. Hlavní důraz byl kladen na vyjednávání a stabilizování krizové situace.

das

Jaroslav Bauer

Sčítání 2011 v českých věznicích

Sčítání lidu (také populační census nebo soupis obyvatelstva) je proces získávání údajů o jednotlivých příslušnících obyvatelstva. Součástí sčítání bývá zjišťování dalších údajů, týkajících se sociálních a kulturních znaků (např. užívaného jazyka, praktikovaného náboženství atd.). Termín se používá především ve spojení se státním sčítáním obyvatelstva a domácností, které má být dle doporučení OSN prováděno každých deset let.

Sčítání se liší od běžného sociologického výzkumu tím, že nečerpá informace pouze ze vzorku populace, nýbrž od celého národa. Představuje způsob shromažďování statistických dat a plní důležitou roli při uplatňování demokracie (volby). Údaje ze sčítání jsou také běžně používány pro vědecké účely, obchod (marketing), plánování a v neposlední řadě při realizaci vzorkového výzkumu.

Do projektu Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 byla v souladu se zákonem zapojena rovněž Vězeňská služba ČR. Důvod je zcela prozaický. Běžný sčítací komisař nebyl oprávněn do vazební věznice, věznice, ústavu nebo objektu spravovaného vězeňskou službou vstoupit, a tak obviněné, odsouzené, chovance i objekty a byty v majetku počítala vězeňská služba vlastními silami.

Z řad zaměstnanců správních oddělení byli jmenováni sčítací komisaři, kteří absolvovali povinné školení od lektorů Českého statistického úřadu a následně v prostředí, které je jim pracovní blízko, provedli vlastní akt sčítání.

Každá vězněná osoba, která byla v zařízení vězeňské služby sčítána, měla k dispozici propagační brožuru, vysvětlivky, psací potřeby a především pomoc sčítacího komisaře. Sčítání tak probíhalo nejčastěji formou výpomoci zkušební komisaře, kde komisař jednotlivé sčítané obeznámil s principem vyplňování předepsaného formuláře, při vyplňování postupně sčítané osoby, rozdělené do malých skupin, instruoval, a byl proto schopen minimalizovat chybovost. Přesto nejčastější chybou bylo označení položky č. 9 Registrované

partnerství. Hovoříme-li o chybě, pak tato vznikala nejčastěji z důvodu mylného výkladu významu tohoto slovního spojení. Registrované partnerství bylo považováno za manželství anebo běžné partnerství, se kterým je rodinné prostředí vězňů osobně obeznámeno.

Sčítací list osoby pak obsahoval ještě další úskalí, a to položku č. 7 Bydliště matky v době narození. Ovšem lze konstatovat, že s tímto bodem byly spojeny dotazy široké veřejnosti i mimo areály věznic.

V rozhodný okamžik, tedy o půlnoci z 25. na 26. 3. 2011, bylo ve vazebních věznicích, věznicích, ústavech nebo objektech vězeňské služby celkem 22 859 vězňů osob, které byly sčítacími komisaři sečteny. V uvedeném počtu figurovalo celkem 1 682 cizinců, nejčastěji slovenského, následně pak vietnamského a ukrajinského státního občanství.

Součinnostní cvičení VĚZNICE MÍROV S POLICIÍ ČR

Kamila Válková

Mírov 6. května (VS ČR) – V prostoru pasivní zóny věznice a v přilehlém okolí proběhlo součinnostní cvičení, kterého se zúčastnilo celkem 7 příslušníků eskortní směny a 2 psodvi z Věznice Mírov a přibližně 80 příslušníků z krajského ředitelství PČR Olomouc.

Společný výcvik byl zaměřen na pronásledování uprchlých vězňů. Příslušníci Vězeňské služby a Policie ČR při prohledávání okolí věznice našli pachovou stopu a následně za pomoci služebních psů došlo k vyhledání a zadržení prchajících osob. Při cvičení bylo použito služebních a cvičných zbraní a donucovacích prostředků. Příslušníci si vzájemně vyměnili zkušenosti, předvedli svou profesionalitu a důstojně tak reprezentovali Vězeňskou službu ČR.

Institut mezioborových studií v dobrých rukou Miroslava Bargela

První poválečná zima byla po těžké době uplynulých let mírná. Jako předzvěst oteplení života českého národa se začala ještě nedávno fašisty umrtvená a paralyzovaná společnost v plné síle rozvíjet. A do tohoto života se Miroslav Bargel narodil 27. ledna 1946 ve Valašském Meziříčí manželům Bargelovým, jejichž vztah vznikl ještě na sklonku války.

Nadaný chlapec absolvoval nejprve Střední průmyslovou školu strojnickou ve Vsetíně, aby pak, jako již zralý muž, zasvětil velkou část svého života armádě. A tak jako jsem poděkoval při svém rozloučení v roce 2008 Vězeňské službě České republiky já a zdůraznil, že jsem hrdý na léta a práci v ní strávená, tak se rozloučil s armádou i Ing. Miroslav Bargel, CSc., Dipl. EBS., který ukončil svoji aktivní službu v roce 1994. Strávil v ní třicet let ve velitelských a pedagogických funkcích, přičemž akademické tituly získával především na Vojenské akademii v Brně. Tam také završil svou vojenskou kariéru. Odborné i praktické zkušenosti pak plně využil při řízení nové instituce.

Rozhodující pro další životní etapu Miroslava Bargela byl rok 1994. V té době založil spolu s několika dalšími kolegy Institut mezioborových studií (IMS) v Brně jako vědeckou a vzdělávací instituci, jíž se stal ředitelem a jejímiž nejvýznamnějšími partnery byla nejprve Masarykova univerzita v Brně a pak, od roku 2001, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Nejvýznamnějším studijním programem IMS se stala Specializace v pedagogice, obor Sociální pedagogika, v pojetí moderního, modulárně uspořádaného bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu. Výsledkem tohoto pojetí byl, v roce 1994 ojedinělý, kreditní systém, aplikovaný ve formě kombinovaného studia. S prezenční výukou ve studijních blocích, jednou za 14 dní, v pátek a v sobotu s velmi dobrou pedagogickou, orga-

nizační a informační podporou. Studenti měli se studiem u zaměstnavatelů minimální potíže, neboť účast na studijních soustředěních a zkouškách mohli řešit čerpáním dovolené nebo náhradního volna. Tímto se vytvořily nové vzdělávací možnosti zájemcům z řad silových resortů. K nim se mezi prvními přihlásila i Vězeňská služba České republiky. Ta dokonce podepsala s Institutem mezioborových studií dohodu o vzdělávání svých zaměstnanců. Rok 1994 (a léta následující) se tak stal rozhodujícím i pro mnoho dalších lidí toužících po vyšším vzdělání či vzdělání ke svému profesnímu růstu nezbytném.

Dnes se píše rok 2011. Za téměř 17 let existence IMS na této instituci studovaly tisíce studentů a při skromných odhadech z nich přibližně jedna desetina z řad pracovníků vězeňské služby. Když jsem v roce 2006 na toto téma dělal malý průzkum, jejich počet se blížil třem stům, a to od té doby prošlo branami auly Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, partnera IMS, při promocích ještě na dvě stě dalších absolventů. Všichni v té chvíli na své kůži pocítili, že vzdělání – to jsou sladké plody hořkých kořenů učení. Něco o tom ví řada ředitelů věznic i vazebních věznic nebo ředitelů odborů generálního ředitelství, ať ještě slouží či neslouží. Na druhé straně na IMS studovali i zájemci zastávající nižší posty – od vedoucích oddělení, přes specialisty a dozorce až ke strážným, kteří se nechtěli smířit ve své kariéře pouze se základní funkcí ve vězeňské službě.

Při zakládání Institutu mezioborových studií Brno bylo panu řediteli Bargelovi 47 let; to znamená, že tento medailonek píše u příležitosti jeho 65. narozenin. Během uvedeného období, přes veškeré osobní i společenské obtíže, jež přináší život, vytvořil vysokou společenskou a kulturní nadhodnotu, již v rozšířené reprodukci zúročují všichni Ti, co na IMSu studovali – ať již manažersky, profesně – odborně a vědecky, nebo jen tak, lidsky. Když jsem přišel v létě roku 2008 přednášet pedagogiku na IMS Brno v 58 letech, domníval jsem se, že člověk již všechno umí. Není to pravda. Pan Miroslav Bargel mě denně svým noblesním, diplomatickým, prozíravým jednáním a odbornými názory a se smyslem pro jemný humor vyvádí z omylu. Při jeho vysokém morálním kreditu pak máme před sebou osobnost, jež zasluhuje mimořádné pozornosti, v oboru Sociální pedagogika. Jeho vizionářské záměry však nezůstávají jen v oblasti současného pojetí tohoto oboru, ale myslí i do budoucna. Stále uvažuje o doktorském studiu a o nových studijních programech, jež by oslovily jak širokou veřejnost, tak i silové resorty a Vězeňskou službu ČR.

Proto Ing. Miroslavu Bargelovi, CSc., Dipl. EBS., přejeme do dalších let mnoho tvůrčích sil, pevné zdraví a pedagogický i životní optimismus.

Miloslav Jůzl

Co zmůžou programy zacházení

Jedním z klíčových termínů při práci s vězni jsou tak zvané programy zacházení... Co vlastně jsou programy zacházení? Kdo a jak je stanovuje či vytváří? K čemu vlastně slouží ...? Program zacházení je zpracováván speciálními pedagogy na základě komplexní zprávy o odsouzeném, která obsahuje záznamy o průběhu výkonu vazby, pedagogickou, psychologickou a zdravotní charakteristiku a sociální anamnézu, s ohledem na délku trestu, charakteristiku osobnosti a příčiny trestné činnosti. Každá z věznic má své specifické programy, vycházející z možností věznice a odbornosti personálu.

Program zacházení je výchovným prostředkem, prostřednictvím něhož jsou odsouzení vedeni k přijetí odpovědnosti za spáchaný trestný čin, a zároveň slouží k naplňování účelu výkonu trestu. Při tvorbě konkrétního programu zacházení se vychází z nabídky aktivit, která je podle prostorových, personálních a finančních podmínek věznice pravidelně aktualizována. Co se týče personálních možností, v potaz je nutno vzít tabulkové obsazení specialistů a jejich počet, jejich schopnosti, zájem, erudovanost a zkušenosti. Promítne se zde zákonitě i kvalita a kvalifikace vychovatelů jako přímých garantů a realizátorů programů zacházení. Hlavním cílem programu zacházení s odsouzeným je vytvoření předpokladů pro návrat do civilní společnosti tak, aby jedinec odstranil ze svého života vzorce chování vedoucí k páchání trestné činnosti. Ve skladbě odsouzených má vliv pohlaví, věk, charakter trestné činnosti, ochota pracovat a zda jde o prvotrestaného, či recidivisty.

„Při tvorbě programu není důležitá kategorie odsouzených, ale jejich

osobnost, zájmy, postoje a potřeby. Odsouzeným jsou nabízeny různé aktivity, do kterých se mohou zapojit, a záleží jen na nich, co si vyberou,“ říká speciální pedagožka Marie Zahnášová z opavské věznice. „Po schválení programu ředitelem věznice je pro odsouzené program závazný a musí ho plnit. Programy jsou pravidelně vyhodnocovány,“ dodává.

Minimální program zacházení

Pokud si odsouzený nezvolí některou z navržených alternativ programu zacházení, zúčastní se minimálního programu zacházení stanoveného vnitřním řádem. Jeho základ tvoří pracovní aktivity, odpovídající jeho zdravotnímu stavu. Minimální program zacházení je určen jednak pro odsouzené s krátkodobým trestem do šesti měsíců, jednak pro ty odsouzené, kteří odmítnou širší program zacházení vypracovaný ve shodě s jejich individualitou.

Cílem minimálního programu zacházení je vyplnit volný čas odsouzených

podle jejich motivace, zájmů a závažnosti spáchané trestné činnosti, usměrnit nežádoucí činnosti do oblasti vzdělávací, terapeutické a zájmové. Jeho významný základ tvoří pracovní činnost odpovídající zdravotnímu stavu odsouzeného. Každým programem zacházení prostupuje snaha po jakési mravní nápravě odsouzeného. V souladu s vývojem osobnosti odsouzeného a změnami v jeho chování a jednání je možné program zacházení aktualizovat. Nejméně tři měsíce před propuštěním se pro odsouzeného vytvářejí podmínky pro jeho samostatný způsob života a zpracovává se program zacházení před propuštěním z VTOS.

Program zacházení obsahuje konkrétně formulovaný cíl působení na odsouzeného, metody zacházení s odsouzeným, směřující k dosažení cíle, a způsob a četnost hodnocení. Pravidelnou součástí programu zacházení je určení způsobu zaměstnávání odsouzeného, jeho účasti na pracovní terapii, vzdělávání anebo jiné náhradní činnosti, směřující k vytvoření předpokladů pro jeho samostatný způsob života. Pokud

u odsouzeného přichází v úvahu více variant programu zacházení, umožní se mu výběr.

Práce, vzdělání, odpočinek

Program zacházení obsahuje pracovní povinnosti, vzdělávací, speciálně výchovné a zájmové aktivity a oblast utváření vnějších vztahů. Pedagog sestavuje tento program zacházení s ohledem na zdravotní stav odsouzeného, jeho osobnost, zájmy a záliby, fyzické a psychické předpoklady pro splnění daného programu zacházení. Dále na základě údajů obsažených v komplexní zprávě a informací od vychovatele, za současného zohlednění všech skutečností formuluje cíle výchovného působení na odsouzeného a metody, které k daným cílům směřují.

Hlavním úkolem aktivit PZ by mělo být minimalizování negativních účinků uvěznění, poskytnutí odsouzeným příležitosti vyvinout dovednosti a schopnosti, jež zlepší jejich vyhlídky na úspěšnou reintegraci do společnosti po propuštění, a konečně podpora sociálních vazeb s rodinou, příbuznými a vnější společností. Působení programu zacházení by mělo mít vliv na změnu postojů, chování i jednání odsouzených. Nelze samozřejmě vyloučit, že i přes úspěšné působení programu zacházení dochází k recidivě odsouzených. Záleží nejen na průběhu výkonu trestu odnětí svobody a přípravě na civilní život ve věznici, ale i na postpenitenciární péči či sociálním zázemí odsouzených. Umění zpracovat kvalitně programy je dáno úrovní vzdělání pedagogů, dále pedagogickými schopnostmi, kterými musí každý pedagog disponovat, a zkušenostmi z praxe. Při zpracová-

Legislativní rámec programů zacházení

Odsouzeným je umožněna nabídka programů zacházení dle § 41 Zákona č. 169/1999 Sb. ve znění pozdějších předpisů a §§ 36-40 Vyhlášky č. 345/1999 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

ní se pedagog může inspirovat např. prameny a poznatky, které získal díky absolvovaným kurzům a školením organizovaným Institutem vzdělávání (psychologické výcviky, kurzy arteterapie aj.) i kurzy, které absolvoval ve svém volném čase. Existuje velké množství odborné literatury, která může posloužit k inspiraci a doplnění o další zajímavé prvky

Red

Cíle programů zacházení

Cíl programů zacházení stanovuje ve VTOS jednotlivě pro každého nově příchozího odsouzeného speciální pedagog, a to v úzké spolupráci se sociální pracovníci, psychologem a vychovatelem. Prvotní cíle programů zacházení jsou stanovovány u každého odsouzeného individuálně, ovšem jsou zpravidla zaměřeny na adaptaci odsouzených ve věznici a na jednotlivých oddílech. Obecně jsou cíle formulovány konkrétním a zřetelným způsobem tak, aby vychovatel při jejich následném vyhodnocování mohl jednoznačně stanovit, zda odsouzený cíl programu zacházení plní komplexně, neplní, nebo plní částečně. Přitom jsou koncipovány tak, aby postihovaly charakter trestné činnosti jednotlivých odsouzených a sledovaly určitý vývoj v odbourávání těch charakterových vlastností nebo jiných okolností, které odsouzeného k páchání trestné činnosti vedly. Je-li vhodné cíl programu zacházení z různých důvodů aktualizovat, činí tak speciální pedagog po dohodě s vychovatelem spadajícím pod jeho metodické vedení, případně po dohodě s psychologem nebo sociální pracovníci, zpravidla po vyhodnocení plnění PZ vychovatelem, byla-li patrná v jednání odsouzeného změna ve smyslu plnění cíle stávajícího.

V souladu se zákonem č. 169/99 Sb. ve znění pozdějších předpisů § 41, odst. 4 se u odsouzených zpravidla tři měsíce před výstupem z výkonu trestu cíl programu zacházení rovněž aktualizuje, a to se zaměřením na vytváření podmínek pro samostatný způsob života. U odsouzených s délkou trestu nad 3 roky se tato aktualizace provádí zpravidla šest měsíců před koncem trestu na výstupním oddělení, které je zřízeno dle § 74 zákona č. 169/99 Sb. ve znění pozdějších předpisů, přičemž je možno 3 měsíce před výstupem tento program zacházení opětovně aktualizovat.

V kontextu se zavedením počítačového programu VIS jsou všechny prvotně stanovené a aktualizované programy zacházení příslušnými pedagogy zpracovávány a vychovateli vyhodnocovány pouze v elektronické podobě. S výsledkem vyhodnocení programu zacházení jsou odsouzení v předepsaných intervalech seznamováni v jednotném záznamovém listu osobní karty. Úspěšnost plnění, případně neplnění PZ v celém obsahovém kontextu je mimo další faktory i směrodatná pro propustnost v rámci vnitřní diference.

S kým zacházet – a jak?

Odborné intervenční metody s odsouzenými v penitenciární praxi

Václav Jiříčka

Otázka otvírající tento příspěvek je vlastně sugestivní, neboť a priori předpokládá, že bychom s odsouzenými nějak odborně zacházet měli. A protože to není případ pouze tohoto článku a diskuse na toto téma velice často začínají právě u toho „s kým?“ a „jak?“ namísto „proč?“ a „zda vůbec?“, dochází i u poměrně poučených diskutujících ke zkreslení a ztrátám argumentů, končících v lepším případě zpěvem oslavných ód na ideologie ze všech světových stran, v tom horším pak přetátými rozhovory a brucněním čehosi o tom, že „kdo ví, jestli to k něčemu je“, ale „je to v zákoně“, a tak „se to asi musí“. Zdá se, že by k těmto trapným chvilčkám nemuselo docházet, kdybychom si byli lépe vědomi společných východisek, která sdílíme.

Pojďme se pustit na krátký společný výlet. Sraz bychom si mohli dát u východisek, která jsou nám všem známá (abychom se neztratili hned na začátku), a postupně se můžeme pustit do prozkoumávání vrcholků, z nichž dohlédneme zas na další a tak dál. Pokusíme se takto dojít až k odpovědi na úvodní otázku: s kým zacházet a jak.

Známa východiska

Sotva bychom hledali vhodnější východisko než je účel trestu. Z trestního zákoníku jeho přímá formulace v souladu s právními úpravami jiných evropských zemí vypadla, avšak v komentářích [1] je popsán velmi explicitně a je ostatně sám o sobě i všeobecně a v souladu s evropskou trestněprávní tradicí předpokládán. Nás účel trestu zajímá především z hlediska dosavadního poznání a požadavku společnosti – a tím je, že trest účinným způsobem chrání společnost, neboť jeho cílem je jednak izolovat pachatele od společnosti, jednak regulovat chování pachatele tak, aby v budoucnu trestný čin již neopakoval. Ponechme stranou odstrašující účinek trestu – ten je u značné části vězněné populace jen velmi nízký nebo zcela nerelevantní, a zvláště multirecidivisté a osobnostně narušení pachatelé nevnímají dlouhodobé nebo opakované věznění jako něco vysloveně negativního, ale prostě jen jako jiný způsob života.

Prizonizace

Zacházení je tedy možno přiřadit ke zmíněné regulaci chování. Co se touto regulací míní? Někdy je zacházení zaměřováno s působením proti tzv. „prizonizaci“. Je všeobecně známo, že prizonizaci je potřeba „samozřejmě zabraňovat“. Kdo ale ví, o co se vlastně jedná? Kdo by to měl dělat – a jak? Pojďme se termínu prizonizace věnovat blíže. Prizonizovaný je člověk, který se vý-

borně adaptoval na přísně organizované a ve své podstatě nepřirozené podmínky života ve vězení. Pro instituci se tak stal v podstatě „bezproblémovým“, avšak za cenu přizpůsobení se vězeňské subkultuře, předstírané poslušnosti a nepřirozeného chování. Vězení se mu stalo nuceným domovem a on našel cestu, jak v něm přežít. Takový „bezproblémový vězeň“ je vězeňským personálem zhusta vnímán pozitivně, neboť zásadně neztěžuje komplikovaný chod vězeňské instituce. Je přitom prokázáno, že prizonizace výrazně snižuje pravděpodobnost úspěšného návratu jedince do normální společnosti, je jedním z hlavních kontraindikátorů k dalšímu beztrestnému způsobu života a zvyšuje riziko recidivy. Může rovněž přispívat k výrazné radikalizaci vězeňské subkultury.

Je omezování prizonizace předmětem odborného zacházení? Míra prizonizace je především odrazem míry kultury dané organizace: nastavením komunikace mezi vedením a personálem, stejně jako mezi personálem a vězni, komunikace společných cílů, dynamické bezpečnosti, práce v týmech, předávání informací, pocitu sounáležitosti a spoluodpovědnosti. Omezování prizonizace na přijatelnou úroveň je řešitelné pouze zapojením všeho personálu a je neúčinné svěřovat tento úkol pouhým několika stům odborných zaměstnanců. Takovou moc odborné intervenční metody ani nemají. Známe takový příklad z běžné praxe, třeba v situaci, kdy dozorce přiváží na oddíl obědy a již od katru sděluje: „Oběěěěěěěě! Pooohyyyb! Děléěěěě!“ Zcela jistě ne zle míněný průvan z dozorcova hrdla může otrást nejenom odhodláním těch několika málo odsouzených, že až do propuštění zůstanou normálními, ale i iluzemi nejednoho vychovatele, terapeuta či pedagoga, zda v tu chvíli plují všichni na jedné lodi. Regulaci chování intervenčními metodami je tedy míněno něco více a jiného než pouhé zabraňování vězňům, aby „se zkazili“.

Potřeby a práva

Dalším milníkem, který při našem putování za intervenčními cíli nemůžeme minout, je zajišťování psychosociálních potřeb vězněných osob. Udržovat obviněné a odsouzené v duševní rovnováze, zasahovat v případech dekompenzace, předcházet autoagresivnímu a sebevražednému jednání, bránit agresi vůči druhým a celkově vytvářet podmínky pro hladký průběh doby uvěznění patří do základního repertoáru každého psychologa. O tom není sporu a každý vězeňský psycholog je vybaven sadou instrumentů a seznamem postupů, po kterých v takových případech sahá. Zde již jednoznačně k regulaci chování dochází: vězněná osoba je vedena k nedestruktivnímu řešení problémů, je edukována, jak zvládat věznění, je vedena k praktickým nácvikům copingových či třeba relaxačních cvičení a tak dále, je toho spousta. Ve věznici je díky tomu klidněji a bezpečněji.

Vrátíme-li se však k našemu východisku, totiž jaký význam má toto činné pro ochranu společnosti, musíme přiznat, že zhruba stejný, jako když lékař odsouzenému ve výkonu trestu vyléčí chřipku nebo vyoperuje žlučník. Žádný.

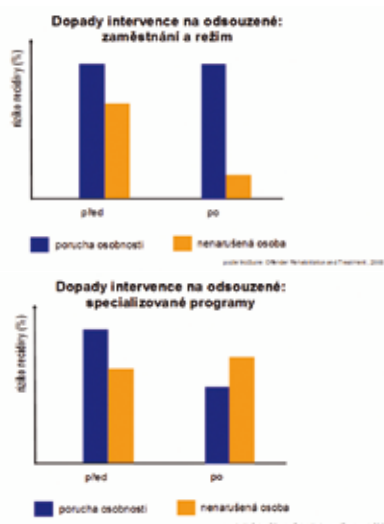
Snižování rizika recidivy

Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil v nedávné televizní debatě [2] prohlásil, že podíl recidivistů na celkové vězeňské populaci v České republice patří v rámci Evropy k nevyšším. V předchozím oddíle jsme si ukázali, že ochránit společnost před nebezpečností vězně po jeho propuštění nelze účinně zajistit pouze prostou psychologickou péčí, sytící psychologické (nekriminogenní) potřeby, či působením proti prizonizaci. V případě psychicky nenarušených odsouzených bez sociálně patologické charakteristiky je obojí bezpředmětné,

neboť tato skupina je relativně dobře responzivní vůči preventivnímu působení trestu a ve větší míře nerecidivuje. Pro odsouzené se sociálně patologickými charakteristikami jsou naopak výše popsané intervence nedostatečné.

Právě jsem se dopustil první diferenciace mezi odsouzenými, kdy jsem vězeňskou populaci rozdělil na psychologicky nenarušené, často prvotrestané odsouzené, a osobnostně narušené odsouzené, často multirecidivisty. Rozlišovat (diferencovat) odsouzené je pro další zacházení s nimi, potažmo pro ochranu společnosti nesmírně důležité, je-li podloženo empiricky ověřenými fakty.

Tak například bylo doloženo, že nízkorizikové nenarušené osoby budou spíše ovlivnitelné (ve smyslu nápravy a resocializace) zařazením do práce a režimovými prvky, zatímco více rizikové narušené osoby se sice zaměstnání a režimu dovedou přizpůsobit, avšak bez dopadu na snížení rizik a nebezpečnosti. To je zásadní argument proti zobecňujícímu laickému přesvědčení, že „na vězně platí pořádná práce“, ale také proti tomu, aby si na terapeutických programech zbytečně a bez výsledku přehřívaly svou polívčičku stovky interních odborníků i různých neziskových organizací.

K výše uvedenému přistupuje i zcela praktické hledisko. Jestliže by např. psychologové měli nějak plošně zacházet s dvaadvaceti tisíci vězněných osob, museli by se každý týden sejit s dvěma stovkami z nich. Přijmeme-li jako fakt, že účinnost jakékoliv skupinové intervence výrazně klesá s velikostí skupiny nad deset osob, musel by každý psycholog poskytnout dvacet skupinových sezení týdně. To je samozřejmě nemožné. Ale především to není nutné.

Ochranu společnosti ve smyslu snižování rizika recidivy lze zajistit jen rozdílným přístupem k různým cílovým skupinám, tj. důslednou diferenciací. Došli k tomu již mnohem dříve vězeňské systémy, jež považujeme za vyspělé.

Diferenciace jako zájem společnosti

Na začátku se opřeme o předpoklad, že zájem společnosti je investovat zvláštní úsilí (např. specializované zacházení) především do těch odsouzených, u nichž toto zvláštní úsilí povede ke změně (tj. kteří jsou pozitivně ovlivnitelní) a kde tato změna povede ke snížení nebezpečnosti pro společnost (riziko recidivy). Již dříve jsme si ukázali, že většina vězněné populace je lépe ovlivnitelná režimem a prací, zatímco malá část populace není ovlivnitelná vůbec.

Tento předpoklad můžeme rozšířit o základní princip diferenciace, že populaci odsouzených lze pro potřeby zacházení diferencovat podle míry rizika („nebezpeční“ vs. „méně nebezpeční“) a ovlivnitelnosti („napravitelní“ vs. „nepolepšitelní“).

Riziko se skládá z řady komponent, z nichž nejvýznamnějšími jsou tzv. statické (dané, již zpětně neovlivnitelné) rizikové faktory (věk, pohlaví, začátek trestné činnosti, počet odsouzení apod.) a dynamické (aktuální, ovlivnitelné) rizikové faktory (např. vztahy, bydlení, zaměstnání, finanční situace či postoje). Součástí rizika je rovněž nebezpečnost vězně, jakou je tendence k autoagresivnímu či heteroagresivnímu jednání v průběhu výkonu trestu.

Ovlivnitelnost sytí protektivní faktory, jejichž součástí je rovněž motivace vězně ke změně.

V ideálním případě, který samozřejmě neodpovídá reálnému světu, ale je užitečným modelem, můžeme pracovat se čtyřmi základními populacemi odsouzených:

1. Skupina méně rizikových odsouzených, páchajících např. nedbalostní či majetkové trestné činy, s nízkou reálnou potřebou změny a bez zvláštní motivace, bude patrně největší. U těchto lidí je odnětí svobody zpravidla dostatečnou sankcí a režimové prvky spolu se zaměstnáním jsou dostatečné pro to, aby získali či upevnili své pracovní návyky a získali sociálně právní vědomí.
2. Méně početnou skupinu tvoří odsouzení, kteří sice nejsou z pohledu společnosti vysoce nebezpeční, avšak mají vysoký potenciál ovlivnitelnosti a nápravy. Řečeno jazykem ekonomů, jde pro stát o investičně nejzajímavější skupinu. Patří sem řada úzkých specifických skupin, např. pachatelé dopravních nehod, kteří jsou velmi dobře responzivní k cíleným vzdělávacím a terapeutickým programům.
3. Jinou méně početnou skupinou jsou rovněž vysoce riziková, avšak jen málo ovlivnitelná odsouzení. Investice do změny chování těchto lidí je považována za ztrátovou – tito lidé se nechtějí, neumějí nebo z vnitřních příčin (např. psychická porucha) nemohou poučit ze svých chyb. Proto nechť jsou podrobováni režimovým a motivačním prvkům.
4. Druhou největší skupinou jsou odsouzení, kteří vykazují relativně vysoká rizika, avšak současně jsou relativně dobře ovlivnitelní. Patří sem pachatelé násilí nebo třeba sexuální delikventi.

Zde je třeba zdůraznit, že odborné zacházení s odsouzenými není otázkou pro odborníky, ale otázkou politickou. Odborník zná efektivitu svých intervencí – pohybuje se v jednotkách až desítkách procent podle cílové skupiny a zvolené metody. Odborník však není ten, který dokáže rozhodnout, zda se snížení rizika recidivy u násilníků nebo třeba drobných zlodějíčků z původních 60 na 40 procent společnosti vyplatí. Na politickém rozhodnutí je tedy nejen to, zda bude odborné zacházení podporovat, ale i u kterých cílových skupin.

V žádném případě by se však nemělo stát, aby byla rizika přehlížena, nebylo s nimi pracováno a odsouzení procházeli vězeňskou branou na svobodu „za dobré chování“. „Dobré chování“ vězně během výkonu trestu je pro budoucí možné oběti zcela nerelevantní.

Principy efektivní intervence

Efektivními intervenčními metodami rozumíme takový způsob zacházení, který přinese prokazatelné pozitivní výsledky. Tyto výsledky mohou mít prediktivní vypovídací hodnotu, kdy na základě vybraných ukazatelů očekáváme, jak se změní míra recidivy v budoucnu, a nebo jimi může být skutečně zjištěna recidiva do určitého počtu let od propuštění. Jako efektivní se ukazují ty modely zacházení, které respektují tři základní principy:

Výše uvedené principy přitom nejsou příliš náročné na aplikační postupy nebo zdroje. Jde především o naši důslednost, s jakou budeme každou nám svěřenou osobu posuzovat a s jakou s ní budeme jednat. V tom by nám měl naše počínání výrazně usnadnit i nástroj pro hodnocení rizik a potřeb odsouzených SARPO, který byl na těchto principech sestaven a úspěšně odpilotován [3].

Jsme u cíle dnešního putování. Ohlédneme-li se za předchozími řádky, mělo by nám být zřejmé, že odborné zacházení s odsouzenými je užitečné pouze tehdy, je-li přizpůsobeno cílové skupině, jsou-li v této cílové skupině známa kriminogenní rizika a potřeby, je-li intervence šitá odsouzeným přímo na míru a je-li použita metoda doložená jako efektivní.

Věřím, že Vás náš společný výlet unavil jen příjemně a že se příště budeme moci pustit zas o krok dál.

*Autor je vedoucí psycholog
Psychologického pracoviště VS ČR*

[1] Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník I. Komentář. Praha: Beck 2010. Str. 412 – 414.

[2] Fakta BT. TV Prima, 15. 2. 2011.

[3] Petras, M., Podaná, Z., Jiříčka, V., Hůrka, J., Netočný, M. & Buriánek, J.: Vývoj nástroje na hodnocení kriminogenních rizik a potřeb pachatele SARPO 1. In: Trestněprávní revue, č. 9/2010, str. 283 – 290. Praha, C. H. Beck.

- Princip rizik říká, že míra intervence musí odpovídat míře kriminogenních rizik, tj. faktorů, které přímo souvisí s příčinami spáchání trestného činu. Zacházení by mělo cílit na ty oblasti života odsouzeného, které jsou nejvíce problematické. Je-li takovou oblastí např. nezvládnutí konfliktních situací, je třeba se dále podívat, jedná-li se o člověka jinak spořádaného, který selhal ve specifické situaci, a nebo jde-li o notorického agresora se sérií násilných trestných činů. Podle toho lze sáhnout po vhodné intervenci, sahající od jednorázové konzultace s následným zařazením do práce až třeba po dlouhodobou skupinovou psychoterapii. Nevhodně zvolená intervence přitom představuje nejen značné mrhání prostředky, ale může paradoxně vést i k dalšímu zvyšování rizik.

- Princip potřeb říká, že intervence musí zahrnovat kriminogenní potřeby odsouzeného. Kriminogenními potřebami se rozumí faktory, na základě kterých se pachatel rozhoduje o spáchání trestného činu nebo je veden ke kriminálnímu chování. Může jimi být touha po obohacení, sexuální potřeba nebo třeba snaha dominovat ve vztazích. Kriminogenní potřeby by měly být klíčovou součástí intervenčního plánu: u drogově závislého nelze nepracovat s touhou po droze, u bezraděného nelze opomenout dluhové poradenství. Intervenční plán, který nezahrnuje kriminogenní potřeby, je kontraproduktivní a může zvýšit riziko recidivy.

- Princip responzivity říká, že je nutné přiřadit intervenční styl individuálnímu kognitivnímu stylu odsouzeného. Znamená to být responzivní k pachatelovu stylu učení, adaptovat intervenci na klientovy silné stránky, motivaci, osobnost, pohlaví, etnický původ atd. Znamená to také všimnout si některých omezení: od mentálně retardovaného odsouzeného neočekávejme výsledky v náhledové terapii, sexuálnímu agresorovi může na začátku prospět poučení o mechanismech sexuality jako takové spíše než ponor do pro něj nesrozumitelného přediva vztahů.

Programy zacházení z pohledu duchovního

Martin Škoda

Programy zacházení uplatňované ve věznicích mohou samy o sobě vzbudit otázku po jejich smyslu. K čemu jsou vůbec programy zacházení dobré? A jsou potřební všichni ti zaměstnanci VS ČR, kteří se na nich podílejí?

Jako dlouholetý kaplan ve věznici Stráž pod Ralskem jsem si podobné otázky pokládal za dobu svého působení vícekrát. Nutno říci, že duchovní chápe svoji službu ve věznici vždy v kontextu se životem církve. Vždyť již první pokusy o nápravu vězňů byly prováděny stejnými prostředky, kterými se církev snažily obracet hříšníky. Ve věznicích byly zaváděny klášterní režimy, do života vězňů byly zaváděny zákazy mluvení, zákazy jakékoli jiné než předepsané činnosti a další předpisy podobné zásadám života v některých kláštorech. Později, když došlo k zařazení kaplanů jako stálých pracovníků věznic, byly stanoveny jejich povinnosti. Mezi ně patřilo starat se o vězně také z hlediska jejich fyzických potřeb a později spolupracovat s dobrovolníky z řad laiků a s různými občanskými spolkami a podobnými organizacemi. Na druhou stranu s sebou tento rozměr církve nese i důraz, který již formuloval reformátor českého vězeňství František Josef Řezáč, a to, aby trestnice vězně nekazily, nýbrž polepšovaly. Proto zdůrazňoval mimo zajištění bezpečnosti a zdravotní péče také stránku „nábožensko-mravní“, která měla být zajištěna vyučováním náboženství (katechezí), bohoslužebnými obřady apod. F. J. Řezáč si byl dobře vědom nutnosti komplexní péče o vězně. Už tehdy navrhoval, aby ve věznicích pracovali duchovní v týmech vedle dalších vzdělaných odborníků. Mezi ty počítal lékaře, učitele, strážce či dohládače. Měli být vzděláni mimo jiné v pedagogice, filosofii, vězeňských řádech. Uroveň

mravní a náboženská měla být samozřejmostí, stejně jako dobrý zdravotní stav. Viděl jako naprosto nedostačnou nahodilou činnost duchovních podobně jako pouhé omezení jejich činnosti na bohoslužby či vysluhování svátostí jednou či dvakrát týdně.

Také přední penologičti odborníci současnosti si zřetelně uvědomují, že podstatnou složkou úspěšné resocializace vězněných osob je změna jejich existenciální orientace. Ta je možná především díky přijetí pozitivních etických a religiózních postojů. Je jasné, že v dnešní sekularizované společnosti lze jen stěží naplňovat některé myšlenky Františka J. Řezáče. Přesto i v současné penitenciární praxi může na práci terapeutů, psychologů, speciálních pedagogů či vychovatelů docela navazovat jinak výlučná služba duchovních právě formou pastorační, katechetické a jiné služby. Tak jistě není na překážku, když se taková služba stane vhodnou formou u vybraných odsouzených i součástí jejich programů zacházení při zachování důrazu na dobrovolnou volbu takového programu. Pro samotného odsouzeného pak není jistě důvodu účastnit se takového programu pouze formálně.

Z praxe víme dobře, že co největší zapojení odsouzených do smysluplných činností zvyšuje také bezpečnost věznic. Zde je úloha programu zacházení naprosto nepopiratelná. Významnou součástí programů je rovněž zaměstnání odsouzených, v kterém se spojuje nejen „sebevýchovné“ hledisko pracovní činnosti, ale také ekonomický rozměr, který je

zvláště dnes velmi podstatný a důležitý.

V dalších oblastech se pak můžeme zamýšlet nad smyslem mimo rámec bezpečnostních a ekonomických souvislostí, a to například, pokud rozumíme hlavnímu účelu trestního práva tak, že má být především „ochranou jednotlivců a společnosti jako celku před kriminalitou“ (Jan Lata, 2007). Zde se však můžeme dostat na půdu právního filozofování, které nám nemusí dát jasnou odpověď. Víme dobře, že samo věznění nikoho napravit nemůže. Evropská vězeňská pravidla však počítají s možností vytvoření takového režimu, který nynějším odsouzeným v budoucnu umožní „vést odpovědný život bez zločinnosti“. Navíc pokud s tím odsouzený souhlasí, „může být zařazen do programu restorativní justice“ (Evropská vězeňská pravidla, doporučení Rec (2006) 2). Zde se již uplatňování programů zacházení ukazuje jako významné, zvláště přihlídneme-li k výsledkům některých odborníků v zahraničí, uplatňujících tuto praxi desítky let.

Jistě že není zcela specifickou záležitostí zacílení programů zacházení ve Věznici Stráž pod Ralskem na mladé pachatele, kde se mnohdy vedle uloženého trestu uplatňuje mediace, která je trestněprávním institutem inspirovaným restorativní justicí. Spolupráce s Probační a mediační službou v České Lípě nespocívá pouze v umožnění působení na odsouzené ve věznici, ale na cíleném programu se podílí i další odborní zaměstnanci především motivováním odsouzených logoedukačními a psychagogickými technikami např. k jinému náhledu na svůj život a tím i na defektní životní styl. Stranou nezůstává ani Vězeňská duchovenská péče, která především činností kaplana a dobrovolníků umocňuje motivovanost a leckdy uschopňuje dostat jak mravním, tak i právním normám. V některých případech se tak může podílet na úspěšném a finálním završení tohoto procesu postpenitenciární praxe, kdy se bývalý odsouzený zařadí do činnosti křesťanského společenství.

Program 3Z odhalil „mé černé já“

Ludmila Kurdíková

Ve znojenské věznici začal v dubnu program 3Z: Zastav se, zamysli se, změň se. Program, který je součástí programu zacházení, převzala vězeňská služba od anglické probační a mediační služby. Jedná se o standardizovaný program se stanoveným postupem dle pracovního manuálu, který byl připraven pro vyskolené trenéry. Ve Věznici Znojmo jsou jimi pedagog František Paseka a sociální pracovníce Jana Mahelová. Program

se nyní koná počtvrté a bude ukončen 12. července.

„Účelem programu je zamyslet se a pochopit trestné chování a problematiku související s trestnou činností, pokusit se získat dovednosti zaměřené preventivně a na neopakování trestné činnosti,“ vysvětluje František Paseka.

Podle Jany Mahelové je cílem programu je „snaha být lepší“. Program je totiž určen hlavně pro recidivisty.

Každoročně se realizují dva běhy tohoto programu a každý trvá dvaapůl měsíce. Sezení se konají jedenkrát týdně po dvou hodinách. „Kurs dosud ukončilo 34 odsouzených,“ říká Jana Mahelová. Při jednotlivých sezeních vězňové s trenéry analyzují například vzorce trestního jednání, styly myšlení, trestnou činnost jako problém, který lze řešit, plánují změny, učí se metody sociální interakce a podobně.

Jeden z účastníků kursu, devětatřicetiletý muž, původně podnikatel, který ve věznici pracuje jako knihovník, se svěřil s tím, jak se do programu dostal:

Jak jste se o programu dozvěděl?

Řekla mi o tom paní sociální pracovnice a pedagog.“

Co jste očekával od účasti v programu?

Nevěděl jsem, co mám čekat.

Jak byste program ohodnotil nyní zpětně?

Velice příjemné chvíle, plné diskuzí a povídání. Na každé sezení jsem se těšil, slyšel jsem různé životní osudy a názory na ně.

Co konkrétně jste během programu dělali?

Každé sezení bylo zajímavé, vždy jsem se dozvěděl něco nového. Zařazeny byly různé hry na uvolnění až po diskuzi na téma trestné činnosti jak vlastní, tak kolegů. Probírali jsme různé druhy chování, dopad trestné činnosti na nás a naše okolí. Pokoušeli jsme se vžít do role poškozené osoby a různými metodami jsme rozebírali, jak se v daných situacích zachovat a nedopustit se trestné činnosti. Také jsme hledali příčiny vlastní trestné činnosti. Každý si našel, například pomocí grafu, to, co ho vedlo k tomu, že páchal trestnou činnost. Lektori nás vedli k tomu, abychom rozeznali krizové chování, které nás pak následně vedlo k páchání trestné činnosti.

Jak to na vás zapůsobilo? Nějak to změnilo váš pohled na vlastní trestnou činnost?

Objevil jsem ve své minulosti věci, které mě vedly k tomu, že jsem se dopustil toho, co jsem dělal. O těchto rizikových faktorech teď už vím a doufám, že se jich v budoucnu vyvaruji. Svůj trest jsem přijal, výkon trestu je pro mě poučením. Program 3Z mi pomohl rozpoznat vlastní rizikové chování...Řekl bych to moje černé já a myslím si, že mi ukázal, jak účinně s ním bojovat.“

Autorka je tisková mluvčí
Věznice Znojmo

Programy zacházení v českých věznicích a vazebních věznicích

Brno

Mladí obvinění ve Vazební věznici a ústavu pro výkon pro zabezpečovací detence v Brně mají největší zájem o kondiční cvičení, proto je tato činnost přísně výběrová. Obecně však můžeme konstatovat, že se raději obvinění budou účastnit jakékoliv činnosti, než trávit čas na cele – alespoň to je pozitivní zjištění. Další podmínkou dobrého fungování je různorodost nabídek a forem.

Aktivní přístup obviněných při aktivitách, spojený s praktickými činnostmi a plněním úkolů, vede k odbourání pasivní účasti, jako je denní sledování videa apod. Mladiství a zejména mladí obvinění se stávají spoluvůrci programu tím, že přicházejí s návrhy toho, co mohou ostatním nabídnout. Dále je u obviněných velký zájem o testování osobnosti (testy IQ i testy vědomostní), obviněné velmi zajímavá, jak v testech uspěli.

Břeclav

Podle speciálního pedagoga Věznice Břeclav Jaroslava Forejtníka spočívá těžiště práce s obviněnými, zejména s mladistvými a mladými obviněnými, v individuální práci. Tento způsob si vynucuje zejména klasický systém vazby. Časté individuální pohovory a komunikace s mladistvými a mladými obviněnými zvyšují jejich důvěru k výchovným pracovníkům a tím se daří zpravidla v zárodku podchytit většinu nedovolené činnosti a je

možno přijmout potřebná opatření. Účast na jednotlivých činnostech je pro obviněné dobrovolná a v zásadě se jich mohou účastnit ti, kteří nebyli pro nekázeň a porušování Vnitřního řádu věznice Břeclav v účasti omezeni. Rozhodnutí o účasti obviněného na jednotlivé konkrétní aktivitě je pak na pracovníku vězeňské služby, který tuto činnost organizuje. Realizací programů zacházení se v břeclavské věznici věnují dva speciální pedagogové, jeden psycholog, jeden sociální pracovník a dva dozorcí I. třídy.

Hradec Králové

Pracovní aktivity

Oblast pracovních aktivit zahrnuje na jedné straně zaměstnávání odsouzených a na druhé straně úklidovou a brigádnickou činnost. Odsouzení jsou ve věznici zařazováni do práce s přihlédnutím k jejich vzdělání a získané praxi v daném oboru, zdravotnímu stavu, výši jejich pohledávek, délce trestu, k jeho skutečnému zájmu pracovat a přizpůsobit se konkrétním podmínkám pracovního zařazení, popřípadě k dalším specifickým podmínkám daných pracovišť. Pracovní zařazení je možné na pracoviště vnitřních režijních provozů věznice a na vnější nestřežená pracoviště u subjektů, jejichž zřizovatelem není stát. Úklidová a brigádnická činnost je práce potřebná k zajištění každodenního provozu věznice.

Speciálně výchovné aktivity

Ze speciálně výchovných aktivit mají odsouzení možnost volit aktivity sociálně právní poradenství před propuštěním z VTOS – výchovný program hledání pracovních příležitostí, výcvik v sebeobslužných činnostech, pastorační péče, komunitní setkání v rámci výstupního oddělení.

Oblast utváření vnějších vztahů

V rámci utváření vnějších vztahů, přispívajících k omezení následků izolace a k posilování partnerských a rodinných vazeb je využíváno právních institutů - povolení opuštění věznice v souvislosti s návštěvou a přerušení trestu odnětí svobody. Tyto pobyty mimo věznici jsou udělovány na základě vzorného plnění povinností a programu zacházení. Při povolování volných pobytů jsou velmi důkladně zvažovány všechny rizikové faktory a individuálně posuzována osobnost odsouzeného, včetně funkčnosti jeho rodinného zázemí.

Vzdělávací aktivity

Ze vzdělávacích aktivit mají odsouzení možnost volit – klub přátel historie, kroužek religionistiky, základy zahradnické výroby, teorii a praxi chovu akvarijních ryb, pravidla silničního provozu, teorii a praxi výtvarných technik, filmový klub, klub vědy a techniky a teorie, strategie a taktika šachové hry.

Zájmové aktivity

Areál samostatného oddělení výkonu trestu na Pouchově nabízí ideální podmínky pro realizaci zájmové a sportovní činnosti. Odsouzení se mohou zapojovat do aktivit chovatelského kroužku, kroužku stolního tenisu, nohejbalu, tenisu, elektronických šipek, kopané, petanque, karetního klubu, kroužku skládání puzzle, kroužku hry Scrabble a kroužku kondičního cvičení. Kromě stanovených aktivit programu zacházení zaměstnanci věznice realizují s odsouzenými volné pohyby mimo věznici v podobě vycházek do Hradce Králové a cyklistických vyjížděk do blízkého okolí města. Výjimkou nejsou ani návštěvy různých kulturních a sportovních akcí.

některé jsou určeny pouze pro danou specifickou skupinu odsouzených dle druhu spáchaného trestného činu. K realizaci především speciálně výchovných a vzdělávacích aktivit s odsouzenými nám slouží terapeutická místnost. Dále je zde možnost využívat víceúčelovou místnost, která je vybavena výpočetní a projekční technikou. Realizují se zde převážně aktivity zájmové a vzdělávací.

Na oddílech mají odsouzení také místnost sloužící k realizaci sebeobslužných aktivit. Ta je vybavena kuchyňskou linkou se sporákem, mikrovlnou troubou, dále zde najdeme pračku, ledničku a také je zde prostor pro žehlení. Cílem těchto činností je, aby si odsouzení osvojili či upevnili především činnosti, které v běžném životě budou potřebovat. Samozřejmě je také tělocvična a posilovna. Obsahem speciálně výchovných aktivit jsou základní i rozšiřující informace v oblasti sebepoznání, sociálních kompetencí, společenského chování a vystupování. Cílem je především to, aby se odsouzenému zprostředkoval nový náhled na chybné postoje a chování. Aktivity jsou kromě odborných zaměstnanců oddělení realizovány také pracovníky o.s. Podané ruce. Ti svoji činnost zaměřují na odsouzené, kteří mají zkušenosti s drogami se záměrem eliminovat možná rizika nežádoucího chování odsouzených v kontaktu s drogou především po jejich propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

vychovatel na tomto oddělení Bronislav Beránek. Střídají se u nich stavy nezájmu, apatie, agresivity. Při komunitách chtějí řešit své problémy, pomoci s úředním dopisem. Mají jen sociální kapesné sto korun na měsíc. Peníze většinou utratí za cigarety a kávu. To jim však vydrží dva tři dny. Potom nastupuje nervozita a agresivita. Za cigarety a kávu jsou ochotni vyměnit všechno. „Musíme s nimi hodně mluvit, uklidňovat, nezvyšovat hlas, neboť vlivem zhoršení psychického stavu může dojít k verbálnímu napadení a není vyloučeno ani fyzické napadení personálu. Tyto ženy nejsou většinou schopny žít samotné venku, nemají zázemí a často se vrací zpět do vězení,“ dodává vychovatel.

Oráčov

Z praxe je zřejmé, že největší oblíbenosti a popularitě zejména u mladší generace odsouzených se těší fyziko-zátěžové programy sportovního charakteru a u starších odsouzených se spíše jedná o specificky zaměřené zájmové aktivity dle nabídkového listu - typicky teraristika, akvaristika, zahradnictví. Napříč generacemi je velký zájem o kroužek práce na PC. V podstatě zde lze vysledovat paralelu s životem mimo věznici.

Olomouc

Programy zacházení jsou ve Vazební věznici Olomouc zaměřeny na trestnou činnost, které se odsouzení v minulosti dopustili, a jsou rozčleněny na jednotlivé níže uvedené kategorie. Odsouzenému je dle jeho trestné činnosti stanoven konkrétní program zacházení. V případě, že svoji trestnou činnost spadá do dvou a více oblastí, je mu stanoven takový program zacházení, který nejvíce odpovídá jeho spáchanému trestnému činu a povaze odsouzeného. Některé aktivity jsou odsouzeným společné,

Opava

Program zacházení u těchto odsouzených s poruchou duševní a poruchou chování je zaměřen především na sebeobslužné činnosti, tedy udržovat pořádek v cele, dodržovat hygienu. „Tyto ženy nejsou schopny se soustředit a vykonávat složitější činnosti. Proto, pokud mají stanovenou nějakou aktivitu, je to většinou jen jedna – četba, společenské hry, ruční práce... Vše záleží na tom, v jakém jsou psychickém stavu, a ten je kolísavý. Při zhoršení nevyjdou prakticky ze své cely,“ říká

Ostrava

Ve Vazební věznici Ostrava se na zpracování programu zacházení podílí tým odborných zaměstnanců včetně speciálního pedagoga, psychologa či sociálního pracovníka, kteří úzce spolupracují na vytvoření komplexní zprávy, která je výchozí informací pro vytvoření individuálního programu zacházení tzv. šitého na míru konkrétnímu odsouzenému. V současné době se ve VV Ostrava nachází 4 kategorie odsouzených. Jsou to odsouzení do věznice s dozorem – pracovní zařazení ve vnitřním provozu vazební

věznice, specializované oddělení trvale pracovní nezařaditelných mužů, oddělení pracovní nezařazených a oddělení tzv. nástupů trestu a dočasné úschovy.

U odsouzených z vnitřního provozu vazební věznice tvoří základ programů zacházení jejich zaměstnání. Oblast vzdělávacích aktivit se převážně soustřeďuje na vlastní autoedukaci a sebevzdělávání, v němž se odsouzení věnují nejčastěji samostudiu cizích jazyků. Oblasti speciálně výchovných aktivit se mimo terapie věnují také psychologové (relaxační techniky), speciální pedagogové společně se sociální pracovníci (sociálně psychologický výcvik se zaměřením na zvládání stresových situací a asertivitu) a sociální pracovníci (sociálně právní poradenství). Největší podíl volného času však odsouzení tradičně věnují zájmovým aktivitám. Kromě velmi oblíbených sportovních aktivit, z nichž je možno vyjmenovat například posilování, florbal, stolní tenis, ale také jízdu na rotopedu, nohejbal, streetball, fotbal, kalanetiku nebo kulečnick, vyvíjeli odsouzení činnost v kroužku výtvarném, akvaristickém a kroužku ručních prací. Kromě těchto pravidelných činností projevili někteří odsouzení zájem se zúčastnit rovněž několika odborně vedených besed (např. o drogách, s kurátory, probačními a mediačními pracovníky atd.). V tomto roce v březnu v rámci Měsíce knihy – zorganizováno setkání se spisovatelem a básníkem na kterém proběhl křest jejich knižní novinky.

V doprovodu zaměstnanců vazební věznice jsou rovněž pořádány extramurální aktivity, o které je asi největší zájem. V rámci nich odsouzení navštívili například filmové představení, vybrané výstavy, Slezsko Ostravský hrad, rozhlednu Nové radnice, ze které je nádherný výhled na celý Ostravský region, ZOO a jiné. V rámci udržování sociálních vztahů a rodinných vazeb využívají odsouzení pravidelných návštěv, těm, kteří splnili daná kritéria a zákonné podmínky, byl udělen ředitelem vazební věznice volný pohyb mimo věznici v souvislosti s návštěvou, případně nejvyšší forma kázeňské odměny – přerušení výkonu trestu.

Praha Pankrác

Vzhledem ke skutečnosti, že Vazební věznice Praha-Pankrác je i nástupní věznicí, stává se, že někteří odsouzení umístění na oddělení NT/NO zde zůstávají déle než 30 dní. V těchto případech se zpracovává tzv. Prozatímní program zacházení, který schvaluje vedoucí OVVA. Smyslem

tohoto druhu programu zacházení je smysluplnější využívání nadměrného volného času, snižování tenze a možnost kvalitnější návaznosti v práci s odsouzeným po umístění na standardním oddělení. Efektivnost programů zacházení je přímo závislá na podmínkách, ve kterých jsou realizovány. Ve Vazební věznici Praha-Pankrác k tomuto účelu slouží několik ateliérů (dva multifunkční ateliéry, studijní a výtvarný ateliér, dva hudební ateliéry, kuchyňka, učebna PC, tělocvična, prostory pro kondiční cvičení a posilování, keramická a dřevomodelářská dílna).

Praha Ruzyně

Doba konání jednotlivých aktivit na oddělech je vždy konkrétně stanovena v týdenním časovém rozvrhu aktivit programů zacházení. Aktivity jsou v rámci jednotlivých oblastí vedeny dle zpracovaných projektů. Záznamy k jednotlivým aktivitám jsou prováděny v písemné i elektronické podobě. Skutečně realizovaný počet aktivit v neposlední řadě závisí na personální dostupnosti, nemocech, čerpání dovolených, studijního volna a souvisejícím zastupování na jiných

oddělech. Odsouzení mají možnost vybírat ze široké škály aktivit. Z nabídky aktivit je zřejmé, že nabídka však nikdy nemůže pokrýt zájem všech odsouzených a je rovněž odvislá od materiálního zabezpečení a fyzické přítomnosti vedoucích aktivit. Loni se stávalo, že odsouzení měli např. z důvodu opakované pracovní nepřítomnosti pedagogů volného času pouze omezené možnosti pro sportovní vyžití a z důvodu nepřítomnosti vychovatele terapeuta omezené

možnosti docházky na terapeutická setkání, včetně řešení otázek protidrogové problematiky. Věznice rozvíjí spolupráci s občanským sdružením SANANIM, které zde úspěšně realizovalo skupinový motivační program. Do věznice docházejí i zástupci Centra sociálních služeb Praha, kteří jsou zde v rámci realizace resocializačních a reintegračních programů stále v kontaktu s vybranými odsouzenými.

Stráž pod Ralskem

Ve věznici je v současné době umístěno více jak 900 odsouzených v dozoru a v ostraze. Tvorbu a vyhodnocování programů zacházení má na starost celkem šest speciálních pedagogů, kteří nejenže programy zpracovávají a vyhodnocují, ale také se přímo podílejí na jejich realizaci. Při samotném sestavování programů věnují zvýšenou pozornost mladým odsouzeným do 26 let, osobám odsouzeným za násilnou trestnou činnost a odsouzeným zařazeným na oddělení pro mentálně retardované odsouzené. Odsouzení jsou pak zařazováni do adekvátních aktivit, které mají nejrůznější charakter. Jsou to aktivity vzdělávací, pracovní, vol-

nočasové a zejména speciálně výchovné. Významnou oblastí je také drogová problematika. Společnou snahou všech aktivit přitom je, aby odsouzení získali kritický pohled na páchání trestné činnosti a napomoci tak ke zmírnění rizika recidivy trestné činnosti.

Již téměř tradicí se stává výstup odsouzených na nedalekou horu Ralsko. Výstup je organizován pracovníky oddělení výkonu trestu ve spolupráci se zástupcem hlavní kaplanky kaplanem

Martinem Škodou. Výstupu se účastní pečlivě vybraní odsouzení s odpovídajícím hodnocením z průběhu VTOS. Odsouzení se pravidelně účastní extramurálních aktivit zaměřených na pomoc s úklidem, nebo odstraňování škod. Příkladem je úklid sněhu při poslední zimě a zejména pak pomoc odsouzených při odstraňování škod po loňských srpnových záplavách. Společným prvkem uvedených příkladů, ale vlastně všech extramurálních aktivit ve věznici je skutečnost, že při jejich realizaci nedošlo ze strany odsouzených ke zneužití ani mimořádným událostem. Odsouzení si účasti na extramurálních aktivitách programu zacházení váží a veškeré tyto aktivity zároveň patří mezi nejoblíbenější. Je samozřejmé, že tento přístup k aktivitám zajišťuje aktivní účast odsouzených a je tak významným faktorem při naplňování stanovených cílů programů zacházení.

Valdice

Pro možnost úspěšné reintegrace odsouzených osob do společnosti jsou pak důležité dva pilíře, a to práce a vzdělávání. Zmíněné dvě oblasti byly preferovány při zacházení s vězni již od počátku historie zdejší věznice a na jejich význam je kladen velký důraz i v současné době. Věznice disponuje relativně dostatečnou nabídkou pracovních míst pro odsouzené, kteří projevují o práci opravdový a trvalý zájem. Stabilně pracovní zařazení jedinci pak vykazují obecně nižší sklony dopouštět se problémového chování. Vytváření a upevňování trvalejších pracovních návyků působí bezesporu pozitivně i na možnosti uplatnění odsouzených ve společnosti po jejich propuštění z výkonu trestu.

Také oblast vzdělávání odsouzených osob má ve zdejší věznici již dlouholetou tradici. V první řadě je zajišťováno školským vzdělávacím střediskem, které je hodnoceno jako jedno z nejlépe a nejdéle fungujících středisek v rámci celého systému. Odsouzení si absolvováním studijních programů na ŠVS kromě jiného také zvyšují šance při uplatnění na trhu práce. Mohou zde získat řadu osvědčení, a to od dokladu o dokončení základní školy nebo některého z odborných kurzů přes výuční list až po maturitní vysvědčení. Obecné a odborné vzdělávání je nesporným přínosem nejen pro samotné odsouzené, ale zároveň i pro celou společnost. Vedle posilování vůle a zpřístupnění odborných informací zajišťuje vzdělávání také jisté zvyšování celkové kulturní úrovně jedince. Až po odpykání trestu se ale ukáže, zda vzdělání skutečně přispělo k usnadnění návratu těchto lidí do civilního života. Statisticky podložené zkušenosti ze zahraničí

jsou v tomto směru optimistické a lze předpokládat, že obdobných pozitivních výsledků by bylo v rámci stejného výzkumu dosaženo i v našich zemích.

Oblast zájmových aktivit programu zacházení se pak v souvislosti s výše uvedenými východisky zdá být jakousi další nadstavbou pro účelné a smysluplné využití volného času odsouzených. Cílem těchto aktivit je udržení a upevnění dosud zachovalých pozitivních vlastností a dovedností. Zároveň mají ale i svůj význam ve smyslu potlačování nega-

vým zaměřením, resp. na ně navazující soutěže a kvízy. Pro zvyšování odpovědnosti a aktivního podílu na průběhu výkonu trestu jsou vybráni odsouzení pověřováni některými úkoly při zajišťování organizace a realizace skupinových aktivit a soutěží. Velmi dobré zkušenosti s aktivním přístupem odsouzených jsou dosahovány také v oblasti speciálně výchovných činností. Tyto aktivity vycházejí z individuálních zájmů odsouzených, kteří se zde pravidelně setkávají s převážně malou skupinou podobně zaměřených jedinců.

tivních vlivů vězeňského prostředí na odsouzené. Mezi nejvíce oblíbené zájmové aktivity patří především různé sportovní činnosti, které představují mimo jiné významný prvek pro zachování a podporu celkového zdraví. Tělesná aktivita, zvláště provozovaná ve formě kolektivních sportovních her, bývá považována za jeden ze základních prostředků na odbourávání tenze mezi vězni. U poměrně velké části vězňů se těší oblibě volnočasové aktivity, ve kterých mohou uplatnit své vědomosti a uspokojit svou soutěživost. Jedná se především o různé kroužky s ekonomickým, geografickým, jazykovým či počítačo-

Všehrady

Věznice Všehrady je profilována zejména pro zajištění výkonu trestního opatření mladistvých odsouzených mužů. Mimo vzdělávací aktivity zajišťované denní výukou na školském vzdělávacím středisku věznice probíhal u této skupiny odsouzených dnes již standardizovaný program TP 21 JUNIOR, který bude postupně zaváděn i v dalších věznicích.

Program je koncipován jako vzdělávací program, který bude respektovat široké spektrum cílové skupiny, který je realizovaný skupinově a v rámci kterého je pracováno s prvky skupinové dynamiky. Hlavním cílem programu je motivovat zařazené mladistvé odsouzené k vytvoření pozitivního náhledu na nevhodnost řešení konfliktních a zátěžových situací agresivním jednáním, uvědomit si vlastní zodpovědnost za své jednání a porušování zásad společenského chování. Dílčími cíli je poskytnutí informací mladistvým odsouzeným o možných důsledcích a dopadech agresivního a násilného chování a návod k pozitivním změnám v chování a jednání, s cílem minimalizovat jejich násilné projevy v chování, podporu sebepoznávání a naučit je smysluplně využívat svůj volný čas. Na základě odborných posouzení speciálního pedagoga a psychologa jsou vytipováni nejproblémovější mladiství odsouzení. Jedná se o mladistvé, kteří mají soustavné problémy s ostatními mladistvými a neshody řeší agresivitou. Pracovní tým ve složení psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník a vychovatelé oddělení mladistvých zatím není ve stanovené době ani částečně vyčleněn pouze pro tento program. Dopolední edukativní část je koncipována od obecného ke konkrétnímu (mladiství odsouzené se v rámci zařazení do vzdělávacích aktivit a skupinových terapií seznamují s teoretickými poznatky o agresii, jejími příčinami a s jejími projevy v různých formách, jako jsou domácí násilí, fyzické násilí, šikany, role oběti, újma atd.) V rámci tohoto programu je pracováno jak s kognitivní, tak i emoční složkou osobnosti mladistvého. Dopolední skupinové aktivity využívají prvků pohybové terapie, arteterapie, relaxace a sociálně psychologického výcviku. V průběhu aktivit v rámci projektu nedochází k výrazným nevhodným projevům v chování a v kázní zařazených mladistvých. Postupně se zvyšuje i zájem těchto mladistvých o účast na příslušných aktivitách dle zpracovaného časového rozvrhu plánu aktivit TP 21 Junior.

Základní přístup k mladistvým je diferencovaný (program), komplexní (zaměřený na celou osobnost) a totální (probíhající 24 hodin denně za účasti všeho personálu). Působení je realizováno skupinově a individuálně. Hlavním cílem zacházení s mladistvými je rozvoj zralého chování, charakteristického seberegulací založenou na samostatném a odpovědném rozhodování a akceptaci následků – proto jsou mladiství vedeni k samostatnému rozhodování o využití svého volného času. Program pro mladistvé by měl být dynamický, pružný, s jasně definovanými postupnými kroky a konečnými cíli. Především by se mělo zjistit, jaký druh chování vedl u pachatele k trestné činnosti. Následovat by mělo hledání strategií, které by působily proti recidivě. Je třeba vzít také v úvahu osobnost mladistvého i prostředí, z něhož pochází a do něhož se bude vracet.

Při zpracování programu zacházení se uplatňují následující zásady: individuální přístup, motivace, přiměřenost, komplexnost, zpětná vazba, cílevědomost, systematickosti, soustavnost a perspektivnost. Program zacházení je základním prostředkem cílevědomého a komplexního působení na odsouzeného. Je stanoven pro každého odsouzeného individuálně. Určuje okruh konkrétních činností, kterých je odsouzený povinen se zúčastnit, nebo které může vykonávat.

Znojmo

Kuchařské kurzy se ve Znojmě organizují již 11 let. Za tuto dobu je absolvovalo 202 mužů odsouzených do výkonu trestu v ostraře a 63 mužů odsouzených v dozoru. Kuchařské kurzy mají akreditaci ministerstva školství a odsouzení se mohou, po jejich úspěšném absolvování, prokázat osvědčením s názvem „Kuchařské práce v provozech společného stravování“. Kurzy by měly pomoci najít odsouzeným nejen uplatnění v rámci výkonu trestu, ale hlavně po jejich propuštění při snaze o návrat do běžného života. Současného kuchařského kurzu se účastní 10 odsouzených. Program je rozdělen na teorii a praxi. Součástí teorie je studium přípravy potravin a nápojů, ochrana zdraví a bezpečnost při práci, hygienické a zdravotní požadavky a základy stolničení a společenská výchova. Během praxe se učí přípravu příloh, omáček a polévek, tepelné zpracování potravin a odbornou a technologickou přípravu pokrmů. Kurz bude po 24 týdnech zakončen zkouškami před odbornou komisí.

Specializované oddělení pro výkon trestu s poruchou chování způsobenou užíváním psychotropních látek.

Ve specializovaném oddělení pro výkon trestu osob s poruchou chování nebo osobnosti způsobenou užíváním psychotropních látek (SOVT) a výstupním oddělení (VO) jsou aktivity přizpůsobeny a směřovány k účelu těchto oddělení. Ve výstupním oddělení jsou tedy orientovány na přípravu odsouzených na plynulý přechod do civilního života a jeho samostatné vedení po propuštění z VT. Na poskytnutí možnosti upevnění návyků spojených se sebeobslužnými činnostmi formou výcvikových programů a extramurálních aktivit, včetně sociálně právního poradenství k praktickým možnostem řešení možných sociálních problémů při hledání zaměstnání a bydlení. V SOVT jsou aktivity zaměřeny na postupnou změnu životních hodnot a změnu některých postojů k řešení problémových situací v životě jedince formou skupinových psychosociálních výcviků a terapií. Důležitou formou aktivit je sportovní zátěžový program, směřovaný k zvýšení fyzické kondice po abúzu drog, zvládnutí agrese a smysluplného trávení volného času. Programy zacházení odsouzených na těchto odděleních zpracovává speciální pedagog na základě anamnestických údajů a závěrů terapeutického týmu oddělení, tedy psychologem, terapeutem, vychovateli a ostatními specialisty, kteří se na činnosti oddělení podílejí. V celkové praxi jsou zohledňovány samozřejmě i zkušenosti z jiných věznic, získané nejčastěji výměnou zkušeností při školeních a výcvicích v IV VS ČR. Velký zájem odsouzených těchto oddělení je bezesporu o extramurální aktivity, k těmto aktivitám je ale zpravidla delší cesta, podložená odpovídajícími výsledky plnění programu zacházení, velký zájem je také o sebeobslužné aktivity spojené s přípravou jídel mimo standardní stravování a sportovní aktivity. Naopak častým jevem je určitá počáteční nechuť a obavy ze skupinových aktivit a terapií, překonání počátečního ostychu a získání důvěry k postupnému otevření se, schopnosti hovořit o svých problémech a dokázání akceptace zpětných vazeb i přes bezesporu značnou efektivitu těchto terapií.

Omlazovací kúra

pro staré autobusy

Robert Blanda

Možná si pamatujete ze starých poutí mechanickou střelnici a v ní pohyblivý terč čertův mlýn. Zasáhnete brokem spínač a všechno se to roztočí. Seshora padají do mlýna staré baby, čerti je tam přemelou a dole vypadávají sličné slečinky. Takhle nějak funguje autoopravna vězeňské služby v Praze na Pankráci. Z jedné strany tam vjíždějí staré zrezavělé eskortní karosy a z druhé (je to pochopitelně ta samá strana, ale to nevadí) vyjíždějí krásné nové nablýskané autobusy.

Vězeňská služba užívá k převozu vězňů dálkové speciální eskortní autobusy pro mezikrajové eskorty a soudní speciální eskortní autobusy k eskortám k soudním jednáním. Výrobce a dodavatelem těchto autobusů byla společnost Karosa. Vězeňská služba používá celkem 48 eskortních autobusů. Nejnovější autobusy jsou staré šest let, nejstarším je čtvrt století. Průměrně staří eskortních autobusů ve vězeňské službě je tedy 13 a půl roku. Z celkového počtu 48 eskortních autobusů je 54% starších 10 let, to je 26 eskortních autobusů.

Největším problémem autobusů vězeňské služby je koroze. Ačkoliv eskortní autobusy neprojedou tolik kilometrů jako třeba dálkové autobusy cestovních kancelářů, stárnou rychleji především zmíněným rezavěním. Koroze postihuje nejvíce podvozkové části autobusů, včetně uložení pneumatických měchů zajišťujících pérování vozidla. Proto je pro obnovu vozového parku eskortních autobusů klíčová právě oprava autobusových podvozků. Pankrácká automobilová opravna vězeňské služby, která podle zástupce ředitele odboru logistiky VS ČR Vladimíra Sloupa pečuje o více než tři stovky vozidel, provádí nejružnější dílenské opravy vozidel včetně opravy motorů, podvozku, karoserie a další součástí. Kompletní oprava podvozku, která zahrnuje opravu nebo výměnu všech nenosných podvozkových dílů, je obvyk-

le spojena s opravou dílů karoserie a s obnovou laku, která se provádí v autolakovně mimo vězeňskou službu. Při této opravě se kontroluje a vyměňuje opláštění karoserie autobusu a podvozkových dílů. Při tom se zjišťuje, v jakém stavu je rámová konstrukce vozidla, a pokud je i ona narušena korozí, což je obvyklé, jednotlivé díly se musejí vyměnit. „Náhradní díly pro tuto opravu nám vyrábějí v kovodílně vazební věznice Praha Pankrác,“ říká vedoucí referátu technické údržby a oprav pankrácké věznice Miroslav Štěpáník. Jedná se zejména o jednotlivé díly rámové konstrukce karoserie nebo podběhů podvozku. Náhradní díly pro kompletní opravu karoserie a podvozku přijdou asi na 250 tisíc korun, což

se může zdát hodně, ale při srovnání s bezmála šestimilionovou cenou nového autobusu to i při započtení hodnoty asi 600 hodin dílenské práce a asi 80 tisíc korun za lakování znamená pro vězeňskou službu značné úspory. V pankrácké autoopravně zaměstnávají i vězněné osoby, a to včetně kvalifikovaných automechaniků. Eskortní autobus, který projde takto rozsáhlou generální opravou, spojenou i s celkovou antikorozní úpravou, lakováním a kontrolou emisí, je nejen úspěšně připraven na kontrolu ve stanici technické kontroly, ale skutečně vypadá jako zcela nové vozidlo. V současné době se v automobilové opravně pankrácké věznice provádí oprava dálkového eskortního autobusu z Vazební věznice Litoměřice. Podle Miroslava Štěpáníka se takto dají opravit až tři autobusy za rok.

Vězeňská služba používá i dalších 11 autobusů v civilním modrobílém provedení k zabezpečování přepravy zaměstnanců, příslušníků k plnění pracovních a služebních úkolů, jako jsou svozy porad, školení, zabezpečení svozu příslušníků při plánu vyzoomění a svozu, zabezpečení ostrých střeleb, plnění požadavků ministerstva spravedlnosti, jako je třeba odvoz soudců, státních zástupců apod. Pouze jeden autobus z 11 uvedených zabezpečuje v případě potřeby zahraniční služební cesty.

Nic mi nedaly, ale připravily mě o vše

Eva Hodná

Taková je ústřední myšlenka komponovaného výchovného pořadu o drogách, který připravily odsouzené ženy věznice ve Světlé nad Sázavou pro žáky místní základní školy. V úterý 19. dubna vystoupilo v sále městského kina ve Světlé nad Sázavou 15 odsouzených žen z místní věznice, aby předaly žákům varovné a zároveň poučné poslání. Podobná akce v rámci programu prevence kriminality byla již několikrát realizována nejen ve Světlé, ale také v řadě jiných českých měst a setkala se s obrovským zájmem a pozitivními ohlasy. Z reakcí mládeže bylo vždy zřejmé, že si z představení odnášejí ponaučení.

Během dvouhodinového představení se na jevišti střídaly ženy z divadelního kroužku, hudební skupiny K-band a čtyři odsouzené, které s odvahou a otevřeností žákům svěřily své životní příběhy, počínaje záškoláctvím a kouřením ve 13 letech, přes první drogové zkušenosti a z nich vypěstované závislosti, které je dohnaly ke krádežím, podvodům, loupežným přepadením a dalším trestným činům. Velmi tíživou kriminální atmosféru programu odlehčovalo hudební vystoupení vězeňské kapely a krátké vtipné scénky sehrané členkami dramatického kroužku věznice. Věk většiny účinkujících se pohybuje okolo 25 let. Několik z nich má vlastní děti, o které ztratou svobody a jejich umístěním do dětských domovů přišly. Přišly také o rodiny. Svěřily se, že je velmi těžké získat si znovu jejich důvěru a lásku. „Drogy mi nic nedaly, ale naopak mě o všechno připravily,”

vzkázaly dětem ve ztichlém hledišti. Závěr programu byl vyhrazen pro zodpovězení dotazů, které žáci pokládali písemnou formou. Zajímalo je, jak ženy tráví Vánoce, jaké dostávají jídlo, jestli se něčeho bojí nebo zdali mezi sebou udržují sexuální vztahy. Velkou odměnou pro všechny účinkující, ale i organizátory byl po zakončení představení silný a dlouhý potlesk, nesoucí se ze zaplněného sálu. Prevence kriminality je velmi složitá, ale i důležitá oblast pro každou společnost. Proto bylo, je a bude přáním organizátorů, aby se strastiplné osudy a nepříjemné zkušenosti osob ve výkonu trestu odnětí svobody vryly dospívající mládeži hluboko do paměti tak, aby se v budoucnu vyvarovala jednání, na jehož konci bývá vězeňská cela.

Reakce studentů chrudimského gymnázia

Z příběhů, které jsme slyšeli, bylo zřejmé, že hlavní důvod, proč jste se ocitly tam, kde jste, byly právě drogy. Navíc je rozhodně lepší, když takové věci slyšíme od lidí, kteří vědí, o čem mluví, a myslí to upřímně, než od někoho, kdo o tom neví téměř nic, a ještě nemá vaše zkušenosti. Doufám, že pokud se někdy dostanu do situace, kde bych musel učinit rozhodnutí, které by ovlivnilo celý můj život, díky vám se rozhodnu správně.

Kryštof

Vaše příběhy měly stejný začátek jako naše životy, ale konec byl někdy až tragický. Proto si uvědomuji, že někdy stačí málo, aby i ten náš příběh skončil špatně. Budu proto dávat pozor na to, jakou cestou se vydám. Na konec chci popřát ženám do života hodně štěstí, aby dosáhly alespoň z části toho, po čem touží.

Ivana

Váš program nám ukázal konkrétní cestu, jak čelit všem nástrahám v neuváženém užívání drog anebo se alespoň nad tím zamyslet. Ukázaly jste nám, že i zdánlivě lehkovážné rozhodnutí může skončit až ve vězení s hluboce poškozeným zdravím. Velmi mě zaujalo vystoupení odsouzených, které měly tolik odvahy předstoupit před naším publikem a vyprávěly nám své smutné životní příběhy. Myslím, že si zaslouží náš velký obdiv a uznání. Přála bych jim, aby po odpykání trestu dokázaly nastoupit nový život.

Nelly

Vaše vystoupení bylo pro nás velmi poučné. Určitě to pro vás nebylo snadné takto na veřejnosti vykládat svůj životní příběh končící ve vězení. Další seznamování s vězením a životem v něm nás také zaujalo. Nikde jinde bychom se asi nedozvěděli, že se ve vězení může chodit do školy, do práce nebo jak vypadá sčíták. Bylo to zábavné, ale přitom i poučné. Myslíme si, že by se tyto přednášky měly i nadále konat, protože je to doopravdy nesmírně užitečná zkušenost.

Jana a Pavla

Vím, že toto malé poděkování nestačí. Vaše zkušenosti, které jste nám předaly, mají nevyčíslitelnou hodnotu, jsou to nejcennější věci, které jste nám mohly dát. Tím jste mi umožnily podívat se na život z úplně jiného úhlu. Musíme dobře zvažovat všechny své činy. Za to vám z celého srdce děkuji.

Marek

Nový vzdělávací program pro odsouzené

Eva Hodná

Akademie – VOŠ, Gymnázium a SOŠUP Světlá nad Sázavou ve spolupráci s ženskou věznicí umožnila malé skupince výtvarně nadaných odsouzených žen absolvovat pilotní vzdělávací program Výtvarné a řemeslné techniky pro drobnou tvorbu. Výuka je zaměřena na získání základních schopností a dovedností v oblasti výroby a dekorace drobné keramiky a dekorace drobného skla.

Jedná se o program dalšího vzdělávání v rámci Projektu UNIV 2 KRAJE, který je financován z evropského sociálního fondu. Garantem projektu je ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Ženy si osvojí technologické postupy výroby a malování keramiky a skla. Obsah vzdělávacího programu je rozdělen do tří povinných modulů.

První modul je zaměřen na keramický a skleněný šperk. Odsouzené ženy se naučí vyrábět keramické šperky modelované nebo formované do sádrové formy a skleněné šperky malované. Druhý modul je zaměřen na drobný dekorativní předmět a suvenýr. Třetí modul je zaměřen na dekoraci uživatelské keramiky a skla. Z hlediska

formy výuky se moduly dělí na část praktickou a teoretickou. Část praktická je zaměřena na úplné zvládnutí požadovaných základních výtvarných a řemeslných technik. Teoretická část je zaměřena na osvojení si základních technologických postupů.

Důraz je kladen na praktickou část výuky, která je nosná a určující. Právě v této oblasti se absolvent učí ovládat základní výtvarné a řemeslné techniky. Praktická část je realizována v keramické a malířské dílně školy. Odsouzené mají k dispozici společné pomůcky a materiály a pracují pod vedením kvalifikovaného učitele. Ze skladu pomůcek a surovin je k dispozici veškerý potřebný materiál.

Každý modul je zakončen praktickou zkouškou před tříčlennou komisí, která trvá asi 12 minut. Odsouzená si vybere ze svých prací jeden výrobek a názornou ukázkou vysvětlí postup své práce, ukáže použité materiály, pomůcky a nářadí. Součástí zkoušky jsou doplňující otázky zkoušejících. Komise se musí shodnout, zda byla absolventka úspěšná, či nikoliv. V případě, že zkoušku neudělá, bude mít možnost jedné opravy. Na závěr celého programu je hodnocena celková činnost v programu a výsledek závěrečné zkoušky, která v sobě zahrnuje část praktickou a teoretickou. Absolventovy výkony jsou hodnoceny komplexně.

Výuka je začleněna do odpoledních vyučovacích hodin, a to v tříhodinových blocích. Škola poskytuje zcela uvolněné prostory výtvarných dílen, tedy nedochází k žádnému souběhu s jinou výukou na škole. eho

Příběh jednoho polepšení

Lidija Pilat, pracovnice projektu Drogové služby ve vězení a následná péče, Sdružení Podané ruce, o.s.

Tento článek by měl čtenářům přiblížit, jak důležitá je spolupráce všech prvků, které se podílejí na životní změně uživatele drog a vězně v člověka úspěšně se probíjejícího životem, ale také vám zprostředkovat konkrétní zážitek. Předpokládala jsem, že informace o léčebných programech jsou většinou známé, nebo alespoň v obecném povědomí, stejně jako poznatky o následné péči mimo věznici. To všechno vám mohu přiblížit prostřednictvím konkrétního příběhu.

Takže tu před vás rozprostřu kamínky mozaiky, jež ilustruje setkání nás tří: bývalého vězně Beryho, pracovníků specializovaného oddělení, dále jen specka, z ostrovské věznice a mě, terapeutky projektu Drogové služby ve vězení a následná péče Sdružení Podané ruce, o.s. Proč vůbec psát o něčem, co je nám všem známé? Však to víte: Člověk závislý na drogách se dostane do vězení, pak se snaží vyjít z toho kolotoče drogy – vězení – drogy-vězení. V tomhle příběhu jsem však zahlédla něco drahocenného, a při tom, jak už to bývá s drahocennostmi v životě, je to něco, co se nedá koupit a co můžeme objevit, jen když budeme připraveni je zahlédnout a prožít.

My tři jsme se totiž o sobě navzájem dozvěděli a mohli jsme si sdělit a potvrdit, že jsme součástí jednoho světa a že nám není jedno, co se děje v životě toho druhého. A také to, že v tom světě každý z nás může objevit své místo, smysl a poselství.

„Bude to už skoro měsíc, co jsem venku a slíbil jsem sám sobě, že to tentokrát nenechám jen tak,“ řekl mi Bery začátkem října 2009. „Zatím ani nevím, co vše mne čeká, ale jedno vím: Drogy už nechci ani vidět a do vězení se už vrátit nechci!“ Bery se děl přede mnou, pohublý a nejistý. Bylo na něm znát, že má za sebou těžké období. Uplynul rok, co jsme se s Berym viděli ve vazební věznici, před jeho odchodem do výkonu trestu. Při našem prvním setkání venku, u nás v kanceláři, jsem přemýšlela, co všechno má tenhle člověk za sebou, s čím vším se ve vězení potkal a co odtud odnesl. Zvládne všechny ty úkoly, co na sebe vzal?

Po čase jsem napsala do Věznice Ostrov a požádala o vyjádření pracovníky, kteří měli Beryho ve skupině na specializovaném oddělení na starost a kteří ho znali.

„Bery byl, pravda, trochu byl jiný,“ vzpomínal kolega z ostrovské věznice, „řikal jsem si, že by mohl zabrat...Tváře se nám tu střídají jedna za druhou, protékají mezi prsty a při sevření pěsti mám většinou prázdnou. Jenže Bery byl fakt jiný. Patřil do skupiny a dával týmu tu správnou chuť, byl jakoby jeho kořením,“ pokračoval vychovatel. Bery na sebe hned na prvních hodinách upozornil svou odlišností. „Byl to většinu času pohodář, takový ten člověk s nadhledem a životní zkušeností. Držel si odstup,

vyčkával. Co však řekl, mělo svou váhu a plně vystihlo podstatu věcí,“ pokračuje vychovatel. Vychovatelé z Ostrova měli najednou pocit, že jejich práce má nějaký smysl a dopad. Ale nebylo to jen Beryho zásluhou. Skupina, ve které byl, se dobře sešla. „Vždy jsme se s kolegyní na jejich setkání těšili, mohli jsme pracovat více do hloubky. Bery na sobě skutečně hodně pracoval. Postupně získával jistotu, byl otevřenější. Rozvážný, trefný, pomáhající a empatický!“ Ke konci pobytu na specku Bery prohlásil: „Chci dokázat mamce, že to zvládnu. Chci jí být oporou. Budu na sobě pracovat i po propuštění.“ Začali jsme doufat, že u něj se to třeba může i podařit...

Berymu to zatím jde!

Dneska už je rok 2011 a já mohu i touto cestou sdělit kolegům z Ostrova, že Berymu to zatím jde! Od svého výstupu z vězení před rokem a půl se nestalo, aby aby Bery nepřišel ve středu na konzultaci v rámci následné péče. Měnil se mi před očima. Ještě na prvních sezeních spíše sám pro sebe často říkal: „Musím napsat do Ostrova. Slíbil jsem, že se ozvu. Mám na ně e-mail, napíšu, až budu mít něco za sebou...“ Než se k napsání dopisu odhodlal, uteklo pár měsíců, pro Beryho spousta krušných chvil. Prožíval zoufalství, že ještě pořád nemá práci, že to venku nejde tak rychle, jak by si přál. Učil se procházet každodenním životem a jeho nástrahami jako akrobat. Bylo toho tolik: získat si důvěru rodiny, vyrovnávat se s minulostí, najít nové přátele. Přijmout sebe samého: nového, jiného než byl dřív. Žít bez drog. Kolik práce mu jen dalo všimnout si a ocenit vlastní úspěchy, malé, ale důležité pro život!

Náš malý svátek

Toho všeho jsem byla osobně svědkem. A zároveň s námi, byť jen v myšlenkách a rozhovorech, byli přítomni i kolegové z Ostrova. Měla jsem někdy pocit, že je všechny osobně znám. Pokračovala jsem v jejich práci, tak jak oni pokračovali v mé, když se Bery dostal na jejich oddělení. Čekala jsem až do března, než Bery konečně řekl: „Chci napsat do Ostrova, teď je ta pravá chvíle, pomůžete mi?“

Sepsání tohoto e-mailu bylo pro nás oba malým svátkem. Psali jsme ho spolu, jako bychom psali svým známým. Ano, teď už měl co napsat! A já jsem si říkala, sama pro sebe, že to poselství, slova, se kterými odcházel ten den z ostrovské věznice, když se s pracovníky specka loučil, v něm musela pořád žít - jinak by neměl v očích ten výraz, když jim psal dopis. Sám mi o tom ještě vyprávěl: „Když je mi hodně blbě, když jsem zoufalý, tak mi stačí se na tu adresu jen podívat a uleví se mi. Oni mi přece věřili, že to zvládnu, že na to mám!“ O to větší ohlas měla odpověď pracovníků z Ostrova na jeho dopis. Rozzářený Bery jej vnímal jako důležitou podporu a ocenění toho, co měl za sebou, a výzvu, aby v tom pokračoval.

A taky že pokračoval. Tohle jsem našla v záznamu z konzultace v srpnu 2010: „Je to dobrý, jsem pořád v práci, pořád na střese.“ Prohlíželi jsme si společně čáru zakreslenou na první konzultaci po výstupu jako čáru jeho Nového života. Čáru, ke které jsme se často vraceli a Bery si do ní zakresloval, kde se právě na své cestě novým životem nachází. I pomocí ní se učil uvědomovat si, co vše už má za sebou, v čem si je jistý, a nezaleknout se toho všeho, co ho ještě čeká. Označil na ni každou novou etapu. Zbývá mu ještě kus cesty... Co to bude? Co má ještě v plánu? Že by jen splacení dluhů? Nebo něco, co ví jenom on sám? A pak před odchodem z konzultace znovu požádal: „Pomůžete mi napsat další dopis do Ostrova? Chci jim říct, že jsem zase o kus dál, že jsem se nezastavil.“

My ti věříme!

Bery si nosil v notýsku adresu a v duši slova: „Jdi dál. V tom světě je místo i pro tebe. My ti věříme.“ Já zas nosím myšlenku v hlavě, že když někomu dáme naději a umožníme mu, aby získal důvěru ve vlastní síly, tak v jeho životě to naše poselství žije dál a jen tak se neztratí. My všichni, kteří jsme se tohoto příběhu zúčastnili, jsme získali pocit, že naše práce má smysl. Někdy stojíme na počátku procesu změny, někdy jsme jen jedním z dalších článků řetězu... Většinou jsme sice asi zvyklí setkávat s neúspěchy, překážkami a problémy. Naštěstí jsou ale situace, jako je třeba tento příběh, kdy máme příležitost podělit se s ostatními o zkušenost, že i dobré věci se opravdu dějí.

Bery - je rok a půl po výstupu z Věznice Ostrov, kde absolvoval program na specializovaném oddělení.

Košíkářství má v plzeňské věznici dlouhou historii

Jana Bartošová

Nejpozději ve dvacátých letech dvacátého století byla ve věznici Plzeň Bory zavedena výroba proutěných, pedigových a rákosových výrobků v rámci snahy o získání co největšího množství finančních prostředků do vlastního příjmu. O tom, jak bohatý sortiment tohoto zboží v té době věznice nabízela, nejlépe vypovídá ceník výrobků pro justiční úřady a ústavy, který vydala správa trestnice pro muže v Plzni pro rok 1928.

Z tohoto ceníku vyplývá, že odsouzení byli schopni z proutí vyrobit kaze-ty, nejruznější druhy košů (na papír, nákupní, na uhlí, na prádlo, cestovní velké, cestovní příruční, na brambory, malé košíčky na šití a na kartáče, přičemž u některých z nich byla navíc nabízena široká škála velikostí a tvarů), dále vyráběli čtrnáct druhů křesel, včetně houpačích a dětských, kukaně, dva druhy nůsí, pohovky pro dvě osoby, stolký na ruční práce, na palmy a květiny, čajové a dětské stolký, pak také velké stoly, kulaté a čtverhranné, a taburety. Pedigové a rákosové předměty se vyráběly přímo na objednávku, přičemž věznice byla schopna posloužit i jejich výkresem a samozřejmě předběžnou kalkulací.

Jak je to dnes?

V listopadu 2005 se košíkářství zformovalo jako zájmová aktivita programu zacházení, jedná se o účel-nou formu působení prostřednictvím rukodělné činnosti. Aktivita probíhá v prostorách keramické dílny věz-nice čtyřikrát měsíčně na setkáních

v délce tří hodin. Odsouze-ní jsou na setkáních seznamováni s použitím různých materiálů v rámci košíkářských technik. Nejvíce použí-vaným materiálem je v současnosti pedig (ratan). Pro práci využíváme pedig v různých průměrech, nejčas-těji od 1 do 10 mm, dále pedigové šeny čili pásy šíře čtyři až šest mm) většinou v přírodním provedení nebo různě barvený. Důvodem používání pedigu jsou jeho výhodné vlastnosti a krátká doba přípravy pro použití, pedig se musí před pletením namo-čit do vody, aby se nelámал. Na rozdíl od loupaných vrbových prutů, kte-ré také používáme, je doba máčení pedigu několikanásobně kratší, stačí většinou několik minut. Pedig kombi-nujeme při práci s dalšími materiály, například Elhar šňůrou, která je vy-robená ze sušené lodyhy mořské trá-vy rostoucí pod hladinou moře, nebo slaměným čínským úpletem. Ten je vyroben spletením slaměných stébel do pásků.

Členové kroužku měli možnost si vy-zkoušet i práci s vrbovým proutím v surovém stavu, vzhledem k nedo-

statku materiálu si každý vyzkoušel pletení kulatého košíku, a protože byl tento materiál dostupný před Veliko-nocemi, vězni si vyzkoušeli i pletení pomlázek. Pletení z vařeného loupaného proutí je náročnější, pruty se musejí máčet několik hodin, než získají potřebnou pružnost. Pro začá-tečníky loupaná vrba není vhodným materiálem.

Nejčastějšími výrobky jsou různé de-korativní předměty, ošatky, košíčky, obaly na květiny, stojánky na tužky a jiné.

Grafologie

jako účinný pomocník při práci s odsouzenými

Ivo Skalický

Při práci vychovatelů s odsouzenými osobami je dobré co nejvíce poznat povahové vlastnosti a osobnostní rysy odsouzených zařazených do jejich výchovných kolektivů. Důvody a význam těchto znalostí pro práci vychovatelů jsou každému jistě známy. Způsoby, jak se k těmto informacím dostat, jsou však u každého bezpochyby jiné. Mnozí z nás vědomě či bezděky využívají základní psychologické metody, jakými jsou například rozhovor a pozorování. Jiní preferují kombinaci takových možností nebo s oblibou využívají dostupné informace například z vězeňského informačního systému apod. Ve svém příspěvku bych se chtěl zmínit o metodě, kterou je možné tyto informace také získat. Tato metoda se jmenuje grafologie.

Každý den vychovatel kontroluje ko-respondenci odsouzených, a má tedy příležitost setkat se s textem psaným odsouzenou osobou. Pokud by ovlá-dal alespoň základy grafologie, pro-zradil by mu rukopis mnoho o osobě

autora. Co vlastně je grafologie? Je to pomocná vědecká metoda, která na základě analýzy grafického pro-jevu určuje individuální povahové a osobnostní rysy určitého jedince. Předmětem jejího zkoumání je ruko-

pis, do jehož podoby se promítají po-vahové rysy a psychologický profil pi-satele. Grafologie analyzuje zejména velikost a tvar písmen, tlak a rozhod-nost linií. Tato věda neslouží pouze jako psychologická metoda, ale také jako nástroj ověření pravosti rukopisů a jejich autorství. Zvláštní disciplínou grafologie je analýza podpisu.

Analýza písma tedy může být vý-znamným pomocníkem v různých profesích, včetně již zmíněných pe-dagogů a psychologů, dále lékařů, personalistů a v neposlední řadě i účinnou zbraní kriminalistů, znalců a soudců v boji se zločinem. Slouží také historikům při poznávání vý-znamných historických osobností, jejichž grafický projev se dochoval a jejichž osobnostní a povahové rysy lze takto rekonstruovat a pochopit.

Počátky grafologie

Se vznikem písma a jeho rozvo-jem vznikla zároveň potřeba i jeho zkoumání. Mezi první učence, kteří se zabývali analýzou písma, patřil i Aristoteles. K nejstarším dochova-ným zmínkám o analýze rukopisu po-chází i jedna ze starého Říma. Histo-

rik Suetonius, se na přelomu prvního a druhého tisíciletí zabýval zkoumáním písma římských císařů a jejich rodinných příslušníků.

Další velký rozkvět grafologie přineslo sedmnácté století vznikem jednoho z prvních vědeckých děl o rozboru rukopisu. Lékař C. Baldi zpracovává Pojednání, jak lze z dopisu poznat povahu a vlastnosti pisatele, ve kterém se jako jeden z prvních zabývá souvislostí mezi písmem a charakterem člověka. Dalším významným dílem této doby je práce lékaře M. A. Severinuse. Spis o věštění z písma. Od této doby se v historii již pravidelně objevují díla zabývající se souvislostmi mezi písmem a charakterem člověka. Významnými oblastmi, kde tyto práce vznikají, jsou oblasti německá a francouzská, ale také v Anglii. V polovině devatenáctého století pak vzniká ve Francii první grafologická škola. Významný přínos pro grafologii má absolvent této školy J. H. Michon, který se výraznou měrou zasloužil zejména o zařazení a využívání písmoznaleckého zkoumání jako jednoho z oborů právě se rodící a metodologicky vyvíjející kriminalistiky. Také v Německu docházelo v tomto období k výraznému rozvoji zkoumání písma. I přes významnou roli zmíněných zemí se grafologie rozvíjela i v jiných zemích. Například v Holandsku, v Rusku, známá byla také americká grafologická škola anebo grafologické poznatky z Číny.

Na konci devatenáctého století se začíná grafologie prosazovat také v českých zemích, a to zejména v dílech A. Karase a Delfíny Popéové. Ta společně s Adolfem Zelinkou zpracovala Učebnici grafologie a samostatně v roce 1896 knihu Tajemství písma. Adolf Zelinka je autorem Grafologie vydané v roce 1897.

Do historie naší i zahraniční grafologie patří zejména Robert Saudek, který se zabýval fyziologií psaní, kterou popsal v díle Vědecká grafologie, a v třicátých letech 20. století pak vydal práci Zločin v písmě, o jejímž zaměření jasně hovoří její podtitul Grafologie v soudní síni.

Od roku 1935 Vilém Schönfeld společně s O. Frantou řídí první německy psaný Československý grafologický časopis. Schönfeld ve třicátých letech vydává Grafologické posuzování inteligence a Tuberkulóza, charakter a rukopis. V roce 1948 po jeho smrti vyšla jeho kniha Učebnice vědecké grafologie. V roce 1935 u nás byla založena grafologická škola, kterou až do roku 1938 vedl O. Borský, který se jako soudní znalec řadil mezi významné pomocníky kriminalistických expertů té doby. Dalším významným českým grafologem byl i další soudní znalec Josef Petera, který napsal knihu Úvod do soudní a kriminální grafologie a společně pak s O. Borským knihu Úvod do studia písmoznalectví. V neposlední řadě patřila mezi vý-

znamné české grafology i Julie Flanderková.

Z moderních autorů bych chtěl uvést soudní znalkyni a předsedkyni Asociace grafologů ČR Zuzanu Dobiášovou a její publikaci Grafologie pro každého.

Jak funguje grafologie ?

Zjednodušeně lze říci, že rukopis je obrazem pisatelových vlastností, a to jak z hlediska kladů či záporů z pohledu psychického i somatického. Rukopis můžeme zjednodušeně označit jako mozkopis. Je to jakýsi obraz mozkových funkcí na psací ploše. Proč se ale grafologie, s ohledem na její staletou historii, často řadí mezi nevědecké metody? Grafologie byla léta zapovězenou metodou. Ne

borníky z různých oblastí a postaven na základě potřeb například Policie ČR. V rekvalifikačním kurzu se grafologie vyučuje komplexně s dalšími obory, jako je psychologie, kriminalistika, historie písma, sociologie, biologie, právo, filozofie atd. Samotná grafologie je rozdělena na jednotlivé obory – základy grafologie, personální grafologie, expertízy písma (zabývající se zkoumáním pravosti textu a podpisu) a grafologie nestandardních abeced (např. hebrejské, arabské, azbuky apod.). Mezi lektory kurzu patří mimo jiné odborníci, kteří léta pracovali u policie nebo jako soudní znalci.

S potěšením jsem zaregistroval, že v nabídce Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR jsou také kurzy

snad proto, že by byla zpochybněna její funkce, ale spíše proto, že se v minulém režimu grafologii mohly zabývat pouze prověřené osoby. Laikům byla nepřístupná, často označována jako zpátečnická a šarlatánská, a to i přesto, že se v kriminalistice běžně používala. To způsobilo, že dnes mnozí považují grafologii za pavědu nebo za „věsteckou metodu“. Pověsti grafologie dnes nepomáhají ani autoři některých pochybných prací. Naštěstí ale i v tomto oboru existuje dostatek skutečných odborníků, jejichž práce jsou na vysoké úrovni, a grafologii tak dobře prezentují.

Jak je ale dnes možné grafologii studovat? Dnešní doba přináší řadu možností, jak se lze tomuto oboru naučit. Některé jsou bohužel spojovány s různými pseudovědeckými postupy, ale existují systematické kurzy s pevnými vědeckými základy.

Osobně mě zaujala nabídka Asociace grafologů ČR, (www.grafologie.cz), která v letošním roce získala akreditaci MŠMT na kurz grafické expertízy písma, který byl vytvořen spolu s od-

grafologie. Zatím sice jen pro některé vybrané specialisty, což doufám bude časem rozšířeno i na ostatní zaměstnance.

Bezesporu jsou pracovní pozice, kde může být analýza rukopisu základní pracovní metodou. Příkladem může být personalistika. Zejména v poslední době je často grafologický rozbor ručně psaných životopisů uchazečů o práci významným, a mnohdy i rozhodujícím kritériem, určujícím, zda uchazeč má požadované předpoklady, a je tudíž vhodným kandidátem.

Každý, kdo se grafologií zabývá, mi potvrdí, že absolvent grafologické školy nebo kurzu se zcela automaticky a bezděčně při pohledu na psaný text vědomě nebo jenom podvědomě zamyslí nad osobou pisatele. Je žádoucí, aby se tato metoda přiblížila odborným zaměstnancům vězeňské služby, protože ti pak mohou tímto způsobem získat lepší informace o odsouzených a zvolit adekvátní přístup pro práci s nimi.

Vazební věznice Brno

Dana Krejčířová

Novodobá historie Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno (dříve Vazební věznice Brno) začíná v roce 1956, kdy byl výkon vazby přemístěn z již nevyhovujícího objektu uprostřed Brna do nově postaveného areálu v Brně – Bohunicích. Pro své technické a estetické řešení i vnitřní vybavení byla brněnská věznice v době svého vzniku v rámci tehdejšího Československa jednou z nejmodernějších vězeňských staveb.

Dispozice areálu věznice připomíná písmeno U. Věznice je postavena ve stylu socialistického realismu a navazuje na soubor pavilonů Fakultní nemocnice Brno-Bohunice. V roce 1997 byl ve Vazební věznici Brno zahájen provoz vězeňské nemocnice s rehabilitačním pavilonem, specializovaným pavilonem (s interním a infekčním oddělením, jednotkou intermedie péče a oddělením následné lékařské péče) a psychiatrickým pavilonem. Od 1. června 2001 funguje ve vězeňské nemocnici také oddělení pro léčení akutních stavů TBC a doléčování. Do doby vybudování vězeňské nemocnice uvnitř objektu vazební věznice byla tato péče poskytována ve specializovaném nemocničním oddělení ve Fakultní nemocnici U Svaté Anny.

Vězeňská služba VVAÚPVZD Brno stráží, předvádí a eskortuje vězněné osoby a spolu se zaměstnanci soustavně působí na osoby ve výkonu trestu a výkonu vazby, s cílem vytvořit předpoklady pro jejich bezproblémový návrat do společnosti. Všechny tyto úkoly a mnohé další zabezpečuje 285 příslušníků vězeňské, 138 příslušníků justiční stráže a 179 občanských zaměstnanců.

Profilace a kapacita Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence

Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno je profilována pro výkon vazby obviněných mužů, žen a mladistvých. S účinností zákona 129/2008 Sb. v rámci Vazební věznice Brno vznikl k 1. lednu 2009 Ústav pro výkon zabezpečovací detence. Dále zde vykonává trest odnětí svobody v dozoru a ostraze stanovený počet odsouzených a současně jsou zde dočasně umístěni odsouzení, kteří nastoupili do výkonu trestu odnětí svobody nebo jsou zde například na eskortě k soudu. Celková ubytovací kapacita věznice činí 691 míst. Pro obviněné ve výkonu vazby je určeno celkem 368 míst, odsouzení mají vyčleněno 262 míst a chovanci v detenčním ústavu 48 míst. Ve vězeňské nemocnici je celkem 113 lůžek, z toho je 59 lůžek ve specializovaném pavilonu, 40 lůžek v psychiatrickém pavilonu a 14 lůžek pro léčení TBC.

Vazební věznice a ÚPVZD Brno zajišťuje stravu pro vězněné osoby a zaměstnance ve dvou kuchyních, a to v ústavní kuchyni, kde se vaří v průměru za čtvrtletí 185 tis. jídel a v závodní kuchyni v průměru 14,5 tis. jídel. Práce v obou kuchyních zajišťuje 5 civilních kuchařů a 20 pomocných pracovníků z řad odsouzených. Denně ústavní kuchyně připraví v průměru 80 - 85 diet, 15

porcí muslimské stravy a zhruba 10 porcí stravy vegetariánské. VVAÚPVZD Brno také poskytuje prádelenské služby pro část Moravy, kdy za rok 2010 bylo vypráno na 400 tisíc kilogramů prádla.

Zaměstnávání odsouzených osob

Ve Vazební věznici Brno je průměrně zaměstnáváno 113 odsouzených

zařazených do věznice s ostrahou a dozorem a jedna obviněná žena ve výkonu vazby. Zaměstnanost odsouzených je 85 %. Téměř všichni odsouzení, kteří jsou určení dispečerem k výkonu trestu do Brna a mají trest delší než tři měsíce, jsou pracovní zařazení. Z tohoto důvodu je brněnská věznice mezi odsouzenými, kteří chtějí pracovat, vysoce preferována. Obviněná žena je zařazena na oddělení žen jako chodbařka, zajišťuje výdej stravy a úklid na tomto oddělení a provádí úklid na operačním středisku věznice. Odsouzení muži jsou pracovní zařazení na třinácti pracovištích ve vnitřní režii věznice (prádelna, kuchyně, úklid vězeňské nemocnice, dílny atd.) Zde je průměrně pracovní zařazen 90 odsouzených. Dále jsou odsouzení muži, zařazení do věznice s dozorem, zaměstnáváni u cizích subjektů mimo i uvnitř vazební věznice, kde je průměrně pracovní zařazen 24 odsouzených. Zaměstnávání u cizích subjektů bylo ve větším počtu odsouzených zahájeno v červnu 2010, předcházelo mu dlouhé a komplikované jednání s množstvím firem, neboť odsouzení nemohou pracovat kdekoli a i pohled majitelů firem na zaměstnávání odsouzených byl značně zkreslený.

V současné době pracují odsouzení, vyjma nárazových prací (např. montáže a demontáže tenisových hal), u tří cizích subjektů, a to:

Zlatá Hvězda, s.r.o., velkoobchod potravin – zde pracují 3 odsouzení již od roku 2005. Od března 2011 pracují pro tuto společnost další 3 odsouzení, kteří provádějí pomocné práce při stavbě nového areálu firmy.

Vodňanská drůbež, s.r.o., závod Modřice, pracoviště zřízeno 14.6.2010 – mytí přepravek - 14 odsouzených ve dvousměnném provozu.

ARAMARK, s.r.o., pracoviště zřízeno 14.5.2010 – pomocné práce v kuchyni a zásobování prodejních stánků s občerstvením při konání sportovních akcí - zde pracují stabilně dva odsouzení v období března – říjen. Nárazově, při konání velkých sportovních akcí, zde pracuje, převážně o víkendech, více odsouzených. Další pobočka této společnosti je v Brně v Šumavské ulici, kde pracují tři odsouzení od 1. listopadu 2010. Jejich průměrná pracovní odměna je asi 5 800 korun.

Vysokoškolské studium

Od roku 2004 se díky spolupráci s Ekonomicko-správní fakultou Masarykovy university v Brně otevřela pro odsouzené zařazené do věznice s dozorem a ostrahou možnost získat vysokoškolské vzdělávání v oborech management a regionální rozvoj a cestovní ruch. Celkem bylo přijato ke studiu 32 odsouzených, z toho

dvě ženy. Odsouzení muži přijatí ke studiu jsou umístěni a pracovní zařazení ve vazební věznici, například v úklidové četě, ve vězeňské nemocnici, v prádelně nebo jako chodbaři, odsouzené ženy jsou umístěny ve Věznici Světlá nad Sázavou, odkud jsou eskortovány do Vazební věznice Brno k výuce a ke zkouškám. Školné si hradí ze svých vlastních finančních prostředků.

Výuka ve Vazební věznici Brno je realizována ve dvou speciálně zřízených místnostech, kam docházejí i vyučující. Studenti zařazení do věznice s dozorem zde mají k dispozici čtyři počítače a jeden počítač s velkou obrazovkou v malé učebně, kde je umístěna knihovnička s odbornými knihami. Odsouzení zařazení do věznice s ostrahou využívají na svém oddělení dvě studovny se čtyřmi počítači. V rámci extramurálních aktivit využívají někteří odsouzení volný pohyb k docházce do školy, kde se zúčastňují přednášek a vykonávají zkoušky.

A jaká je úspěšnost studia? Po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody většina odsouzených pokračuje ve studiu. Jeden odsouzený získal titul inženýr, šest odsouzených (z toho jedna žena) titul bakaláře.

zákona č.129/2008 Sb. Ústav disponuje kapacitou 48 míst, z toho čtyři místa jsou vyčleněna pro ženy. Z původních tří chovanců, umístěných v ústavu v roce 2009, se jejich počet rozrostl na současných 11, včetně jedné ženy. Chovanci jsou v souladu s § 19, odst. 4 a 5 NGŘ č.15/2009 odbornou komisí v současné době rozděleni a zařazení do následujících skupin a sekcí:

poruchy osobnosti	6 chovanců
psychotici	3 chovanců
mentálně retardovaní	2 chovanci

Z celkového počtu 11 chovanců jsou čtyři pachatelé trestného činu vraždy, pět sexuálních deviantů a tři chovanci jsou zbaveni svéprávnosti. V každodenní činnosti a práci odborného personálu ústavu je věnována pozornost nejen otázkám dodržování a plnění vnitřního řádu ústavu, ale i časovému rozvrhu dne. Každodenní práce odborného personálu je zaměřena na volný pohyb chovanců a zejména na zajištění jejich individuálních i společných aktivit a terapií. Pro chovance je zajištěn komunitní režim,

Výkon zabezpečovací detence

Ústav pro výkon zabezpečovací detence vznikl jako nutný, nový typ trestněprávního ochranného opatření, s cílem ochránit společnost před zvláště nebezpečnými a nepřízpůsobivými pachatelé závažné trestné činnosti. To je spojeno s úsilím vyloučit možnost útěku těchto osob z institutu nařízené ochranné léčby, který je v tomto směru nedostatečný a pro pachatele trestné činnosti, ne vždy i dostatečně motivující a účinný. Vzniku ústavu předcházely větší stavební úpravy a investice, kdy vlastní činnost byla zahájena dne 1. ledna 2009, současně s nabytím účinnosti

kde s nimi pracují ve skupině odborní zaměstnanci, psychologové, terapeut v souladu s plánem aktivit a dalších činností chovanců.

V souladu s náplní programů zacházení je chovancům nabídnuta možnost účasti a jsou s nimi realizovány zejména tyto aktivity: sportovní, vzdělávací, výtvarné, pracovní, sociálně právní poradenství, diskusní klub a další. O tyto aktivity je mezi chovanci ústavu zájem. Zodpovědný a aktivní přístup většiny z nich svědčí o tom, že vedou ke skutečnému smysluplnému a efektivnímu využití dne a volného času chovanců ústavu, zmírňují jejich napětí, stres a pozitivně působí na jejich psychiku a chování.

Strážný eskortní služby brněnské věznice a člen ENO nstrm. Zdeněk Balej říká:

Práce u VS mě zaujala, neboť se o ní málo ví

Rozhovor se uskutečnil v době, kdy se člen Eskorty nebezpečných osob (ENO) Zdeněk Balej účastnil součinnostního cvičení příslušníků Police ČR, oddělení ochranné služby Prezidia PČR, vazební věznice České Budějovice, Vazební věznice Praha – Ruzyně a VVaÚpVZD Brno. Toto cvičení bylo situováno do prostor Věznice Rapotice a areálu firmy ALTSTOM. Cvičení se zaměřovalo na služební a profesní sebeobranu, první pomoc, taktické dovednosti, střelecké dovednosti a nejrůznější modelové situace.

Jak dlouho pracujete ve věznici?

Do věznice jsem nastoupil před třemi lety. Dva roky sloužím na eskortním oddělení a přibližně stejný čas jsem v týmu příslušníků pro eskorty nebezpečných osob.

Proč jste se rozhodl pracovat ve vězeňské službě?

Vždy jsem chtěl pracovat u některé ozbrojené složky, ať už u státní policie, městské policie nebo právě u vězeňské služby. Nakonec ale stejně vyhrála vězeňská služba, protože práce uvnitř vězeňské služby není tak známá. Dnes jsem se svojí volbou velmi spokojen.

Jak jste se dostal mezi příslušníky, kteří eskortují nebezpečné osoby?

V Brně bylo vypsáno výběrové řízení, do kterého jsem se přihlásil.

Jaké znalosti a dovednosti jste musel prokázat v tomto výběrovém řízení?

Především musí být člověk fyzicky zdatnější než ostatní. Jinak jsem, tak jako všichni ostatní, absolvoval fyzickou testovou baterii, která obsahovala Cooperův test, 100 metrů sprint, celomotorický test, silové prvky a reakční test. Potom mířenou střelbu, pudovou střelbu a střelbu po záteži.

Co děláte ve svém volném čase?

V současné době dokončuji studium na Masarykově univerzitě v Brně, Fakultu sportovních studií, obor speciální edukace bezpečnostních složek, tak to je teď můj volný čas.

daf

Obrazy nacistického generála v plzeňské věznici

Lukáš Paleček

Stálá expozice obrazů někdejšího odsouzeného německého generála z II. světové války a akademického malíře Rudolfa Toussainta, který v letech 1949-1953 vykonal část trestu doživotního odnětí svobody ve věznici Plzeň Borech, byla v květnu otevřena v prostorách této věznice.

Odsouzenému Rudolfu Toussaintovi bylo ve výkonu trestu umožněno věnovat se malování, své celoživotní zálibě, především za účelem výzdoby prostor vězeňských zařízení. Přes řadu uplynulých desetiletí se v plzeňské věznici podařilo do současnosti zachovat jen několik jeho obrazů z uvedeného období. Jedná se o díla, jejichž autorství bylo donedávna považováno za anonymní. Ještě na počátku letošního roku byl ve Věznici Plzeň znám pouze jediný Toussaintův obraz, zapsaný od roku 2001 v Seznamu historicky významných materiálů Vězeňské služby ČR. Na možnost, že by se v plzeňské věznici mohla nacházet i další Toussaintova díla, upozornili pracovníci Kabinetu dokumentace a historie Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR. Díky tomu se provedlo pátrání v prostorách věznice, které bylo završeno nalezením a identifikací dalších sedmi generálových obrazů. O jejich odborné posouzení byl požádán ředitel Západočeské galerie v Plzni Roman Musil, který spolu se svým zástupcem Petrem Jindrou provedli expertízu nalezených obrazů. Ředitel věznice Petr Folk rozhodl tedy o vystavení souboru osmi Toussaintových obrazů v trvalé expozici. V zasedací místnosti věznice, někdejší nemocniční ložnici, kde na přelomu let 1894 a 1895 pobývali čtyři političtí vězni odsouzení v procesu s Omladinou, včetně pozdějšího prvního ministra financí Československé republiky

Aloise Rašína, tak vznikl nepochybně zajímavý a hodnotný, téměř galerijní prostor.

U příležitosti 120. výročí narození Rudolfa Toussainta 2. května 2011 byla stálá expozice jeho obrazů ve Věznici Plzeň oficiálně otevřena. Tato událost se uskutečnila za přítomnosti Aleny Šimánkové z Národního archivu ČR, vedoucího pobočky Hornického muzea Příbram – Památníku Vojna Lešetice Václava Trantiny, Františka Bártíka z téhož Památníku a pracovníků Kabinetu dokumentace a historie Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR, v čele s jeho vedoucím Alešem Kýrem, Alenou Kafkovou a Ondřejem Hladíkem. Aleš Kýr představil při vernisáži osobnost Rudolfa Toussainta, jako nejvyššího vojenského velitele německé armády v protektorátu Čechy a Morava a velitele obrany Prahy. Ve svém projevu se Aleš Kýr zaměřil na Rudolfa Toussainta z pohledu retribučního soudnictví a československého vězeňství padesátých let dvacátého století, a také na Toussainta jako malíře. Zhodnotil také jednotlivé vystavené obrazy a zdůraznil, jak je z penologického hlediska zapotřebí vnímat umělecké projevy odsouzených, tedy i Toussaintovu tvorbu.

Další, devátý nesignovaný Toussaintův obraz byl identifikován ve spo-

lupráci se Západočeskou galerií v Plzni po vernisáži v plzeňské věznici. Jedná se o obraz s výjevem inspirovaným známým biblickým příběhem o Salome a Janu Křtiteli.

Tento obraz je dosud nejzralejším Toussaintovým dílem zejména proto, že se svým motivem zásadně odlišuje od všech ostatních. Při bližším zkoumání obrazu je patrná podobnost rysů Jana Křtitele s autorem Rudolfem Toussaintem. Pozornost si zaslouží i nezvykle křečovitá, dvakrát pravouhle zahnutá ruka Herodovy neteře Salome, vypínající se nad právě uťatou hlavou Jana Křtitele; podle některých názorů má připomínat svastiku. Zajímavá jsou i Křtitelova ústa, zahalená nápadně dlouhým šátkem. Jedním z možných výkladů zobrazené scény může být autorovo umělecké ztvárnění vlastního tragického osudu.

Opožděným nálezem obrazu Salome se každopádně potvrdil dřívější předpoklad, že do budoucna nelze ve vězeňských zařízeních ČR (nejen ve Věznici Plzeň) vyloučit náhodná objevení i dalších děl Rudolfa Toussainta, která by mohla ještě rozšířit dnes již nemalý a jistě unikátní soubor jeho prací v majetku České republiky, zapsaný rovněž v Seznamu historicky významných materiálů Vězeňské

Více o Rudolfu Toussaintovi v článku: Aleš KÝR, Retribuční vězeň Rudolf Toussaint a jeho výtvarná díla, in: Historická penologie 1/2011, s. 24-35

Na www.vscr.cz v rubrice Ke stažení

Projekce sovětských filmů i červivé suchary

Záznamy z archivů přibližují některé kontrolní závěry ve znojemské věznici těsně po roce 1948. Ze zpráv o kontrolách krajského prokurátora se dovídáme o činnosti oddělení logistiky, výkonu trestu, vězeňské a justiční stráže, zdravotního či ekonomického.

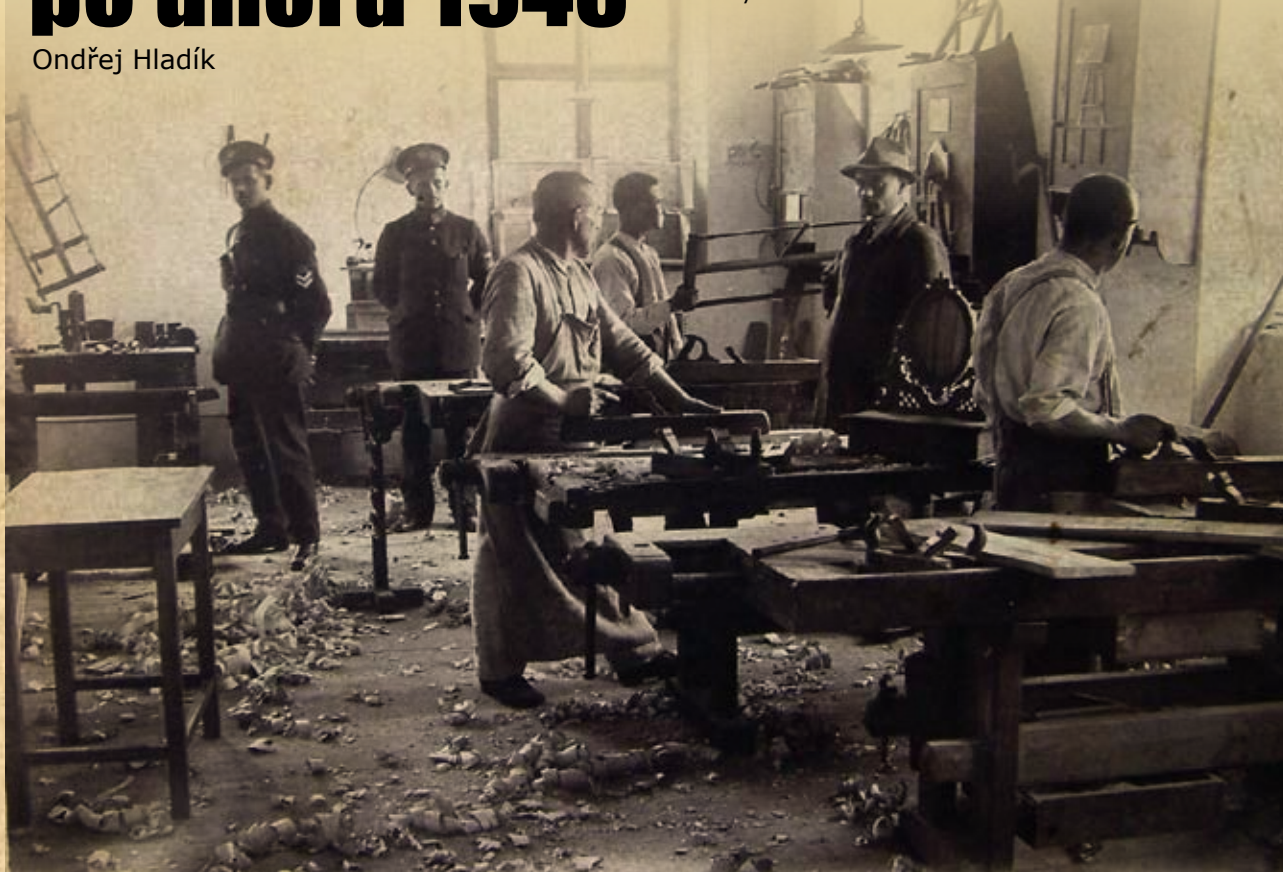
- Při prohlídce ústavu bylo zjištěno, že jest plně postaráno o pracovní využití potrestaných, že ústav je stále zvelebován, zařizováno nemocniční oddělení, všude dobře udržovaná čistota, kázeň příslušníků je dobrá.
- Přední ohradní zeď u vjezdu do ústavu byla zvýšena o 150 cm a byla opatřena novou překážkou z ostnatého drátu. Zvýšení zahradní zdi je plánováno jako stavební investice na rok 1952. Jedná se o rozsáhlou práci, kterou v tomto roce nelze provést jednak pro nedostatek potřebného stavebního materiálu, jednak též z toho důvodu, že tato práce není na letošní rok plánována, a není tudíž pro ni finanční úhrady.
- Pokud jde o politickou výchovu odsouzených, byly těmto promítnuty v uplynulém měsíci tři filmy, a to dva sovětské a jeden maďarský. Dále byla uskutečněna jedna přednáška o významu 1. května pro pracující.
- Dne 16. 3. 1951 bylo objednáno v národním podniku Svornost ve Znojmě 5 kg sucharů pro dietní stravu nemocných vězňů-žen. Tyto suchary byly tentýž den dodány v originálním balení. Dne 17. 3. 1951 byl jeden originální balíček ve váze ¼ kg vydán potrestaně ve vězeňské nemocnici, která při rozbalení zjistila, že suchary jsou červivé, a případ ihned hlásila příslušníci konající službu na oddělení. Velitelství oddílu Znojmo nato veškeré zbývající suchary vrátilo národnímu podniku Svornost, při čemž tento vydal druhý den náhradou suchary bezzávadné.
- Stav vězňů k 30. 4. 1951 je 382 osob. Z toho vězňů pracujících 289, počet nepracujících z důvodu nemoci nebo stáří jest 91 a ve státní nemocnici v Brně na vězeňském oddělení jest 2 osoby.
- Na ústavních dvorech byly vykáceny dva stromy, které byly z hlediska bezpečnostního shledány závadnými, a u ostatních stromů byly ořezány přečnívající nebo překážející větve.
- Adaptační práce v našem ústavě byly do dnešního dne v podstatě skončeny až na vnitřní úpravu místností vyhrazených pro účely ústavní ošetrovny. Jedná se o vlastní ošetrovnu, dále o místnost pro roentgen, zubní ambulatorium a pracovnu lékaře se skladem léků.
- U našeho oddílu je prováděno pravidelné školení příslušníků podle instrukcí Ministerstva spravedlnosti, velitelství SVS, kterému je věnována náležitá péče. Tímto školením se stále zvyšuje jak odborná vyspělost, tak i kázeň a ostražitost všech příslušníků našeho oddílu.
- Kontrolou hotovosti příruční pokladny byla zjištěna hotovost v pokladně Kč 10.508,60, podle uzávěrky pokladního deníku měla hotovost v příruční pokladně činit 10.514,60 Kč. Manko v pokladně vzniklo tím, že zaměstnanec pověřený vedením poklady, nedopatřením zanechal z účtu za prádlo, který právě proplácel, částku 5,-- Kč v psacím stole, a pokud jde o částku 1,-- Kč, jde o pokladní ztrátu vzniklou při platbách.
- Namátkovou kontrolou skvostů, bylo zjištěno, že obsah sáčků souhlasí se záznamy uvedenými v deníku skvostů.
- Ve státní nemocnici ve Znojmě byl zřízen pro potřebu ústavu jeden zamřížovaný pokoj.
- Rovněž je dbáno, aby odsouzení se mohli vyžít kulturně. Je pořádáno každý měsíc, a to dvakrát, filmové představení. Při tomto představení byla zároveň přednáška, ve které bylo vyzvednuto dějství filmu a hodnocení filmu z hlediska kulturního i politického života. Dále jest k dispozici vězňům knihovna ústavu, která čítá přes 800 svazků. Kontrolou bylo zjištěno, že knihy jsou čteny poměrně rychle a v krátkém časovém úseku vráceny a opět dány do oběhu.

luk

Vězeňství po únoru 1948

Ondřej Hladík

Události února roku 1948 jistě není nutné podrobně popisovat. Mocenský převrat, který znamenal celospolečenskou změnu, se nedotkl jen zjevných odpůrců nového režimu z řad civilního obyvatelstva. Perzekuce se tehdy nevyhnuly ani příslušníkům Sboru uniformované vězeňské stráže (SVS). Jejich neradostné osudy však zůstávají ve stínu osobních tragédií celé řady politických vězňů.

Pro nejednoho z nich však zmíněné události znamenaly konec kariéry, často doprovázený zhroucením dosavadních představ o budoucím životě. Navíc ani nemuseli splňovat předpoklady, které by je zařadily mezi politicky nespolehlivé nebo vůči Komunistické straně Československa nepřátelské osoby. Nezřídka stačily osobní spory či antipatie k představitelům nových mocenských struktur, což ve svém důsledku vedlo k vyřizování starých účtů z pozice síly.

Jak ale probíhaly personálně-organizační změny v SVS po převzetí moci komunistickou stranou? Období let 1948 až 1950, jímž se budou následující řádky zabývat, je možné rozdělit do dvou etap. První zahrnuje rok 1948. Ta se vyznačuje zejména živelným „vyakčňováním“ na základě rozhodnutí nově vzniklých akčních výborů Národní fronty. Druhá pak probíhala od počátku roku 1949 v souvislosti s vydáním zákona č. 321/1948 Sb., o Sboru uniformované vězeňské stráže a vyvrcholila dvěma rozsudky smrti na počátku 50. let 20. století.

Akční výbory Národní fronty začaly svoje pravomoci v rámci SVS uplatňovat od 26. února 1948. Stejně jako

v jiných institucích se ihned staly rozhodující mocenskopolitickou silou. První dosud zjištěnou obětí čistek ve vězeňství se stal Václav Průher, tehdejší přednosta valdické trestnice. Ten byl již 26. února na základě usnesení Okresního akčního výboru v Jičíně zproštěn funkce a na jeho místo nastoupil poručík SNB Josef Junek. Večerním rozkazem pak došlo ke zřízení Místního akčního výboru, který převzal další úkoly spojené s očistou ústavu od „nespolehlivých“ příslušníků. O dopadu jeho činnosti na zaměstnance vypovídá mimo jiné i deník ústavu. Inspektor vězeňské strážní služby Josef Mařátko se ve svém posledním zápise z 28. února rozloučil následujícím způsobem: „Tím končím po 35leté nepřetržité službě svoji činnost v ústavu, s Bohem.“

Stejnému osudu nakonec neunikl ani sesazený ředitel Průher, který 8. března obdržel výnos ministerstva spravedlnosti, na jehož základě odešel na placenou dovolenou. Celkem opustilo v prvních popřevratových dnech trestnice devět úředníků a příslušníků SVS. Je ovšem nutné zmínit dva z nich, které Místní akční výbor po přehodnocení svého rozhodnutí

povolal zpět do služby. Tato poměrně ojedinělá událost souvisela s tím, že oba obdrželi od ministerstva spravedlnosti pochvalný diplom za zásluhy v odboji. Podrobnější informace o prvních popřevratových událostech jsou k dispozici již jen z věznice Plzeň Bory. Rovněž zde došlo 26. února k ustavení akčního výboru, ale první čistka proběhla až následující den. Směřovala rovněž k řediteli, jímž byl JUDr. Karel Černý. Současně museli svůj úřad složit dva vrchní strážmistři společně s jedním úředníkem správní služby, další dva příslušníci propustili a čtyři přeložili jinam.

Tolik k nastínění situace v SVS bezprostředně po 25. únoru 1948. Ačkoliv se jedná pouze o stručný vhléd do dvou vězeňských ústavů, lze ho vzhledem k jejich důležitosti považovat za reprezentativní. Není proto důvod domnívat se, že v ostatních trestnicích a soudních věznicích panovala odlišná atmosféra. Je tedy zřejmé, že okamžité ukončení pracovního či služebního poměru, které by se mohlo zdát nejrozšířenější formou perzekuce, z počátku předstihovaly další dvě možnosti – přemístění k jinému útvaru SVS a okamžité nucené složení dosavadní funkce. Po něm zpravi-

dla následoval nedobrovolný odchod na dlouhodobou dovolenou s čekatel-ným nebo do trvalé výslužby.

Přímé propuštění se týkalo především dozorců s nižšími hodnotami. Proti příslušníkům s vyšším služeb-ním zařazením a úředníkům vězeň-ské správní služby představitelé moci zpočátku postupovali poněkud „so-fistikovaněji“. Kupříkladu mezi ředi-teli čtyř trestních ústavů je zvolený postup vyakčnění nejasný jen u mí-rovského Jana Paveleka, který podle výroční zprávy odešel ze služby k 19. březnu 1948, chybí však jakákoliv bližší specifikace. Již zmiňovaný ředi-tel Průher z Valdic složil k 26. úno-ru úřad a následně byl přesunut na dlouhodobou dovolenou, plzeňského Karla Černého přeložili a Josef Boh-danecký z pankrácké věznice musel koncem září přistoupit na pensiono-vání.

Ačkoliv prameny přinášejí podrobné přehledy propuštěných a přeložených zaměstnanců věznic během roku 1948, není snadné určit přesný počet perzekuovaných z politických důvo-dů. Jejich odchod totiž nemusel být způsoben jen změnou dosavadního režimu. Následující analýza je tedy jen přibližný odhad postižených.

Nejprve tedy k propuštěným a ode-slaným do trvalé výslužby. Tvoří sku-pinu čítající 55 osob (informace jsou k dispozici pouze z Valdic 11, Pankrá-ce 20 a Plzně 24). Z hlediska jejich pracovního zařazení je možné potvr-dit výše vyslovenou hypotézu o tom, že okamžité vypovězení služebního poměru směřovalo spíše k nižším po-stům. Mezi penzionovanými se s vý-jimkou jednoho štábního strážmistra nacházeli nejvyšší představitelé věz-nic. Uvedená čísla se pravděpodobně blíží k celkovému počtu propuštěných během roku 1948. Stejně tak změna pracovního zařazení na místo pomoc-né zřízenécké síly nebo přesun do vý-robního procesu je možné považovat za politicky motivovanou perzekuci, jež nakonec způsobila znechucení ve-doucí až k podání výpovědi. Největší počet lidí pracujících ve vězeňství ale postihlo přeložení do jiného ústavu, zpravidla hodně vzdáleného původní-mu působišti.

Přeplnění věznic

Pronásledování příslušníků a zaměst-nanců SVS mělo dopad i na chod věznic, v jejichž zdech narůstal počet odsouzených, především z řad tak-zvaných třídních nepřátel. Začaly se proto ozývat stížnosti na přeplněnost jednotlivých ústavů, provázené ne-dostatkem kvalifikovaných dozorcích sil. K řešení tohoto problému bylo přistupováno individuálně. Od nárůs-tu přesčasových hodin ve Valdicích až po nasazování závodních strážů na venkovních pracovištích, praktikova-né v Plzni.

Rok 1948 přinesl SVS a vězeň-ství jako celku nejednu komplikaci.

V první řadě byla v důsledku činnosti akčních výborů vyhozena či jinak po-stižena celá řada dlouholetých spe-cialistů, jejichž schopnosti v násle-dujících letech velmi chyběly. Navíc jejich postupné nahrazování třídně uvědomělými, ale ne vždy odborně způsobilými zaměstnanci znamenalo začátek výrazného poklesu profesio-nality, který se plně projevil v násle-dujících letech.

Počátek roku 1949 přinesl do věz-nic další obavy o budoucí kariéru. Oprávněným důvodem pro tuto ne-jistotu byla právě zahájená reorgani-zace SVS, jehož činnost se dosud opírala o dekret prezidenta republiky č. 94/1945 Sb. Ten však již nevy-hovoval novým požadavkům, smě-řujícím k postupnému přizpůsobení mocenskopolitického systému sově-tskému vzoru. Byl proto na konci roku 1948 nahrazen zákonem č. 321 Sb. o Sboru uniformované vězeňské stráž-že. Na jeho základě vznikla jednotně organizovaná ozbrojená složka, pod-řízená vojenské kázní a soudnictví, vybavená navíc pravomocemi Sboru národní bezpečnosti.

Nové podmínky vyvolaly potřebu opětovně prověřit všechny příslušní-ky SVS. Změnily se však požadavky, na jejichž základě mohli ve službě

v neustálém nuceném vstřebává-ní ideologických dogmat. Jeho úče-lem bylo zejména upevnění třídního chápání výkonu služby, což mělo pro společnost nedozírné následky.

Jak vyplývá z dosud popsaných sku-tečností, probíhalo druhé kolo čis-tek v prvních čtyřech měsících roku 1949, kdy ho velitelství SVS dne 28. dubna ukončilo vydáním rozkazu č. 1 „k očištění sboru a zabránění záškodní-kům v plnění zločinných záměrů“. Ke zdárnému zajištění jeho provedení byl do věznic v jednodenním předsti-hu rozeslán telegram, nařizující slavnostní vyhlášení a sborovou odpověď shromážděným dozorcům: „Budeme ochotně, přesně a obětavě vykoná-vati příkázané úkoly tak, abychom nezklamali očekávanou důvěru pra-cujícího lidu, ministra spravedlnosti a velitele sboru.“

Politizace personálu

Přestože toto nařízení oficiálně ukon-čilo probíhající čistky, pokračovaly i nadále postihy neuvědomělých pří-slušníků, takže do června 1949 bylo ke krajským soudům přeloženo dal-ších 246 osob. Rozsáhlé personální změny se projevíly ve složení za-

pokračovat. Už nestačila jen morál-ní bezúhonnost, fyzická způsobilost a vojenský výcvik. Oproti dosavad-ním zvyklostem začal být brán zřetel na kladný vztah k lidově-democratic-kému zřízení. Porušení tohoto kritéria současně patřilo mezi nejzásadnější důvody k propuštění. Další kroky na sebe nenechaly dlouho čekat. Již 6. ledna 1949 informovalo ministerstvo spravedlnosti vězeňství a soudy o vy-dání nového zákona a upozornilo je na chystané organizační změny.

Nová vládnoucí garnitura a její úřady si po převzetí moci uvědomovaly, že do budoucna nestačí jen z důležitých pozic odstranit potencionální odpůr-ce. Rovněž dobře chápaly nutnost postupného usměrnění zbytku spo-lečnosti, obzvláště pak v akcentova-ných ozbrojených složkách, tvořících mocenskou základnu. K tomuto účelu měla sloužit politická školení zaměst-nanců. Tak vlastně ani ti, co nepadli za oběť propouštění, neunikli speci-fické formě postihu, který spočíval

městnanců z hlediska politické orien-tace. Jejich procentuální vyjádření se nevymyká předpokládaným cílům no-vých držitelů moci – postupně přibý-valo předúnorových členů KSČ. Nao-pak mizeli politicky neorganizovaní či zástupci jiných politických stran.

Reformě SVS věnoval velkou pozor-nost i IX. sjezd KSČ, probíhající na konci května 1949. V jednom z bodů jednání, zaměřeném na problema-tiku justice, se delegáti mimo jiné věnovali i složení vězeňského perso-nálu. Axiomem tohoto zasedání bylo tvrzení: „Období budování socialismu bude obdobím stálého třídního boje.“ Od něj se pak odvíjela další stano-viska, akcentující zejména nutnost dokončení přestavby SVS jako opo-ry při likvidaci třídních nepřátel. Je tedy zřejmé, že dosud učiněné kroky považovalo komunistické vedení za nedostatečné i přes skutečně-ní dvou důkladných čistek. Několik bodů zprávy z jednání se proto za-měřilo i na další postup proti politicky

neuvědomělým či přímo rozvratným příslušníkům sboru. Nesmělo samozřejmě chybět ani důkladné politické proškolení všech zbylých i nově nastupujících členů vězeňské stráže.

Nicméně propouštění neznamenalo jen zásah do života postižených jedinců. Celkové snížení stavů zaměstnanců v první polovině roku 1949 si vyžádalo nutnost rozsáhlého náboru pracovních sil. Ačkoliv do června 1949 nastoupilo 402 nových příslušníků SVS, jejich počet kvůli velkému nárůstu vězňů nedostačoval. Proto akce pokračovala i v roce 1950, kdy došlo k přímému zapojení dosavadních zaměstnanců, jimž byla slíbena dokonce finanční odměna za každého získaného člena SVS a přednostní právo na udělení v té době výrazně omezované dovolené. Avšak výsledky zůstávaly až do května 1950 velmi neuspokojivé zejména proto, že nárůst odsouzených výrazně převyšoval množství nastupujících dozorců.

Teprve v polovině roku 1950 se situace začala pomalu měnit. Pravděpodobně kvůli širší podpoře stranických orgánů docházelo k postupnému zvyšování počtů nově přijímaných příslušníků, takže do poloviny října 1950 jich nastoupilo celkem 813 a stav sboru činil 1916 osob. Zařazování lidí pocházejících z dělnického prostředí na místa dozorců skýtalo poměrně velkou záruku správného chápání výkonu služby na základě třídních hledisek. Naproti tomu byly pro kancelářskou službu upřednostňovány mladé ženy, nezřídka čerstvé absolventky hospodářských škol, pocházející z rodin nižšího úřednictva, drobných zemědělců nebo živnostníků.

Krise profesionality

Na počátku 50. let docházelo v důsledku popsaných událostí k neustálému poklesu profesionality. K tomu přispívalo i zařazování nováčků do přímého výkonu služby s tím, že teprve po dvou až třech měsících nastupovali k absolvování kurzů odborné přípravy. V praxi vše probíhalo tak, že starší a zkušenější dozorcí zaučovali nově příchozí zaměstnance. Teoretickou výuku nahrazovaly přednášky, jejichž délka byla stanovena nejméně na dvě hodiny týdně. Lze ale pochybovat jak o respektování určeného času, tak i kvalitě obsahu školení. Naproti tomu takzvaná mravně-politická výchova se stala alfou i omegou úspěšné kariéry. Spočívala především v denních dvacetiminutovkách, jež personál ústavů seznamoval se „vzrůstem sil světového tábora míru a budovatelských úspěchů našeho lidu“. Takto důkladně politicky proškolení příslušníci SVS měli jako perspektivní pracovníci postupně nahrazovat režimu nepohodlné dozorce, kteří pamatovali ještě vězeňskou praxi první republiky nebo nastoupili v době okupace. Docházelo tak k úmyslnému

snížování odbornosti, protože politiky vyspělí nováčci přebírali i pozice zkušených velitelů okresních soudních věznic. Způsob jejich odstraňování zůstal stejný nevybíravý jako doposud. Nejmnějším postupem zůstávalo pensionování a přearozování na méně důležité funkce, přičemž je samozřejmě otázkou míra dobrovolnosti těchto úředních aktů.

Tvrdí průběh mívalo nezřídka užívané trestní stíhání. Nelze se však domnívat, že by předúnoroví příslušníci vykonávali službu nedbale nebo dokonce záměrně opomíjeli svoje povinnosti. Docházelo totiž k úmyslnému vyhledávání sebemenších nedostatků, které by umožnily předání prokurátorovi. Existoval rovněž prameny doložený odlišný přístup v zacházení se „spolehlivými kádry“ a „starými“ dozorcí. V situaci, kdy prohrěšek nováčka vyřešilo formou domluvy nebo kázeňského postihu kádrové oddělení velitelství SVS, stál druhý před soudem.

V závěru článku je nutné zmínit dva politické procesy, jimž padli za oběť dva příslušníci SVS. Prvním se stal plzeňský strážmistr Čeněk Petelík, zapletený do zinscenovaného „borského případu“. Po zjištění, že vězňům odsouzeným Státním soudem zprostředkovával nedovolený kontakt s rodinami a dodával jim mimo jiné cigarety apod., vykonstruovala Státní bezpečnost skupinu vězňů chystajících za jeho pomoci ozbrojenou vzpouru. Mezi její organizátory patřil vězněný poslanec lidové strany Stanislav Broj a major generálního štábu René Černý. 12. května 1950 byl vynesena rozsudek obsahující trest smrti pro jmenované vůdce domnělé vzpoury, pět dalších dozorců bylo odsouzeno k trestům odnětí svobody v rozmezí od šesti do dvaceti pěti let a jeden k doživotnímu těžkému žaláři.

Druhým popraveným byl o rok později podstrážmistr Jan Horáček z pankrácké věznice. Státní prokurátor ho obžaloval z toho, že v roce 1949 navázal kontakt s protistátními vězni, jimž měl vynášet motáky a napomáhat s přípravou útěku. V jeho případě mu však ještě přitěžovalo podezření z vyzvědačství, jež mělo spočívat v pokusu o předání tajných informací zahraničním mocnostem. Odsouzení dozorcí se před exekucí snažili dosáhnout milosti prezidenta republiky, ale ani jeden z nich neuspěl a oba byli oběšeni. S ohledem na důkladné propagandistické využití případů sledovali poslední minuty jejich života také další příslušníci SVS, mezi něž patřili i nováčci ze školského střediska v Řepích.

Popsané události, vyvolané mocenským převratem v únoru 1948, bezpochyby patří k nejsmutnějším kapitolám českého vězeňství. Léta 1949 až 1951 je proto možné hodnotit jako vyvrcholení snahy o jeho zařazení do jednolitého celku mocensko-poli-

tických represivních složek. K tomu došlo převodem vězeňství z rezortu ministerstva spravedlnosti do pravomocí ministerstva národní bezpečnosti roku 1953. Začalo tak dlouhé období přehlížení dosavadních tradic a odbornosti vycházející z prvorepublikové humanizace výkonu trestu.

Autor je pracovníkem Kabinetu historie a dokumentace VS ČR.

Plný text článku bude otištěn ve sborníku Historická Penologie

Znojemský kat

Trest smrti byl v minulosti jedním z běžných trestů pro pachatele závažné trestné činnosti. Profesi kata měla mnohá větší města. Ve znojemském kodexu, knize městských práv, je záznam, že popravu odsouzenec k smrti provádí kat, který je obecním zaměstnancem. Přitom byl často vyloučen ze středu lidské společnosti, uvádí Josef Svátek ve své knize Paměti katovské rodiny Mydlářů, neboť byl nečestný a s ním také veškerý jeho rod. Kat musel bydlet za městem o samotě. Znojemská katovna prý byla v Přímětické ulici. Některé prameny ale uvádějí polohu katovny v místech bývalého vojenského hřbitova u Jubilejní školy. Kat mohl například vstoupit do kostela až poté, co všichni lidé odešli, a měl určeno pouze místo pod kůrem. Jeho děti směly vstupovat do sňatku zase jen s dětmi katovskými.

Kat ale neprováděl jenom popravu. Jeho povolání a společenské postavení ho předurčovalo k vykonávání prací nižšího druhu, jako bylo například čištění odpadových jam v městských budovách, pivovaru nebo ve věznici. Odstaňoval také posílá nebo raněná zvířata.

I když se katovské řemeslo považovalo za nečestné, lidé s ním obchodovali. Znojemští od něj kupovali seno a tuk do kolomazí, pravděpodobně to byl tuk z uhynulých zvířat. Lidé od něj ale kupovali i hojivé masti, sušené bylinky nebo třeba provaz od oběsnice, který prý přinášel štěstí.

Zařízení katova obydlí svědčilo o zaměstnání jejího obyvatele. Nejvíce upoutaly na stěně rozvěšené pomůcky k výkonu práva útrpného, tj. k donucování provinilce k přiznání různými mučidly. Měl zde také těžké meče sloužící k popravě odsouzeného. Ostatní zařízení bylo velmi skromné.

luk

Zahraniční mírová mise EUJUST LEX Irák

Václav Jiříčka

V roce 2005 zahájila Evropská unie v rámci rekonstrukce Iráku integrovanou misi na podporu právního státu EUJUST LEX-IRAQ. Cílem mise bylo předávat iráckým soudcům, vyšetřovatelům, policistům a vězeňskému personálu zkušenosti s nejlepšími praktikami užívanými v zemích EU. V oblasti vězeňství se školení až dosud odehrávala výhradně na půdě zemí EU. Počátkem roku 2011 se vedení mise přestěhovalo z bruselských kanceláří do prostor britské ambasády v Bagdádu a odstartovalo tak zcela novou fázi, v níž evropští experti budou propříště školit irácký personál přímo na místě: v Bagdádu, Basře a kurdském Erbilu.

Spolu s Jacquesem Burgerem, šéfem penitenciární sekce mise, a Ruutem-Bernsenem, ředitelem nizozemské věznice v Zutphen, jsem měl možnost připravit a lektorovat první z těchto lokálních kurzů přímo v Bagdádu. Byli jsme velmi mile překvapeni otevřeností a bezprostředností účastníků, kteří v živých diskusích neváhali odkrývat problémy, které nejsou zcela cizí ani nám v Evropě: podle jakého klíče kategorizovat vězně, jak

se vězni nenechat manipulovat či jak manažersky překlenout propast mezi personálem ostrahy a výchovy. Svobodné diskuse jsme si vážili o to více, že jedním z 25 účastníků byl vedle zástupců středního managementu a vedoucích sociálních pedagogů rovněž náměstek generálního ředitele Irácké vězeňské služby (ICS). Kurz samotný byl zaměřen na klasifikaci a zacházení s nebezpečnými vězni. Nebezpečnými vězni se ve

válkou pošramoceném Iráku rozumí zejména „teroristé“, kteří ovšem vzhledem k poměrně široce pojatým iráckým zákonům tvoří ve zdejších věznicích naprostou většinu. Těžko by čtenář pochopil, jak obtížné bylo pro účastníky kurzu pochopit, že lupič, který vykradl bankomat s použitím trhaviny, nebo řidič, který na ulici z nedbalosti usmrtil chodce, není v pravém slova smyslu terorista. Vše se neobešlo zcela bez potíží. Kurz se z bezpečnostních důvodů konal na půdě mezinárodní (zelené) zóny, což bylo pro účastníky obtížné: mnozí z nich vstávali dávno před rozedněním, aby stihli projít přes všechny kontroly a checkpointy. Kvůli plánované demonstraci v ulicích hlavního města byl kurz o jeden den zkrácen. A ani v prostorách dokonale opevněné britské ambasády, připomínající vojenskou pevnost, není příjemné probudit se uprostřed noci poplachem ohlašujícím útok – byť naštěstí pláným. Přes to všechno se zdá, že nové pojetí předávání zkušeností má smysl a je užitečné i prospěšné – a za sebe bych dokonce řekl, že oběma stranám. I proto budou kurzy ještě letos pokračovat.

Více informací na:
<http://www.consilium.europa.eu/>

Potřeba inovace vzdělávání vězeňského personálu

Rozvoj e-learningového projektu v rumunském vězeňském systému

**Lucian Hulpoi
Dorin Muresan**

Vzdělávání vězeňského personálu přináší řadu výzev. Je to především otázka zdrojů, finančních nákladů a následných benefitů. Vězeňský personál má kvůli své náročné práci málo času věnovat se svému vzdělávání, ať už se jedná o základní odbornou přípravu či následné vzdělávání. To platí také v případě Rumunska, kde je vězeňské službě přiděleno pouze nízké procento státních prostředků.

V takovém případě je potřeba intenzivních vzdělávacích modulů či programů, které optimalizují čas a formu vzdělávání, zásadní. V moderním a dynamickém světě, v němž se informace mění každou sekundu, je

každý z nás, bez ohledu na věk a povolání, nucen stále se učit. Je ale velmi náročné vyčlenit si dostatek času na vzdělávání, které má vést k získání nových znalostí a dovedností. A na základě této myšlenky vznikl e-learningový projekt VS Rumunska.

E-learning (distanční virtuální vzdělávání a odborná příprava) spočívá v plánované výukové technice, kterou organizuje vězeňská služba. Studentům jsou poskytovány studijní materiály postupně v logickém sledu tak, aby se s nimi mohli seznámit,

Vývoj projektu

aniž by museli docházet do hodin či postupovat stejným tempem. Zprostředkování materiálů se provádí na disketě nebo na CD. Přenos obsahu studijního materiálu je zajišťován přes internet. Takto e-learning definují odborníci.

Dovolte mi, abych nabídl vlastní vysvětlení. E-learning umožňuje komukoliv, kdo má přístup k počítači a připojení k internetu, zapojit se do online kurzů. Tento systém je možné charakterizovat možností účastnit se kurzu jako student a zároveň působit v jiném jako učitel, dále odborným zaměřením kurzů dle profesních potřeb zaměstnanců, sdílením zdrojů, využitím virtuálních prostředků a asynchronním vyučováním. Realizaci takového systému umožňuje současný technologický pokrok, nové teorie vzdělávání a fakt, že odpovědnost za vzdělávání nese nejen vzdělávací instituce, ale také samotný studující.

Argumenty, které přesvědčily představitele vězeňské služby Rumunska přijmout tyto změny a realizovat také tento způsob vzdělávání paralelně s tradiční výukou, byly trvalý nárůst kapacity a možnosti nových informačních technologií v oblasti aplikace ve vzdělávání, trvalý pokles cen těchto technologií a možnost jejich využití pro zajištění provozu stávajících systémů jednotlivých institucí.

V rámci pravidelného ročního hodnocení bylo Vězeňskou službou Rumunska v únoru 2009 rozhodnuto využít platformy e-learningu ke vzdělávání zaměstnanců ve dvou pilotních projektech (ve vězeňské nemocnici Dej a ve vězeňském zařízení Gherla). Toto rozhodnutí dalo podnět k vzájemné spolupráci těchto dvou organizačních jednotek a na základě podpisu Protokolu o spolupráci mezi Univerzitou Babes-Bolyai a Vězeňskou službou Rumunska ze dne 14. dubna 2009 bylo založeno Centrum celoživotního vzdělávání Univerzity Babes-Bolyai v Cluj-Napoca.

Během prvního roku se spolupráce s univerzitou na této platformě v oblasti vzdělávání zaměstnanců rozeběhla nejen ve dvou zmíněných pilotních organizačních jednotkách, ale také ve třech dalších věznicích, které o projekt projevíly zájem. Na počátku roku 2010 vedl příznivý ohlas Vězeňskou službu Rumunska k rozhodnutí rozšířit využití e-learningové platformy vzdělávání do 20 věznic a během roku 2011 pak do všech zbývajících. Aby byl zajištěn úspěch tohoto novátorského projektu, rozhodla se Vězeňská služba Rumunska investovat do lidských zdrojů zodpovědných za jeho realizaci. Od 1. března 2010 pak 30 odborníků z generálního ředitelství a věznic, které se do projektu zapojily, zahájilo studium postgradu-

álního kurzu e-learningu připravené Univerzitou Babes-Bolyai. Po dokončení tohoto studia budou pomáhat s rozšířením konceptu e-learningového vzdělávání do zbylých věznic.

Kromě toho Vězeňská služba Rumunska zmapovala možnosti využití evropských fondů v této oblasti a v průběhu roku 2010 připravil tým odborníků společně s partnery z Irska, Portugalska, Velké Británie a Norska žádost o grant. Žádost byla podána v únoru 2011 a nyní probíhá její vyhodnocení. E-learningový projekt Vězeňské služby Rumunska se také stal dobrým příkladem pro evropské vězeňské systémy, z nichž některé již vyjádřily zájem využít zkušenost Rumunska v této oblasti.

Ve společnosti globální komunikace, ve které se internet stal každodenním rozhodujícím faktorem v oblasti dostupnosti vzdělávání a kultury, je e-learning vhodným prostředkem k naplnění potřeby vzdělávání. Je to více než jen nový typ distančního studia, je to ekonomické řešení a funkční alternativa nabízející vzdělávání institucím, které mají zájem na trvalém zdokonalování svých zaměstnanců.

Pro získání více informací týkajících se této problematiky můžete kontaktovat tyto osoby:

Dr. Lucian Hulpoi,
e-mail: lhulpoi@dgp.ro
Dorin Muresan,
e-mail: dgmuresan@dgp.ro

Vězeňství a probační péče v Texasu

Kateřina
Bryndová

Ve dnech 28. března – 6. dubna 2011 se uskutečnila studijní cesta pořádaná Institutem pro management v oblasti korekce Univerzity Sama Houstona v Texasu. Studijní cesty se za ministerstvo spravedlnosti zúčastnila Kateřina Bryndová ze samostatného oddělení mezinárodní spolupráce, za vězeňskou službu ředitelka věznice ve Světlé nad Sázavou Gabriela Slováková a za probační a mediační službu regionální ředitel pro východočeský soudní kraj Martin Kracík. Desetidenní program byl zaměřen především na výměnu zkušeností v oblasti vězeňství, probace, mediace a dalších oblastí trestní justice. Zahrmoval návštěvy věznic, rezidenčních probačních programů, setkání se soudci, probačními úředníky i úředníky rozhodujícími v oblasti parole, návštěvu univerzity atd.

První součástí programu byla návštěva programu pro matky s dětmi BAMBI (Baby and MotherBondingInitiative). Program zřídila Sekce rehabilitačních programů texaského ministerstva trestní justice. Tato iniciativa umožňuje uvězněným matkám po porodu zůstat se svým dítětem v rámci programu, jehož cílem je zároveň naučit matku péči o dítě, sociálním dovednostem atd., až do věku půl roku. Program je určen těm uvězněným ženám, kterým končí trest přibližně ve věku půl roku dítěte, aby mohly opustit vězení společně s dítětem. Programu se nemohou účastnit ženy podezřelé z násilných trestných činů.

Dalším bodem programu byla návštěva neziskové organizace Houston Food Bank. Cílem této organizace je

shromažďování darovaných potravin i peněžních darů a jejich následná distribuce především místním charitativním organizacím a spolkům, které tyto potraviny dále rozdávají potřebným. Organizace spolupracuje jak s texaským ministerstvem trestní justice, tak s probační službou kraje Harris v okolí Houstonu. Poskytuje vězňům i pachatelům pod dozorem probační služby výukové programy v oblasti skladování nebo kulinářského umění, po jejichž dokončení obdrží certifikáty. S jejich pomocí po propuštění snáze naleznou pracovní uplatnění.

V rámci pracovního programu se uskutečnila návštěva ženské federální věznice Camp Bryan. Jedná se o zařízení s minimální ostrahou. Návštěvníci měli možnost si prohlédnout celý

odsouzených, jídelnu, kapli, školu i pracoviště odsouzených (callcentrum na prodávání pobytových balíčků do Mexika, zahrada atd.)

Delegace rovněž navštívila věznici Hamilton Unit – zařízení, ve kterém se konají speciální programy – terapeutické komunity – před propuštěním. V rámci prohlídky věznice se návštěvníci zúčastnili probíhajícího nácviku konfrontace v rámci tohoto programu. Mimo jiné si dále prohlédli místní zdravotnické středisko, školu a prádelnu. Následně proběhla zajímavá diskuze s řediteli věznic Hamilton Unit a Camp Bryan a dále s ředitelkou oddělení speciálních programů ze sekce pro podmíněčné propuštění texaského ministerstva trestní justice a členy výboru, který rozhoduje o milosti a podmíněčném propuštění.

ní (Texas Board of Pardons and Paroles). O podmíněném propuštění a případném dohledu nad podmíněně propuštěnými v Texasu rozhoduje na rozdíl od České republiky speciální výbor, jehož členové rozhodují na základě podrobné zprávy o odsouzeném. O jednotlivém propuštění rozhodují vždy tři členové výboru v tzv. panelu.

Další součástí programu bylo setkání s experty z probačního oddělení kraje Harris. Setkání se nejprve zaměřilo na rezidenční programy, které toto oddělení realizuje. Rezidenční programy jsou alternativou uvěznění, jedná se o intenzivní program, kdy jsou ubytováni klienti pod dozorem probačních úředníků. Programy trvají šest až 12 měsíců. Delegation měla možnost navštívit jeden z těchto rezidenčních programů nazvaný Women Helping Ourselves, kterého se může účastnit až 115 žen. Program má tři fáze – orientaci, ubytovací fázi a přechodnou fázi. V průběhu všech fází jsou ženám zadávány úkoly (jsou zadávány na základě hierarchie, která je v komunitě utvořena na základě seniority, individuálního pokroku a produktivity).

Věznice s nejvyšší ostrahou

Další navštívenou věznicí byla Connally Unit. Jedná se o věznici s nejvyšší ostrahou. Její součástí je i blok pro vězně umístěné do tzv. administrativní segregace – vězni jsou zde umístěni v celách po jednom a nemají možnost žádného vzájemného kontaktu. Do administrativní segregace jsou nejčastěji zařazováni členové gangů. Celková kapacita věznice je až 2800 vězňů. Její součástí je veškeré zázemí včetně školy, zdravotního střediska, kaple atd.

Následujícím bodem programu byla návštěva vzdělávacího střediska pro vězeňskou službu a probační službu. Systémy vzdělávání jsou velice podobné jako v České republice. Návštěvníci měli také možnost nahlédnout do vzdělávacího střediska, kde se např. seznámili s informačním systémem probační služby, výcvikem sebeobrany a navštívili rovněž střelnici.

Poslední součástí programu byla návštěva univerzity v Corpus Christi. Gabriela Slováková a Kateřina Bryndová se nejprve zúčastnily přednášky, kterou měl v rámci kurzu American Prison and Prisoners Doug Dretke, ředitel Institutu pro management v oblasti korekce, a která se zaměřila na nedávnou historii texaského vězeňství. Následně měla v rámci kurzu Women and Criminal Justice přednášku o českém vězeňství a své věznicí ve Světle nad Sázavou Gabriela Slováková. Po obou přednáškách se rozběhla debata se studenty, kteří se zajímali o oddělení pro matky s dětmi nebo nejčastěji páchané trestné činy v České republice. Martin Kracík se

mezitím zúčastnil návštěvy probačního střediska v Corpus Christi a setkal se se soudci i probačními úředníky. Ačkoliv jsou systémy trestní justice v Texasu a v České republice v mnohém rozdílné, čelí velice podobným výzvám a problémům. Největším problémem na obou stranách je nedostatek finančních prostředků a neustálé krácení rozpočtů jak vězeňské, tak probační služby. Další výzvou je nedostatek personálu a také problém při hledání vhodných kandidátů na některé pozice, především z důvodu nízkého finančního ohodnocení těchto pracovníků.

Pokud pomineme odlišné systémy rozhodování o stupni ostrahy, podmíněném propuštění nebo skutečnost, že česká probační služba nemá rezidenční programy a mnohé další systémové odlišnosti, je možné identifikovat zvláště dva zásadní rozdí-

Univerzita, v tomto případě Institut pro management v oblasti korekce, připravuje studijní programy na základě spolupráce a časté komunikace s experty z praxe. Tento systém se velice osvědčuje, protože vychovává odborníky, kteří jsou dobře připraveni pro svou budoucí práci.

S ředitelem institutu pro management v oblasti korekce byl rovněž diskutován plán další spolupráce. Bylo předběžně dohodnuto, že skupina expertů z Texasu by do České republiky přicestovala na jaře 2012. Zastoupení by měli být soudci, odborníci z vězeňské služby, probační služby a univerzity.

Na základě zjištění by bylo velice vhodné při této návštěvě zorganizovat setkání se zástupci univerzit. Odborníci z Texasu by jim při této příležitosti představili vzájemnou spolupráci s odborníky z praxe a to, jak

ly. Prvním z nich je dobrovolnictví a zapojení komunity, a to nejenom ve věznicích a probaci. Texaské věznice se mohou spolehnout na dobrovolnický systém. Dobrovolníci připravují pro vězně především náboženské, ale i mnohé další programy. Naplňují jejich volný čas. Stejně tak probační služba využívá služeb dobrovolníků. Smysl pro dobrovolnictví je v mladých lidech pěstován i v rámci některých vhodných studijních programů na univerzitách.

Dalším důležitým rozdílem je fungující vzájemná spolupráce mezi soudci, probačními úředníky, vězeňskou službou a především univerzitou.

tento systém funguje a je úspěšný. Výsledkem by mohlo být větší zapojení českých univerzit do spolupráce s vězeňskou nebo probační službou. Přínosná by mohla být i prezentace vzájemné spolupráce soudců s dalšími odborníky z trestní justice.

Jsme rodina v Rýnovicích

Květa Jakubalová

Dopoledne se uskutečnila přednáška pro dospělé a pro děti byla připravena výtvarná dílna. Na téma zdravý životní styl hovořili s přítomnými manželé Wachovi, vězeňští kaplani z církve Adventistů sedmého dne. Odpoledne patřilo společným hrám rodičů s dětmi. Po několika letech přišlo do věznice odsouzeným a jejich rodinám zazpívat a zahrát Rychnovské trio pod vedením varhanice paní Olgy Valentové, která patří mezi pravidelně docházející duchovní. O pestrý program tedy bylo postaráno. Na setkání rodin byli pozváni i hosté. O svém životě a zajímavé práci pohovořila paní R. Keršnerová z Národního centra pro rodinu v Brně. O našem projektu se dozvěděla z internetových stránek věznice a inspiroval ji k tvorbě programu pro odsouzené ženy ve Světě na Sázavou. Všichni přítomní se shodli na tom, že celý den proběhl ve velmi příjemné a srdečné atmosféře.

Autorka je hlavní kaplanka VS ČR

Ve věznici Rýnovice se realizuje pilotní projekt s názvem Jsme rodina. Je zaměřen na výchovu dětí a podporu rodinných vazeb odsouzených. V sobotu 30. dubna 2011 se zde sešlo sedm rodin vybraných odsouzených, aby prožily společný den. Setkání bylo jako obvykle zahájeno modlitbou za požehnaný průběh dne a za všechny přítomné.

Zázračné Velikonoční pondělí?

Eva Francová

Pro každého jsou Velikonoce jiné. Někdo je rád za den volna, kdy si může naplánovat svůj program, pro věřící však Velikonoce nejsou svátkem jako ty ostatní: je to svátek svátků a slavnost slavností. A právě na velikonoční pondělí dostali dva odsouzení možnost prožít poněkud jiný den mimo věznici nejen ve společnosti husitského kněze a kaplana Věznice Valdice Aleše Jalušky. Kaplan Jaluška je autorem následujících slov...

Neumím odhadnout, kolik tisíc lidí se i letos zúčastnilo bohoslužeb sloužených na Velikonoční pondělí snad ve všech provozuschopných kostelích a modlitebnách světa. Téměř jistě však mohu tvrdit, že v drtivé většině z nich zněla zvěst o zázraku vzkří-

šení. Zvěst, která se každým rokem opakuje, takže ne jeden kazatel si klade otázku, jak ji podat, aby i po letech svou mimořádností zaujala. Nedokáží odhadnout, kolika kazatelům se povede vyvolat v posluchačích sváteční, ba svátostný pocit přítom-

nosti zázraku. Nevím ani, zda tento problém při přípravě letošního kázání měla jáhenka Církve československé husitské Františka Klásková, která na Velikonoční pondělí sloužila spolu se svým otcem, královéhradeckým biskupem též církve, Štěpánem Kláskem. Jistě však vím, že minimálně tři účastníci bohoslužeb měli vrcholně sváteční, ba zázračný pocit. Dvěma z nich jej umocňovala jak tréma z úkolu číst úvodní a epistolní text, tak účast na přijímání večere Páně. Nejvíce však na nás tři působilo, že jsme se jich vůbec mohli zúčastnit: Zdeněk a Ivan totiž v současné době pykají za minulé hříchy ve Věznici Valdice a dostat dovolení na osm a půl hodiny opustit toto zařízení je z důvodu profilace této věznice téměř stejně vzácné jako zázrak. Díky možnosti dané zákonem a porozumění vedení věznice i specialistů se podařilo, a tak jsme ráno v 8 hodin mohli vyjet. A děly se věci: po bohoslužbách nás rodiče bratra biskupa

pozvali k sobě domů na oběd a svíčková prostě neměla chybu. Stejně tak neměla chybu pohodová rodinná atmosféra, na kterou dva z jejích hostů již téměř zapomněli...Poté jsme odjeli do Lomnice nad Popelkou, zryli kousek farního záhonku, dali si kafe a odjeli zpět, do Valdic. ...

Prostě pro mnoho lidí to může vypadat jako obyčejné. Velikonoční pondělí, ale pro nás tři šlo o vrcholně

sváteční zážitek. Tak mne napadá, že velikost takzvaně všedních věcí nám mnohdy dochází, až když se o ně většinou vlastními chybami připravíme.

„Přerušení výkonu trestu je z mého pohledu velmi výjimečnou událostí, mám na mysli řadu prožitků, dojmů, vědomí vaší důvěry i odhodlání projevem důvěry nezklamet,“ říká jeden z odsouzených, Ivan. „Přerušení výkonu trestu mne naplnilo mnoha

dojmy, jsem si však také vědom své vlastní problematiky. Opět jsem prožil přerod z jednoho světa do světa druhého a zpět a ještě intenzivněji cítím, že od společnosti mne nedělí jen plot a drát, ale především sám sebe odděluji, proto také nehledám chyby v okolí, ale pátrám především v sobě samém,“ dodává odsouzený Ivan.

Autorka je tisková mluvčí Věznice Valdice

Petra Bělíková

Kazatel Jan Eriksen v Kynšperku

Za odsouzenými do Věznice Kynšperk nad Ohří přijel 16. února třiašedesátiletý norský kazatel Jan Eriksen. Tento bývalý profesionální zločinec žil od svých čtrnácti let na ulici a jako dealer a pasák zažil svět plný násilí, vražd, prostituce a drog. Dnes jezdí po světě, aby podobným lidem vyprávěl svůj příběh a mluvil s nimi o cestě, kterou by se mohli vydat, a aby jim pomáhal nalézt nový začátek s pomocí Ježíše Krista.

Za své zločiny se Eriksen dostal do vězení, kam chodil kazatel a k vězňům promlouval. Tehdy prý ještě jeho slova odmítal, nevěděl, proč by se měl změnit a žít jinak. Pak ale jeho čas ve věznici vypršel a on se vrátil opět mezi gangstery, protože nic jiného neznal. Pověděl, že až později přišel okamžik, kdy si uvědomil, že se chce žít jinak. Ve svých třiceti letech řekl: „Ježíši, jestli jsi skutečný, změň můj život. A tak se stalo. Přestal jsem brát drogy, pít alkohol, kouřit a mlátit lidi,“ vyprávěl. Nato se zeptal se více než stovky odsouzených, kam půjdou oni, až vyjdou z vězení, a proč se nezmění už teď, aby z vězení vyšli jako jiní lidé.

Jan Eriksen dělal a prožíval hrozné věci, přesto dokázal dát svému životu jiný směr. Svým vyprávěním se snaží dát naději i ostatním, kteří se také v řadě případů nemají kam vrátit. Povzbuzuje je, aby oslovili kaplany ve své věznici a navázali kontakt

s církví, která jim může pomoci najít nový začátek.

Jan Eriksen je zakladatelem organizace Street Aid, která se postupně stala nejúspěšnějším sdružením zabývajícím se drogově závislými a prostitutkami ve Skandinávii. Později založil organizaci Street Ministries International, spolupracující s křesťanskými sbory po celém světě.

Jak sám říká, lidé se ho prý často ptají, kolik si svými cestami po kriminálech vydělává. „Já z toho nic nemám. Je to zkrátka můj zájem. Já sám jsem dostal druhou šanci. Byl jsem naprosto odepsaný případ. Takže je pro mě největší odměnou, když vězni reagují na to, co jim říkám. To mě činí šťastným. A proto se snažím podle možností vracet. Já si platím všechno, letenky, hotely,“ vysvětlil.

V kynšperské věznici mají odsouzení k dispozici pastorační místnost pro věřící a hledající. „Využíváme ji sou-

časně jako kapli. Mši pořádáme jednou měsíčně pro všechny, a to přijde tak 120 až 140 lidí. Každý týden jsem tady pro ně dva dny. Děláme různé akce, a to nejen bohoslužebné,“ pověděl vězeňský kaplan Jaroslav Šašek. „Máme tady oddělení, kde se více pracuje s vězni, kteří mají zájem o prožívání víry. Také vítáme, když nás v tomto duchu oslovují různá společenství a chtějí ukázat vězňům, že se dá také žít jiným životem než životem špíny a hanby. Věřím, že se mezi vězni najde několik lidí, kteří se svědectvím pana Eriksena budou pracovat dál a bude to pro ně přínosem,“ reagoval ředitel věznice Vlastimil Kříž.

Svůj osud popsal Eriksen v autobiografii Žil jsem v podsvětí, kterou na závěr svého vystoupení odsouzeným věnoval. Ve věznici kazatele doprovázel kytarista Bohumil Novák a překladatel Miloš Poborský, externí pracovník Křesťanské misijní společnosti.

Jak jsme si zvolili nový výbor Vězeňské duchovenské péče

Mohlo by se to odbýt zkrátka: Zvolili jsme nový výbor s Balcarovou v čele - a je to! Takové agenturní zprávy ale nejsou jednak přesné a jednak nepostihují atmosféru, drobné nuance, žblepty, které ke každému jednání patří a které čtenáři přibližují děj samotný.

Bohdan Pivoňka

S takovým úvodem se zdá, že moje slovo může znevážit význam tohoto dějinného okamžiku. Chyba. Šlo tehdy ve čtvrtek v petrovickém jednacím sálu městské části Prahy 10 o velmi závažné věci. Pominu povinnou výbavu každého takového schůzování občanského sdružení - zprávy o našem fungování i hospodaření. Tam bylo vše O.K. Ale koho vybrat do čela - šest osvědčených členů a koho zvolit za předsedu? Aby to nebylo pouze z musu. Abychom měli důstojné vedení. Aby lidé na špici měli realizovatelnou představu o místě duchovenské péče v rozhovoru mezi jednotlivými církvemi, společnostmi, spolupracovníky a klienty. Jak konat pastorační službu - a neuzavírat se před druhými. Jak citlivě řešit různost v našich programech, jak přijímat teologické odlišnosti druhých?

lit za předsedu? Aby to nebylo pouze z musu. Abychom měli důstojné vedení. Aby lidé na špici měli realizovatelnou představu o místě duchovenské péče v rozhovoru mezi jednotlivými církvemi, společnostmi, spolupracovníky a klienty. Jak konat pastorační službu - a neuzavírat se před druhými. Jak citlivě řešit různost v našich programech, jak přijímat teologické odlišnosti druhých?

Jak nést hodnověrné svědectví o „naději, kterou máme“?

Názory byly různé, jako je tomu v soudobých podmínkách téměř vždy. Někteří z nás cítili potřebu víc se zabývat teologií; ale pozor na ona různost, na chápání směru tradičních výkladů té které církve. Jistě, že podstatnou částí našeho působení je duchovní a pastorační služba lidem za mřížemi. Jak se jim máme věnovat? Vytáhnout na ně rovnou bibli a katechismus, anebo mít zájem o jejich osobní trampoty, rodinné debakly, rozpadlou osobnost a obyčejnou (nebo neobyčejnou) lidskou nouzi? A jak vnímat zaměstnance vězeňské služby? Jako „služebný personál“, který nám umožňuje realizovat naše nejvlastnější poslání, anebo jako lidi podobně obtížené a v podobných rozpacích, lidi podobné tamtěm i nám, se stejnou nechutí k opakovaným stereotypům ve výchově vězňů?

a zároveň s pocitem, že něco by se mělo měnit, už i z toho důvodu, že vězeňské zdi nejsou nafukovací a jestliže se nic nezmění v působení na lidi, nevydrží to zdi, nervy, my všichni, i odsouzení? Jak pomoci citlivě překonat opatrnost současníků před náboženstvím? Jak vysvětlit, že nejde v první řadě o ukájení jakýchsi svérázných staromódních duchovních potřeb, ale o řešení vedoucí ke změně smýšlení?

Otázek spousta, možná i nápadů, ale konkrétních možností nepatrně, budeme-li realisty a ne nadšenci s hlavou v oblacích a nohama v blátě.

Představily se čtyři osobnosti, na místě navržené k nominaci na předsedu duchovenské péče. Z mého pohledu skutečně osobnosti: Miroslav Čejka, Renata Balcarová, Marie Konvalinková řečená Immaculata a Pavel Kočnar. Dva evangelíci, adventistka a katolická řádová sestra. První předložil obsáhlý program, koncepčně zpracovaný, spojený i s osobním vyznáním vlastních možností i potíží i s názorem, že občas je potřeba změny. Dosavadní předsedkyně neměla připravený žádný předvolební akční projev, sázela dle svých slov na to, že ji lidé znají a vědí, co od ní mohou očekávat. Sestra Immaculata zaujala temperamentním projevem s konstatováním, že nemá ovšem od představených povolení k přijetí takové vedoucí funkce, takže nominaci přijmout nemůže. Pavel Kočnar poděkoval za důvěru a zcela

přirozeně - i s notnou dávkou humoru - nominaci odmítnul. Volilo se tedy demokraticky a tajně (lístky) ze dvou kandidátů. Dvě třetiny přítomných se vyslovily pro paní Renatu Balcarovou. Překvapil ten počet; při volbě na čtvrté navazující období nebývá tak výrazný. Proč? Asi sestra Balcarová vzbuzuje důvěru. Asi s ní byly dobré zkušenosti. Asi zaručuje potřebnou názorovou pružnost. Asi vyhovuje. A to bez slůvka předvolební agitace. Není to přinejmenším překvapující? Tajná volba šesti členů výboru proběhla standardně s drobným zaváháním tajemníka duchovenské péče Pivoňky. Z pléna bylo navrženo 14 osob, postupnou volbou, používající metodu volby nadpoloviční většinou odevzdaných platných hlasů, byl zvolen nový výkonný výbor v tomto složení: Immaculata Konvalinková (ŘKC), Pavel Kočnar (ČCE), František M. Převrtil (ŘKC), Renata Wachová (CASD), Otto Broch (ŘKC), Daniel Pfann (ČCE). Náhradníky byli zvoleni: Vladislav Hána (ČČSH), Jan Fürst (CASD), Miroslav Čejka (ČCE) a Vendula Kalusová (ČCE). Hlavní kaplanka VS ČR Květoslava Jakubalová a její zástupce Martin Škoda jsou rovněž automaticky členy nového výboru mocí svého úřadu.

Shromáždění zpočátku navštívil pan generální ředitel Vězeňské služby Jiří Tregler s ředitelem své kanceláře panem Martinem Kocandou. Oba pozdravili přítomné a odpověděli na několik otázek z pléna. Vyjádřili

přesvědčení, že dosavadní působení Vězeňské duchovenské péče bylo a zcela jistě i bude přínosem pro vězeňskou službu, zvláště v období, kdy nezbývají finanční prostředky na podstatnější výchovnou práci s vězňami. Požádali přítomné, aby přijímali současnou situaci s pochopením a křesťanským smyslem pro pomoc. Po představení nových členů VDP, přijatých v průběhu posledního funkčního roku, byli přivítáni i nový výkonný výbor potleskem přítomných. Paní předsedkyně vyjádřila přesvědčení, že se bude snažit, aby i ti, kteří volili jinak, nebyli zklamáni.

Jednání volební schůze bylo zakončeno křesťanskou modlitbou. Lidsky: nechyběl ani mezivolební guláš v polední přestávce a základní občerstvení. Prostředí pěkně vyhovující. Organizace poměrně zvládnutá. Scházelo to, čeho je nedostatek vždy: čas k podrobnější diskusi o smyslu a cílech duchovenské péče i čas k osobnímu popovídání. Snad příště. Snad i navzdory ekonomickým potížím se k výměně názorů dostaneme. Přeji vrcholné reprezentaci duchovenské péče v čele s předsedkyní předvídavost v odhadu vývoje situace v církevní i obecné společnosti, protříbené smysly pro místo, kde je nás třeba, umění koncentrovat se na podstatné a odvahu opouštět vedlejší, smysl pro funkční kompromisy i pro zásadní neústupnost, kde toho bude zapotřebí.

Oddíl pro odsouzené věřící a hledající

Petra Bělíková

Věznice Kynšperk nad Ohří hodnotí roční fungování činnosti oddílu pro odsouzené věřící a hledající, jehož provoz byl v rámci zkušebního projektu zahájen v červnu 2010. Věznice Kynšperk nad Ohří je věznicí s dozorem a aktuálně v ní vykonává trest téměř tisícovka odsouzených. Dvakrát v týdnu dochází do věznic kaplan Jaroslav Šašek, který je ve věznic hlavním zaměstnáním farářem římskokatolické církve v Plané u Mariánských Lázní a okolí.

Duchovní péči zabezpečuje v souladu se zákonem o výkonu trestu odnětí svobody (z. č. 169/1999 Sb.) a zajišťuje především individuální pastorační rozhovory s odsouzenými, bohoslužby a individuální nebo skupinovou výuku bible a dalších příbuzných teologických disciplín. Přípravuje kulturní a společenské akce s duchovním obsahem, koordinuje působení církve a náboženských společností a podílí se na vytváření podmínek pro začlenění odsouzených do občanského života po propuštění.

Věznice se nechala před časem inspirovat argentinskou trestnicí se 2500 vězni a přišla s myšlenkou na soustředění věřících odsouzených a odsouzených, kteří cestu k víře hledají, společně s odsouzenými, kteří jsou zařazeni do skupin podle nařízení generálního ředitele o předcházení a včasné odhalování násilí mezi odsouzenými a mezi obviněnými (NGŘ č. 82/2006 v pl. znění) s výrazně nižší tělesnou hmotností, zjevně nízkými rozumovými schopnostmi, popř. jsou vytipováni jako možné oběti násilné

ho jednání ze strany jiných odsouzených. Jedná se tedy o vězně, kteří jsou, řekněme, nějak oslabeni. Jejich počet se pohybuje kolem 45 a s dalšími čtyřmi desítkami vězňů věřících a hledajících obývají jedno společné patro.

Oddíl je podobný jako jiné oddíly, nemá specifika, která by vyžadovala zvláštní režim. Byl zřízen v nedávno zrekonstruované ubytovně „A“ s nadějí, že duchovní působení na tuto skupinu vězňů bude mít vliv na chování a vztah k hodnotám. Lze říci,

že tento krok se ukázal jako velmi dobrý, k ničení vězeňského majetku prakticky nedochází, odsouzení sami si hodnotí váží a svým způsobem je i zvelebují.

Věřící a hledající mají své ložnice nalevo, ti ostatní vpravo. „Jsme tady stranou od nevěřících, kteří se nám vysmívali. Můžu se jít bez posměchu pomodlit do kaple. Venku jsem byl zloděj a podvodník, tady na oddělení ale vím, že kdybych něco porušil, musím okamžitě pryč. Chraň Bůh, abychom se tady mezi sebou porvali,“ řekl jeden z vězňů, Miroslav.

Věřící nic neničí

„Tady se opravdu nic nezničí, jinde jsou vyrvaná světla nebo vylámané panty u dveří. Chování v této skupině je nadstandardní,“ pochvaluje si ředitel věznice Vlastimil Kříž. Ze zřízení tohoto oddělení mělo vedení věznice zpočátku obavy. „Především jsme se báli, že by se mohla vytvořit skupina, která by chtěla radikálně prosazovat duchovní hodnoty napříč křesťanstvím nebo islámem,“ vzpomíná ředitel. Nic takového se ale nepotvrdilo. Zjistilo se, že odsouzení nic nepředstírají. Smyslem tohoto programu je uplatňování vhodných metod práce s vězni a obohacení programu zacházení o smysluplné aktivity, které by pomohly motivovaným odsouzeným v procesu změny chování podmiňujícího jejich selhávání stejně jako obohacení o duchovní hodnoty související s vírou.

Konají se zde pravidelné společné akce jako modlitby, četba bible s meditací a sdílením, zpěv. Za povinné je bráno komunitní setkání, výuka a sdílení dle písemné přípravy s prezencí odsouzených. Je zde také prostor pro diskusi a vstup. V rámci duchovní potřeby k věřícím dochází pravidelně také kazatel Církve adventistů sedmého dne.

Každý hledá jinak

Důležité je, že odsouzení sami mají snahu o osobní duchovní proměnu a růst, i když rozdílnou měrou a přístupem. Někteří mají aktivní zájem o biblické vzdělávání, o vzdělávání ve všeobecné oblasti (etika atd.), jiní o častější duchovní rozhovory a zpovědi, ale také o setkávání v komunitě bez duchovního. Nejde pouze o nedělní dopoledne, kdy se v pastorační místnosti, nahrazující kapli oddílu, scházejí k četbě, zpěvu a společné modlitbě, tuto činnost si připravují sami. Poté shlédnou některý z náboženských pořadů. Odsouzení se také setkávají spontánně podle svého svobodného rozhodnutí. Zde se jeví smysl oddílu jako zvláště důležitý. Bibli a ostatní duchovní literaturu kaplan půjčuje každému odsouzenému, který projeví zájem nebo cítí potřebu. V rámci programu zacházení odsouzení spolu s kaplanem navštěvují také kostely, významná pohřebiště a další pietní místa apod. Před Velikonoce například odsouzení v doprovodu kaplana navštívili nedaleké místo bývalé obce Dvůrčany - Krainhof, aby vyčistili okolí kříže, který tam byl zasazen v roce 1994.

Do aktivitám odsouzených „věřících a hledajících“ se částečně zapojují i další odsouzení z oddílu. Někteří se pravidelně zúčastňují společných duchovních akcí a individuální práce, pravidelnými návštěvníky bývá zpravidla kolem šesti odsouzených, nepravidelně se zúčastňují další.

Podle speciálního pedagoga Romana Hejla bylo smyslem programu vyzkoušet, jak se uplatňuje zásada Ty do mě kamenem, já do tebe chlebem. „Jde o takzvané skupinové ovlivňování. Lidé ze zvláštní oslabené skupiny pod vlivem kaplana začali pracovat sami na sobě i na vztahu ke svému okolí,“ míní Roman Hejl.

Ředitel věznice si zkušební projekt chválí. „Dozorcům se lépe s vězni komunikuje a lépe se vyžaduje pořádek,“ říká ředitel Vlastimil Kříž. Celý program má podle něho jedinou chybu. Kaplan Jaroslav Šašek může ve věznici pracovat jen na poloviční úvazek. Podle něj se občas objevili odsouzení, kteří měli i nějaký ten zistný důvod, aby se dostali na toto oddělení. „Ale časem se vše u mnoha z nich zlomí k upřímnosti,“ popsal své zkušenosti. Postupem doby se vytvořilo jakési „zdravé jádro“, které pomáhá uvádět do výchovného prostředí komunity ostatní.

V oddíle byly a budou problémy vyplývající z charakteru vězeňského prostředí. Šlo však o zřízení samostatného oddílu věřících odsouzených a odsouzených se zájmem o duchovní hodnoty, nalezení vhodných metod zacházení a rozšíření programů zacházení o smysluplné aktivity, které by napomohly odsouzeným uvědomit si své skutky a prognózu do dalšího života, v neposlední řadě ukázat jim cestu směřující k morálnímu způsobu života během výkonu trestu i po něm.

Spojení ubytování odsouzených věřících a hledajících s odsouzenými zařazenými do vybraných skupin podle NGR č. 82/2006 se jeví doposud jako velmi rozumné řešení nejen pro odsouzené z oddílu, kteří se zde učí ohleduplnosti a vstřícnosti k dalším osobám, ale také pro věznici jako takovou. Těžko si lze představit oddíl, v němž by odsouzení mohli splňovat účel výkonu trestu lépe. Kritérium recidivy odsouzených „věřících a hledajících“ je však záležitostí i dalšího vývoje této skupiny. Zřízení tohoto oddílu se jeví jako jeden z důležitých motivačních prvků naplňování účelu výkonu trestu odnětí svobody odsouzenými.

Věznice Všehrdy závodila s Dračí lodí

Na sedmém místě skončila historicky první posádka zaměstnanců Věznice Všehrdy, která se zúčastnila závodu Dračích lodí O pohár primátora města Chomutova. Závod se konal 1. května 2011 na Kamencovém jezeře a zúčastnilo se ho 18 posádek různých firem, institucí, občanských sdružení či profesních skupin. Město ve spolupráci s oddílem kanoistiky Sportclub 80 Chomutov pořádalo tyto závody již potřetí. Posádku loď tvoří dvacetičlenné družstvo, v našem případě 16 mužů a čtyři ženy. Bubeník a kormidelník měly posádky přidělené. Po rituálním „probuzení draka“, které si jako překvapení pro ostatní závodníky a diváky připravila jedna z posádek, byly závody zahájeny. Závodilo se na čtyřech drahách dlouhých 200 m systémem rozjíždky – semifinále – finále.

Všehrdské posádce – Rafanům – uniklo finále jen o pár setin vteřiny. Kapitán Rafanů Jiří Kosteletý může ale i tak být

s umístěním týmu spokojen, protože závodů předcházelo pouze jeden trénink, a to ještě za účasti náhradníků. Kompletní posádka se navíc kvůli rozdílným pracovním směnám sešla až v den závodu. Všem členům týmu patří dík za obdivuhodný výkon. Již nyní byli všichni pozváni k účasti na podzimních závodech, kde mohou změřit síly i se zahraničními závodníky. Na závěr vyhodnocení Dragon Cupu 2011 předal primátor všem zúčastněným upomínkové dárky a pamětní listy. Vítězství nakonec patřilo chomutovským hasičům, kteří navíc obhájili

i loňské prvenství. Dračí lodě se objevily před více než 2000 lety v Číně. Odtud jejich typické dračí hlavy na špičce lodě a jejich celkové zbarvení. Jejich novodobá zmínka se datuje k roku 1976, kdy se uskutečnil první festival dračích lodí v Hong-Kongu. Odtud se sport bleskově rozšířil do celého světa, kdy k roku 2007 se této disciplíně aktivně věnovalo přes 50 milionů sportovců z více než 50 zemí světa. Od roku 1995 mezinárodní federace dračích lodí pořádá oficiální mistrovství světa i mistrovství Evropy. Dračí loď je

dlouhá 12,5 metrů, bez posádky váží kolem 250 kg má tvar otevřené kanoe s dračí hlavou na špičce a dračím ocasem na zádi. V sestavě je maximálně 20 vsedě pádlujících závodníků (10 nalevo a 10 napravo) a bubeník, který sedí na špičce čelem k posádce a udává rytmus úderů do bubny, a kormidelník, stojící na zádi a řídící směr. Zpravidla se jede vždy v sudém počtu, jelikož by lichý počet závodníků mohl vychýlit loď. Závodí se v drahách na vzdálenosti 250, 500 a 1000 m. Dlouhá trať na 2000 m se jezdí na kola s otáčkami.

brv

„Neměl jsem žádný promyšlený systém přípravy,“

říká inspektor strážní služby nrap. Daniel Petřejčík z Českých Budějovic, který debutoval loni na podzim v soutěži Grand Prix Břežnice 2010 v naturální kulturistice. I když se obdobného klání nikdy nezúčastnil, umístil se při své premiéře na ohromujícím 3. místě v kategorii muži nad 30 let.

Jak jste se dostal ke kulturistice?

Byl jsem jí obklopen už od dětství. Moji strýcové a bratraci se kulturistikou zabývali, strýc je mistrem světa za rok 1997. O prostředí a zákulisí tohoto sportu jsem věděl mnoho, ale sám jsem závodění nikdy dříve nevyzkoušel, a ani mne nijak nelákalo.

Kdy jste se tedy rozhodl soutěžit?

Rozhodnutí přihlásit se do soutěže dozrávalo postupně. Mí známí, s nimiž se pravidelně setkávám při běžném cvičení v posilovně, mě hecovali, abych se někde přihlásil, že na to mám. Takže jednoho dne to rozhodnutí padlo, zjistil jsem, že časově optimální s ohledem na přípravu jsou závody Grand Prix Břežnice 2010, a přihlásil se. Svaz kulturistiky a fitness ČR i organizátoři soutěže mi účast umožnili, ačkoliv nejsem nikde registrován.

Jak jste se na soutěž připravoval?

Na svém běžném programu a rozsahu cvičení jsem v zásadě nic neměnil, pouze jsem přibližně šest týdnů před závody přidal aerobní činnosti. Trenéra nemám, vše si dávkuji výhradně podle momentální potřeby, kondice a chuti ke cvičení. Snažím se poslechnout své tělo a dělám to, kde cítím, že je potřeba zabrat a přidat. A samozřejmě mi také radili členové rodiny. Svůj tréninkový systém bych nazval jednoduše: pokus – omyl (a poučení z něj). Nemám nejmenší systém jak v činnostech, postupech, tak i v zátěži nebo čase, který tréninku věnuji. Připravuji se skutečně pocitově. K tréninkům využívám běžnou posilovnu jak v místě bydliště, tak i posilovnu v naší věznici. Soutěžní sestavu mi přímo na tělo vytvořila moje přítelkyně. Zabývala se gymnastikou, a protože dobře ví, jaké jsem pohybové dřevo, ohýbala mne v rámci mých omezených možností. Hudbu k soutěžní sestavě sestříhal

kolega ve službě Jan Rulík.

Příprava na soutěž byla náročná především psychicky. Pro mne, i pro mé okolí. Měl jsem stále hlad, chyběla mi energie a jediné, co mne neopouštělo, byla protivná a mrzutá nálada s pocitem vyčerpanosti fyzické i psychické. Ono se těžko cvičí, když máte stále hlad. Za dobu šesti týdnů, kdy jsem na přípravě intenzivněji pracoval, jsem zhubnul ze svých 106 kg na 88,7 kg. Velký podíl na úbytku tvořilo cílené odvodnění, které probíhalo 14 dní před závody.

Jak se tedy stravujete?

Ve službě na obědy nechodím nikdy, a tak se v době před soutěží na mém obvyklém způsobu stravování – doňášení krabiček a misek s jídlem z domova – nezměnilo nic. Jím osmkrát denně, takže do práce na dvánáctihodinové směny chodím s velkou sportovní taškou. Neměnil jsem způsob stravování co do četnosti, ale hodně se změnilo složení stravy. To bylo skutečné utrpení a největší odříkání. Předepsané, pro trénink ideální jídelníčky na mne nefungovaly, tak jsem je začal postupně bojkotovat. Jídelníček jsem si sestavil z toho, co mi vyhovuje a k čemu jsem schopen sám sebe přesvědčit - podle již zmínovaného systému pokus-omyl. Složení stravy by se dalo popsat následovně: „neslané a nekořeněné, jen na vodě připravené maso-maso-maso-masotrocha zeleniny-rýže-maso-maso.“

To musí být asi finančně poměrně náročné...

Celkově vzato, je takové závodění velmi drahý špás. Jednostranná strava vyžaduje řadu potravinových doplňků (vitamíny a minerály), denní spotřeba 1,5 kg hovězího, nebo kuřecího masa také něco stojí. A oblečení. Při váhovém úbytku mi ke konci přípravy zbyly k nošení jen tepláky, takže abych mohl mezi lidmi, bylo nezbytné alespoň částečně šatník doplnit.

Kde jste získal správnou soutěžní barvu?

Nebyl jsem ani u moře, ani v soláriu. Na závodech se používají speciální barvy na tělo. Koupil jsem si je, a protože balení by vystačilo na několik soutěží a já jsem věděl, že je již nebudu potřebovat, napatlal jsem na sebe postupně během soutěže několik vrstev. A jak jsem se na různých místech těla různě intenzivně potil, nabyl jsem postupně podobu hodně abstraktního obrazu s patrnými indiánskými prvky.

Jak vás přijali ostatní soutěžící?

Přijali mě bez nejmenších problémů, odstupu nebo nějakého přehlížení. V podstatě měli srandu ze všeho, co jsem jim o způsobu své přípravy řekl. Bylo pro ně obtížné pochopit, že jsem dodržoval jen málo z obecných doporučení. Bezprostředně před závody jsem nervozitu, psychický i fyzický stres vyřešil tak, že jsem porušil úplně všechno, jedl čokoládu a zapíjel ji punčem. Jak taková kombinace působí po předchozím odříkání snad ani není potřeba popisovat.

Budete pokračovat?

Zatím neví, protože celá příprava byla hodně náročná. Ale člověk za chvíli na to špatné a nepříjemné zapomene.

A dokázat sám sobě, že když chci, tak dokážu, je motivující. Každopádně jsem nasbíral cenné zkušenosti a pomalu začínám koketovat s myšlenkou zúčastnit se seriálu dalších soutěží. Uvidím, zda mi vydrží zdraví a dostanu tu správnou chuť a odhodlání do přípravy.

vak

Přední Labská

Zotavovna Přední Labská

543 51 Špindlerův Mlýn

Recepce: +420 499 453 100

Fax: +420 499 453 199

E-mail: ubytovani.prednilabska@grvs.justice.cz

Web: www.prednilabska.cz

GPS: 50°41'7.107"N 15°34'55.878"E

Pracov

Zotavovna - rekreační středisko PRACOV

Radimovice U Želče 118

390 02 Tábor 2

tel: 381 26 33 00, 381 26 33 01

mobil: 606 75 65 20

fax: 381 26 22 56

email: pracov@iol.cz

web: www.zotavovna-pracov.cz

Praha

Zotavovna VS ČR Praha

Na Květnici 1105/10

Praha 4 - Nusle

140 00

Recepce: 261 214 506, 602 746 568

Fax: 261 213 733

email: recepce@zotavovna.eu

web: www.zotavovna.eu

